

Zbor direktoric

OTOČEC — V organizaciji sekcije Društva poslovnih delavcev Slovenije Manager, »Ženske za idejama«, je bilo 11. in 12. septembra na Otočcu dvodnevno strokovno srečanje slovenskih menedžerk. Na njem sta mag. Olga Jakhel, svetovalka v Drnovškem kabinetu, in dr. tea Petrin, direktorica vladnega projekta prestrukturiranja, okrog 40 slovenskim direktoricam predstavili integralni projekt sanacije, prestrukturiranja in prenove slovenskega gospodarstva, ki ga je vlada že začela izvajati.

Slovenske direktorice so vladno gospodarsko politiko podprle, poudarile pa, da si želijo normalnih možnosti poslovanja, v kakršnih delajo konkurenti v tujini. Izrečena je bila tudi bojazen, da bi se vlada bolj posvečala slabim podjetjem, na dobra pa pozabljala. Med direktorice, zbrane na Otočcu, je prišla tudi Vika Potočnik, direktorica Urada za ženske, čigar program dela se šele oblikuje. Vanj bo lahko vključeno marsikaj izrečenega na Otočcu.

Da bi se slovenske podjetnice lahko uspešno kosale s tujimi ne le v znanju, sposobnostih in uspešnosti, ampak tudi po zunanjem izgledu in primernem obnašanju, je organizator poskrbel za obisk znane slovenske strokovnjakinje za estetiko Ane Nuše Knežević. Zanimanje za njene nasvete je bilo zelo veliko. Predstavljen je bil tudi Krkin kozmetični program.

Rekordni obrtni sejem v Celju

Jubilejni, 25. Mednarodni obrtni sejem v Celju odprl predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek-Ukrepi za razvoj obrti in malega gospodarstva

CELJE — Vlada Republike Slovenije se pomena malega gospodarstva dobro zaveda, zato njegov razvoj opredeljuje kot ključno razvojno usmeritev. Naj na tem mestu omenim le štiri smeri našega dosedanjega delovanja. Prva na Mednarodnem sejmu obrti tu v Celju bomo naredili skupaj z Obrtno zbornico Slovenije in Gospodarsko zbornico prve korake pri organizaciji vseslovenske podjetniške pospeševalne službe za malo gospodarstvo, pripravili smo iztočnice za zakon o gospodarskih družbah in za zakon o obrti. Pripravili smo nov sistem finančnega pospeševanja malega gospodarstva in sprejeli program aktivnosti ministrstva za malo gospodarstvo za razvoj obrti, je pretekli petek ob otvoritvi 25. Mednarodnega obrtnega sejma (MOS) v Celju poudaril predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek.

Omenil je še druge ukrepe, pomembne za slovensko obrt in malo gospodarstvo, ki jih je vlada opredelila z Zasnovami ekonomske politike in v projektu Prestrukturiranje in privatizacija slovenskega gospodarstva. Dr. Drnovšek je izrazil prepričanje, da ukrepi iz omenjenih zasnov že dajejo prve rezultate.

REKORDI OB JUBILEJU — Srebrni jubilej je MOS 92 v Celju obležil z več rekordi glede števila razstavljalcev (kar 35 odst. je tujih) in površine razstavnih površin, ki pa so bile še zmeraj premajhne za veliko število zainteresiranih. Do zaprtja sejma na Golovcu 20. septembra naj bi si sejem, na katerem vse bolj prevladuje poslovna usmeritev, ogledalo okrog 250.000 obiskovalcev. Dr. Janez Drnovšek se je po otvoritvi sejma za krajši čas zaustavil in se pogovarjal tudi tudi s sevniškima obrtnikoma Petrom Venetom in Lojzeto Rakom (na posnetku). Na MOS 92 je opazno tudi sodelovanje Dolenjcev, začenši od Trebanjcev pa do Novomeščanov. (Foto: P. P.)

Združeni v skrbi za begunce

Simbolična predaja opravljenih del v ribniškem begunskem centru — Obisk predstavnikov Italije in mesta Bologne je bil deležen republiške pozornosti

RIBNICA — V soboto so v Ribnico dopotovali bolonjski prostovoljci, ki so pred štirinajstimi dnevi končali enomesečna dela na ureditvi ribniškega begunskega centra. V nedeljo dopoldan so se jim na osrednji slovesnosti simbolične predaje opravljenih del pridružili župan Bologne in evropski poslanec Renzo Imbeni, italijanski veleposlanik v Sloveniji Cristiani Fabio in predstavnik italijanskega urada za stike s tujino Castore Arata.

Na slovesnosti in kasnejšem ogledu begunskega centra so bili prisotni tudi predstavniki slovenskega vodstva: član republiškega predsedstva Ciril Zlobec, ministrica za delo Jožica Puhar, član republiške skupščine in najzaslužnejši za vzpostavitev stikov z Bologno Franco Juri in še nekateri.

V soboto zvečer je na skupni večerji bolonjskih prostovoljcev, občanov Ribnice in predstavnikov begunec ribniški župan Franc Mihelič izročil koordinatorsko bolonjskega komiteja solidarnosti

z begunci, Mauru Rodi, spominske zahvalne plakete za skoraj sto-bolonjskih prostovoljcev. Enake plakete je župan podelil tudi v nedeljo predstavnikom italijanskih oblasti.

Zbranim v Miklovi hiši v Ribnici je ribniški župan orisal zgodovino Ribnice. Današnji čas gospodarskih težav je označil kot čas uveljavljanja strokovnosti in ustvarjalnosti ter dodal, da so jim pri tem zglede njihovi predniki, ki so posikal svojo rešitev v izdelovanju suhe robe, s pomočjo katere se niso le preživ-

ljali, marveč se v svetu tudi uveljavili. Izrazil je upanje, da se bodo stiki med občinama Ribnica in Bologna razširili tudi na politično, gospodarsko, kulturno in športno področje.

To je obema občinama zaželel tudi član republiškega predsedstva Ciril Zlobec, ki je gostom iz Italije nekoliko obširneje orisal dogajanja na tleh nekdanje Jugoslavije. Ob tem je poudaril, da evropska skupnost ni storila dovolj za razrešitev teh problemov, s čimer se je strinjal tudi bolonjski župan Renzo Imbeni. Kot evropski poslanec je povedal, da evropske države niso delovale povezano, ampak v prid svojih interesov.

M. LESKOVŠEK-SVETE

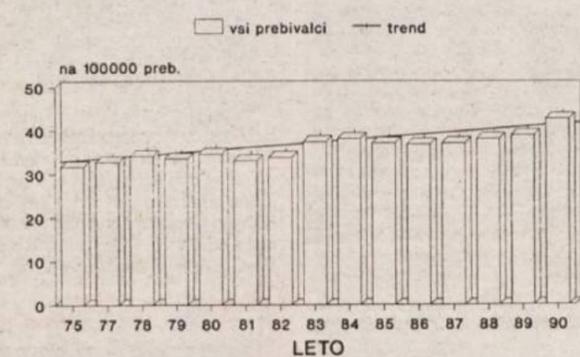
ZLATI ZNAK SQ

NOVO MESTO — Prejšnji teden je bil na Gorenjskem sejmu v Kranju 2. sejem Slovenski proizvod - slovenska kakovost, na katerem se je s svojimi izdelki z različnih področij predstavilo 73 razstavljalcev. Na sejmu so 59 podjetjem za 161 izdelkov podelili modre znake SQ, ki porabniku daje vedeti, da je v izdelku vsaj polovica domačega materiala, znanja in dela. Zlati znak SQ, ki pomeni kakovost, dokazano v pristojnih mednarodnih laboratorijih in institucijah, pa so podelili 12 podjetjem za 23 izdelkov. Med prejemniki zlatega znaka SQ so tudi novomeški Adria Caravan in Krka Novoterm ter kočevska Oprema.

DARUJMO KRI!

LJUBLJANA — Iz Rdečega križa Slovenije sporočajo, da bodo v oktobru organizirali nekaj krvodajalskih akcij tudi na našem območju. Vse prebivalce vabijo, da se prijavijo na občinskih organizacijah RK ali pa v podjetjih pri aktivisti RK. Akcije bodo 1. in 2. oktobra v Trebnjem, 20. in 21. oktobra v Litiji, 22. in 23. v Krškem ter 27. in 28. v Brežicah.

UMRLI ZARADI PLJUČNEGA RAKA SLOVENIJA, 1975-90

naša anketa

Verski pouk del šole?

Le nekaj dni pred začetkom šole se je ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar podpisal pod javno pismo Slovenske škofovske konference slovenski vladi in ministrstvu za šolstvo in šport, v katerem visoki cerkveni forum med drugim predlaga uvajanje verske vzgoje v vrtnice in verskega pouka v osnovne in srednje šole v obliki obveznega izbirnega predmeta. Prisotnost verskega pouka v šoli naj bi bila ena najprimernejših oblik za uveljavljanje temeljnih človekovih pravic, med katere spadata tudi verska svoboda in verski pouk kot njen del. Šlo pa naj ne bi za katehezo ali uvajanje v zakramente, temveč za predmet, ki širi človekovo kulturo in spodbuja duhovno rast posameznika in družbe. Šolski minister dr. Slavko Gaber je med drugim odgovoril, da je uspelo že več korakov za odpravljanje ideologij iz šol, da pa proces še ni končan oz. da so opazni poskusi uveljavitve novih ideologij, ki bi bile rade izključne. S pogovori, ki jih je ponudil dr. Šuštar, naj bi prišli do rešitev, ki ne bi ljudi postavile na dva bregova, ampak v enakopraven položaj, brez ponovnega ideološkega nasilja enega dela Slovencev nad drugim. Ne glede na dobre škofovske namene, bo z verskim poukom v šoli v vsakodnevni praksi to gotovo težko izvedljivo. Če hočemo biti sodobna laična država, sodi v šolo le pouk o verstvih, ki bo širil in bogatil človekovo obzorje s strpnostjo vred, ne pa oblikoval konkretnega vernika. To je bilo in naj bi tudi bilo le stvar cerkve in prostovoljne človekove izbire.

JOŽE JERMAN, mehanik iz Črnomlja: »Vera je oz. naj bi bila svobodna odločitev vsakega posameznika. Verouk pa naj bo stvar cerkve. Ni umestno, da bi otrokom vsiljevali pouk verouka, kaj šele, da bi zahtevali, naj bo obvezen. Nimam nič proti, da bi bil verouk v šolskih prostorih, vendar naj ga obiskujejo le tisti, ki se za to prostovoljno odločijo. K splošni izobrazbi pa sodi vedenje o različnih verah, za kar lahko poskrbijo posvetni učitelji.«

LOJZE BOJANC, voditelj programa na radiu Studio D v Novem mestu: »Verouk naj ne bi uvajali v šole kot poseben predmet; da bi se popolnoma ognili poznavanju vere in verstev, pa tudi ne bi bilo prav. Krščanska religija je tesno povezana z našo kulturo in zgodovino, zato mislim, da bi bilo prav, da bi seznanjanje z verstvi vključili v tiste predmete, ki so sedaj izgubili teme o preživetem komunističnem sistemu.«

HENRIK JERMAN, prodajalec na bencinskem servisu Petrolo v Trebnjem: »Mislim, da bi morala biti odločitev o tem, ali bo otrok obiskoval verouk, predvsem stvar staršev. Če pa je vera ali ateizem zasebna stvar, ne bi bilo prav, da bi država nekaj vsiljevala svojim »podložnikom«, kot je to še nedavno počela z marksizmom. Seveda ne bi bilo nič slabega, če bi otroci več zvedeli v šoli o religijah nasploh.«

ŠTEFKA BEDENIK, upokojenka iz Krmeja: »Nimam nič proti veri in Cerkvi, toda nisem za to, da bi v naše šole ponovno uvedli verouk. Imam slabe spomine na verouk takoj po drugi svetovni vojni, nič mi ni bilo hudo pri sručen, ko so ga ukiniteli. Mislim, da je vera predvsem stvar vsakega posameznika, ki naj se sam odloči, ali bo hodil k maši ali verouku. Za tega je verjetno dovolj prostora in časa že v božjih hramih.«

ANDREJ HROVATIN, veterinarski tehnik iz Kočevja: »Osnovna šola je obvezna za otroke vseh državljanov Slovenije ne glede na njihovo veroizpoved. Če bi v šole uvedli verouk, bi ga morali za otroke vseh veroizpovedi, ne le katoliške. V Sloveniji je več religij, zato samo ena, čeprav prevladujoča, ne more postati državna. Seveda bi s tem tudi neverujoče sili v neko religijo, kar se mi ne zdi prav, in sem tudi zato proti verouku v šoli.«

MATEJA LESAR, študentka iz Ribnice: »Verouk bi po mojem mnenju moral ostati v cerkvi. Če bi ga uvedli v šole in bi bil obvezen za vse učence, bi bila to nekažna prisila. Vsi pa za verouk gotovo niso zainteresirani. Drugače bi bilo, če bi bila udeležba pri njem prostovoljna. Najbolje pa je, da ostane v okviru Cerkve, kjer ga lahko obiskujejo vsi, ki to želijo.«

BRANKO VOGRINC, prodajalec z Velike Doline pri Brežicah: »Vsak bi moral imeti možnost, da se o tem vprašanju sam odloči. Šole bi morale omogočiti verouk kot obliko posebne aktivnosti, morda podobne, kot so sedaj različni krožki. Starši bi se potem skupaj s svojimi otroki sami odločali, ali se bodo tej aktivnosti odzvali ali ne. Verouk kot obveznega šolskega predmeta pa ne podpiram.«

MARJAN LONČAR, delavec iz Krškega: »Verouk naj bi v šolah bil, saj vzgaja in ne uči nič slabega. Seveda pa naj bi se učenci vključevali v ta pouk le na lastno željo ali željo staršev. To naj bi bil torej nekakšen izbirni predmet ali predavanja, saj se mora vsak človek na nek način seznaniti z vero. Ni pa dobro, da mediji to preveč politizirajo.«

Ljubljansko pismo

Upokojenci zadovoljni s petino

Čigava bo dosedanja družbena lastnina

LJUBLJANA - Slovenci še vedno nimamo zakona o privatizaciji, ki naj bi bil glavna podlaga tudi za dotekanje obilnejših kreditov iz tujine in s tem za postopno oživiljanje vse bolj neboljnjega slovenskega gospodarstva.

Ob vseh zapletljajih z lastninsko zakonodajo so se končno zganili tudi svobodni sindikati, ki zahtevajo, naj delavci, ki so ustvarili večino premoženja v podjetjih, morajo zato brezplačno dobiti večinski lastninski delež. Ob predvideni razprodaji družbene lastnine je takšna zakonska rešitev najpravičnejša, saj ogromna večina zaposlenih nima denarja za nakup delnic svojih podjetij. Vsem, ki so neposredno ali posredno ustvarjali družbeno premoženje, naj se razdeli 60 odst. tega premoženja. Pri razdelitvi naj bodo izzeti le tisti, ki so že po drugih osnovah soudeleženi pri delitvi družbenega premoženja, npr. zadržniki. Od 60 odst. tega premoženja naj se ga 35 odst. razdeli delavcem in upokojencem v podjetjih, 25 odst. pa drugim državljanom.

Ta zahteva sindikatov je utemeljena. Slovenska borčevska organizacija pa si je ob tem predlogu sindikatov zastavila še dodatno vprašanje: če že mora-

mo za vsako ceno najti vse lastnike družbenega premoženja, zakaj ga znatnejši del ne damo v last generaciji, ki ga je dejansko ustvarila (saj je njihovo opredmeteno minulo delo). Zato je sklenila: če v skupščini ne bo obveljal celoten predlog razdelitve družbenega premoženja svobodnih sindikatov, naj bi večji del tega premoženja (kot je v predlogu zakona predvideno zdaj) namenili za pokojninski sklad.

In utemeljitev? Za vse, ki so v pomolnih letih »izgradnje socializma« žrtvovali nešteto udarniških ur, mnogi pa v tovarnah pustili tudi zdrave, ne bi bilo prav, če bi sedanji »razdejalci« družbenega premoženja ne (po)mislili predvsem nanje.

V sedanjem predlogu zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij piše, naj bi pokojninski sklad dobil 10 odst. vrednosti tega premoženja, kar je malo. Slovenska borčevska organizacija predlaga, naj bi se delež vplačila v sklad povečal na 20 odst. Utemeljitev predloga je povsem nedvoumna: družbeno premoženje je nastalo z delom nekaj generacij sedanjih upokojencev, in sicer v času, ko je bil obseg delovnih obveznosti veliko večji in težji od današnjih. Nastalo pa je tudi na račun nižje življenjske ravni od možne, to je z zategovanjem pasu zaposlenih. Vemo pa, da število upokojencev nenehno narašča ob hkratnem zmanjševanju števila zaposlenih, ki vplačujejo prispevke za pokojninski sklad. To je kruta stvarnost, ki je ne bo možno spreminiti v kratkem času, obojda pa bo katastrofalne posledice - če nam ne bo v prihodnje uspelo uveljaviti novih odnosov pokojninskega in invalidskega zavarovanja, to je zagotoviti povečanja lastnih trajnih sredstev.

VINKO BLATNIK

kmetijstvo

IZLET VINOGRADNIKOV

NOVO MESTO — Prvo soboto v septembru je podružnica Društva vinogradnikov Podgorja pripravila izlet za svoje člane. Vse tako kaže, da sta organizatorja Janez Vodopivec in Drago Rožembergar zadelo v črno, ko sta izbirala kraje postanka avtobusov. Izleta se je namreč udeležilo kar 162 članov. Ogledali so si Turjaški grad, Jasnico in Kočevsko Reko, v Beli krajini pa so se nekaj časa zadržali pri vinogradniku Turku na Stražnem Vrhu in izlet zaključili v metliški vinski kleti s pokušnjo vin.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Tudi ta tržni ponedeljek je bila polovica prodajnih mizic nezasedenih. Vse tako kaže, da je na vrtove naših branjev zaradi suše prišla prezgodnja jesen. Endivija, ki jo po 100 tolarjev ponuja gospa Heferletova, je tako zelena le zato, ker jo je ves čas zalivala. Sicer pa je tržnica še vedno v znamenju paprike: v vrečah jo ponujajo po 70 tolarjev, na kilograme pa po 100, kar je precej dražje kot na ljubljanski tržnici. Čebula je 55, malinanci 250, grozdje 100, paradižnik 100, banane 90, hruške 70, domače grozdje 60, slive 50, tropinovo žganje 250, jaja 12, sirček 200, koren 70, pesa 60 tolarjev. Pod stojnico Sadja in zelenjave so ta ponedeljek ponujali: črno grozdje po 96, belo po 109, česen 289, paradižnik 152, banane 99, zelje 54, čebula 52, korenje 74, grenivke 139, papriko po 120 in uvožene nektarine po 189 tolarjev. Pri Deladinju so bile banane po 100, breskve 120, paprika 80 do 100, čebula 50, krompir 30, zelje 70, česen 300, por 150, grozdje 120, jabolka 80 in suhe slive po 200 tolarjev.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so prodajalci ponujali 149 do tri mesece starih in 85 starejših prašičev. Prvih so prodali 77 po 300, drugih pa 29 po 200 do 220 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Letos priporočene sorte

Slovenija ima, kot je znano, zelo nizko - med najnižjimi v Evropi - stopnjo lastne oskrbe z žitom. Pridelava ga ne niu polovico toliko, kot ga potrebuje, zato je povečanje pridelave ena najpomembnejših nalog, ki se je z osamosvojitvijo še jasneje začrta. To še posebej poudarja novoustanovljena Slovenska kmečka zveza. K večjemu pridelku žit pripomorejo večje zasejane površine pa tudi večji hektarski donosi, ki jih omogočijo najboljše intenzivne sorte. Kmetijski inštitut Slovenije je tudi za letošnje jesensko setev, ki se bliža, pripravil priporočen sortni izbor, pripravljen na osnovi rezultatov večletnih mikro poskusov na štirih poskusnih mestih v Sloveniji. Pri tem ni upoštevana samo rodnost, temveč tudi zgodnost, višina slame in kakovost zrnja.

Za letošnje jesensko setev priporoča stroka osem sort ozimne pšenice, pet sort ozimnega ječmena ter eno sorto ozimne rži in tritikale. Daleč najpomembnejša je seveda pšenica, zato namenimo več besed tej poljščini, zlasti šestim sortam ozimne pšenice, ki so primerne za vsa pridelovalna območja Slovenije, torej tudi za naše kraje.

Kot najzgodnejšo sorto priporoča inštitut sorto ano, ki je zaradi nizke rasti odporna proti poleganju in srednje odporna proti pepelasti plesni. V najboljšem času setve, to je v dneh med 10. in 25. oktobrom, je najprimerneje sejati po 700 kalivih zrn na kvadratni meter njive. Priporočena je tudi že sedaj zelo razširjena sorta marija, ki ja žal manj odporna proti pepelasti plesni in daje malo slabšo moko. Podobna je sorta džerdanka, ki je srednje do občutljiva za pepelasto plesen in rjavenje plevic, ter sorte zagi 87, zrnka in dvanaestra.

Med osmimi priporočenimi sortami ozimne pšenice sta tudi dve, ki se bolje obneseta le v severozhodni Sloveniji, to sta žitarka in pitoma. Pitoma potrebuje le 400 do 500 kalivih zrn na kvadratni meter, saj se izjemno močno razrašča, vendar jo zaradi nekaterih drugih slabših lastnosti opuščajo.

Slovenski sortni izbor za letošnje jesensko setev priporoča tudi naslednjih pet sort ozimnega ječmena: robur, plasant, alpha, rex in sladoran. Slednje sorto že opuščajo, saj zaostaja za prvimi štirimi. Kot najboljša ozimna rž je priporočena sorta danko, kot najboljša tritikala pa sorta clerical. Letos je v Sloveniji potrjenih več kot 4.800 ton semenske pšenice, 2.800 ton ozimnega ječmena in 20 ton rži, zato z nakupom dobrega semena ne bi smelo biti težav.

Inž. M. L.

Kdo bi bil grobar kmetijstva?

Za kmetijstvo bo morala Slovenija več žrtvovati, saj ne more obstati kot osamljen otoček sredi dežel, ki izdatno subvencionirajo svojo pridelavo in rejo

Katastrofalna suša, ki je letos tako hudo prizadela slovensko kmetijstvo, je še zaostila vprašanje primernosti naše agrarne politike ter okrepila zahtevo po večji pomoči tej gospodarski panogi. Vse bolj postaja jasno, da bo v novi državi kljub priznavanju pomena trga in tržnih načel gospodarjenja potrebno za kmetijstvo žrtvovati več kot doslej, to pa pomeni ubirati podobno politiko kot jo druge razvite evropske dežele, sicer bo naše kmetijstvo nazadovalo in propadalo, kaj šele, da bi se posodobilo, izboljšalo skrajno neustrezno posestno sestavo in postalo bolj konkurenčno.

Zal ni natančnejših podatkov, koliko smo zadnja leta namenili subvencioniranju kmetijstva. Še najbolj zanesljiva številka velja za leto 1986, torej čas, ko je država kmetijstvu sorazmerno dosti pomagala. Takrat je šlo za subvencije družbenim obratom in kmetom v različnih oblikah 269 ameriških dolarjev na hektar, kar je

več kot v ZDA (126), Kanadi (105), Novi Zelandiji (64) in Avstraliji (3), zato pa mnogo manj kot denimo na Japonskem (8.690), v Švici (1.439), Avstriji (615) in Evropski gospodarski skupnosti (590). Če hoče postati naše kmetijstvo konkurenčno, mora dobiti večjo državno pomoč, ne glede na to, če je država včlanjena v Evropsko skupnost ali ne. S protekcionistično politiko do slovenskega kmetijstva se bo treba spriznati že zavoljo tega, ker druge države, z izjemo velikih izvoznih pocien hrane, kot so ZDA, Avstralija in Kanada in Avs-

tralija, počno natanko to. Zanimivi so podatki, ki kažejo, da se pomoč zahodnoevropskemu kmetijstvu iz leta v leto povečuje in da zdaj znaša še nad 62 milijard ekujev. Večji del tega ogromnega zneska porabijo za subvencioniranje pridelave žita, mleka in mlečnih izdelkov in rejo goveda, to pa so kmetijske panoge, ki so tudi za Slovenijo najpomembnejše. Kdorkoli bo imel v rokah vaje oblasti, bo vsa ta dejstva moral upoštevati, če se ne bo želel zapisati v zgodovino kot grobar našega kmetijstva.

M. LEGAN

Krkin trškogorski cviček

Krka ima na Trški gori vinograde, pod njo pa vinsko klet — V povprečni letini 40.000 l cvička

TRŠKA GORA — V vznožju Trške gore, najbolj znane dolenske vinske gorice, na prostoru, kjer je nekoč stala stiška vinska prstava Bajnof, ima novomeška Krka svojo vinsko klet. Z vinogradništvom in vinarstvom se je Krka začela ukvarjati pred kakimi 16 leti, in to zato, da v svojih lokalih, ki danes sodijo pod Krka Zdravilišča, lahko gostu ponudi svoje, domače vino. Od 1978 imajo na Bajnofu od grnske kmetijske šole v najemu nekdanje bajnofske hleve, v katerih so uredili vinsko klet, ter poltretji hektar vinogradov, pod Krkinim hramom na Trški gori pa imajo še 2,5 hektarja svojih vinogradov.

»Skupaj imamo kakih 15.000 trsov, največ sort za cviček,« je povedal vodja kleti Lojze Cvelbar. V povprečni letini pridelajo okoli 40.000 litrov cvička. Sicer pa v povprečni letini pridelajo okoli

50 ton grozdja, poleg tega ga še kakšnih 20 ton odkupijo, v glavnem žametno črno in frankinjo. Tudi to odkupljeno grozdje je le s Trške gore oz. bližnje okolice, tako da je Krkin cviček res pravi trškogorec. Poleg cvička pridelujejo še sortno modro frankinjo, dolensko belo, pred dvema letoma pa so napolnili celo nekaj sto butelj traminca.

»Naša klet ima posode za 10 vagonov vina, se pravi za 100.000 litrov, zaposleni pa smo trije ljudje. Občasno nam pri delih v vinogradih pomagajo dijaki Kmetijske šole, ki tako opravljajo svojo prakso, ki poteka tudi v kleti, uporabljajo pa tudi naš laboratorij za enološke vaje,« je našel Cvelbar. »Poleg v kleti pridelanega vina na Biželskem in v Beli krajini vsako leto odkupujemo belo vino, ki ga potem donesemo in polnimo v kleti.«

Največ vina iz Krkine kleti gre v Krkine gostinske obrate, kakšnih 20 odst. pa ga dajo v trgovine, in to cviček in modro frankinjo. »V našem cvičku je okoli 60 odst. žametne črnine, 25 odst. laškega rizlinga in 15 odst. frankinje. Za cviček je najbolje, če ima 9 do 9,5 odst. alkohola, zelo lep je celo pri 8,5-odst.

Lojze Cvelbar

alkoholni stopnji, a je zaradi nizkega alkohola tak cviček manj obstojen,« je pripovedoval strokovnjak.

»Cviček mora biti prijetnega, blagega okusa, svetlo rubinaste barve, s primerno kislino. Zadržne čase opažamo, da se povpraševanje po cvičku veča.« Na Bajnofu vino tudi prodajajo, a le cviček in frankinjo, kajti belega vina jim še za Krkine lokale primanjkuje. »Cvičku bi morali vrniti veljavo, ki mu gre, vendar bi za to potrebovali večjo klet, ki bi lahko zadovoljila potrebe trga.« Krkina klet sicer zadostuje za njihove potrebe. Poznavalci pravijo, da Krkin cviček res zasluži to ime. A za povrnitev nekdanjega slovesa in za utrditev na slovenskem trgu bi bilo treba narediti še kaj več. Prav gotovo prihodnost cvička ne more biti odvisna od vikendarjev.

A. B.

VINOGRADNIKI

VRELKO, VINOBRAN in ostalo vinogradniško opremo lahko kupite v prod. SEJALEC Cesta K. Staneta 3, Novo mesto, tel.: 24-132

CENA GROZDJA ŠE NEZNANKA

LJUBLJANA — Trgatev se zaradi suše približuje še hitreje, vinogradniki pa še vedno ne vedo, po kakšni ceni bodo kleti odkupovali letošnje grozdje. Zaenkrat je znano le to, da bodo banke odobrile 15-odstotno regresirano obrestno mero za odkup grozdja. Po nekaterih napovedih bi bila sprejemljiva odkupna cena za grozdje srednje kakovosti okrog eno nemško marko, pri najboljših sortah pa bi dosegla poldrugo marko. Znani so tudi izračuni pridelovalnih stroškov v modelnih kalkulacijah, ki jih pripravljajo Kmetijski inštitut Slovenije. Po njih znaša polna lastna cena kilograma grozdja pri 8-tonskem pridelku v podravskega rajonu 61,56 tolarja, pri 5-tonskem pridelku pa že 87,61 tolarja. V primorskem rajonu so stroški za petino nižji, za naš, posavski rajon pa podatkov ni.

Kaj je tritikala

Sodobni križanci pšenice in rži so dobra, priporočena krma

V letošnjem sortnem izboru žita za jesensko setev priporoča Kmetijski inštitut Slovenije tudi tritikalo, in sicer sorto clerical. Kaj pa je sploh tritikala, se bodo spraševali vsi tisti, ki tega krmnega žita ne poznajo in ne vedo za njegove dobre krmilne lastnosti.

Tritikala je križanec, ki je nastal iz žetje, da bi združili nezahtevnost rži z visoko rodnostjo pšenice. To dosežeji je zamikalo žlahtnitelje že v prejšnjem stoletju, kmalu po odkritju Mendlovih genetskih zakonov. S tovrstnimi poskusi se je ukvarjal in dosegel prve uspehe tudi naš znani botanik Franc Jesenko (1875 — 1932), ki je vzgojil več donosnih sort pšenice in ječmena in po katerem se, kot je znano, imenuje biotehniška (Jesenkova) nagrada.

Prvi križanci pšenice in rži so po svojih lastnostih precej zaostajali za svojimi »roditelji«, najnovejši — posebno sorta clerical — pa niso več daleč od dolgoletne žlahtniteljske želje, zato jih priporočajo tudi v široki praksi. Sodobna tritikala dosega bogato rodnost, odlikuje pa se tudi po visoki vsebnosti beljakovin, kar je v prehrani živali posebno pomembno. Tritikaline beljakovine vsebujejo tudi večji odstotek najbolj želenih aminokislin, to pa še dodatno povečuje krmno vrednost.

Tritikala je primerna predvsem za pitanje prašičev, dobro pa jo v času laktacije izkoristijo tudi doječe živali. Kot pri vsaki stvari je potrebno biti tudi pri krmiljenju s tritikalo zmeren, saj ob prevelikem obroku pride do izraza njena škodljiva snov (inhibitor tripsina), pazljiv pa je potrebno biti tudi na možne ržene rožičke, ki se podobno kot na rži lahko razmnožijo tudi na tritikali.

KVASOVKE ZA BOLJŠI MOŠT

NOVO MESTO — Laboratorija za vino »Reka«, ki ga vodi inž. kemije Stojan Golob na Lamutovi 3, se dolenski vinogradniki med letom manj poslužujejo, kot bi bilo potrebno za to, da bi imeli v svojih sodih boljše kapljico. V laboratoriju vsak čas pripravijo analize vina: meritve alkohola, kislin, sladkorja in prostega žvepla. Svetujejo in pomagajo pri ugotavljanju in odpravi napak vina, o uporabi čistilnih sredstev, po dogovoru pa pridejo tudi v zidnico, opravijo pretok vina in filtriranje.

Ta čas je laboratorij najbolj zanimiv za tiste, ki bi radi pripravi letošnjega mošta uporabljali selekcionirane kvasovke. Pri Stojanu Golobu so kvasovke z Biotehniške fakultete že na voljo, dobi jo pa se tudi suhe kvasovke za navadno in težko vrenje.

• Vinske ceste niso pijanci na asfalta. Zanje potrebujemo izobražene mlade ljudi, ki bodo tam živeli. (M. Kelhar)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Odločajo kvasovke

Letošnje izkušnje s portugalko nekateri že imajo. Na žalost je nekaj nesrečnih, ker se alkoholno vrenje ne odvíja najbolj srečno. Redki med temi so pripravili kvasni nastavek s kupljenimi kvasovkami in nekateri imajo zopet smolo. Vrenje v »pletenci«, kjer naj bi na pasteriziran mošt in nato ohlajen na 20 - 25° C dodali vinske kvasovke, se komaj prebujajo. Vendar za to kvasovke niso krive. Lahko so mrzle noči preveč ohladile mošt. Zato svetujem, da majhno posodo, v kateri pripravljate kvasni nastavek, ovijete na debelo z deko ali podobno »izolacijo«, da temperatura ne bo padla preizko.

Druga nevarnost za neuspešno pripravo kvasnega nastavka je v nedoslednem pasteriziranju mošta. Pasteriziranje ali segrevanje mošta na 80° C je potrebno, da uničimo divje kvasovke in bakterije. Mnogi nimajo termometra in prezgodaj nehajo segrevati mošt in namen ni dosežen. Ako so v moštu še ostale divje kvasovke, se težje uveljavijo dodatne. Nobena nevarnosti pa ni, da zavremo mošt na štedilniku tudi do 100° C. Ne sme pa vreti predolgo, ker se pri visoki temperaturi sladkor v moštu spreminja v karamel in ta vonj ni zaželen v šopku vinskih cvetic.

Nevarnost je tudi v oživiljanju suhih kvasovk. Zopet potrebujemo termometer, ker je za ta ukrep potrebna mlačna voda 40 - 42° C. Suhe kvasovke počasi stresamo v mlačno vodo, in ne obratno, pomešamo in pustimo mirovati 20 minut. V takem okolju se kvasovke prebujajo. Sledi vlivanje raztopine kvasovk v vodi v mošt. Potrebno je pohiteti, saj več kot pol ure zatem, ko smo jih namočili z mlačno vodo, kvasnice ne os-

mag. JULIJ NEMANIČ

tanejo žive oz. mnogo jih odmrne. Potrebne so takoj hrane; v vodi je ni, v moštu pa jo najdemo.

Če smo se izognili vsem opisanim napakam, bi praviloma mošt moral zavreti v enem dnevu, največ v dveh. Da bi pa spremljali lažje prebujanje kvasovk v moštu, svetujem, da iz pletenke po združitvi mošta s kvasovkami natočimo v prozorno steklenico nekaj mošta. Lažje bomo opazovali nastajanje mehurčkov v taki steklenici, seveda moramo poskrbeti za pravo temperaturo. Ako je kvasni nastavek goden za v sod na večjo količino vina lahko preverimo, če ga iz pletenke natočimo v kozarec; opazili bomo intenzivnost penjenja, kar je znak intenzivnosti vrenja.

Ne svetujem žveplati mošt pred pasterizacijo, ker lahko predoziramo količino SO2. Mošt pred segrevanjem pustimo nekaj ur, da se najbolj groba umazana sesedla, očistimo in damo v emajlirani posodi na štedilnik. Tako pripravljene kvasovke nam jamčijo lepo, enakomerno alkoholno vrenje v sodu ali kadi, če gre za rdeče sorte. Odporne so do zmerne količine žvepla v moštu, zato letos brez strahu dodajamo na 3 hl mošta v sod eno žveplenco, preden začnemo mošt izpod preše natakati v sod. Ne svetujem polivati tekočo raztopino SO2 po drozgi belih sort pod robkalnikom. Pride do razkrajanja jagodnih kožic in izlužijo se nezazelene grenčice. Letos zaenkrat skoraj ni gnilega grozdja, zato ni potrebna takojšnja zaščita drozge z žveplom. Raje pohitimo s prešanjem. Pri rdečih sortah »grenčice« niso tako opazne, ker jih skrilejo taninske snovi, zato priporočam vsaj 1 del 5-odstotne raztopine SO2 dozirati pred dodatkom vinskih kvasovk v drozgo na 3 hl. Stopnje kisline so letos nižje in bo nevarnost cikanja vina.

ZAČEL SE JE ODKUP GROZDJA — Preteklo soboto se je v metliški vinski kleti začel trodnevni odkup zgodnjih sort grozdja, in sicer šentlovrenke, portugalka in gamaja, ki so ga odkupili okrog 110 ton. Za tako zgoden odkup so se odločili zaradi nizke stopnje kislin, ki je posledica suše, medtem ko je količina sladkorja v grozdju zagovojljiva. Po tem odkupu še ni moč napovedati, kakšna bo letošnja letina, vendar v vinski kleti ocenjujejo, da bo grozdja več kot lani, pač pa bodo iz njega iztisnili manj mošta. (Foto: M.B.-J.)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Cenjene slive in češplje

Nobeno koščičasto sadje ni tako raznoliko, kot so slive. Barve sadežev segajo od zelene, rumene, preko rdeče do temnoodre. Večbarvni ringloji so zelo sladki in imajo nezno, mehko meso. Sladki in aromatični so tudi drozgi ali štrbonclji, ki so le nekaj večji od češenj in zlatorumene barve. Primerni so za vlaganje in sušenje, za pripravo kolačev, pa tudi za izdelavo likerjev in štrboncljevega cveta.

Slive so cenjene kot namizno sadje, češplje pa so primerne za vlaganje, sušenje in pripravo marmelade. Tudi zamrzujejo se zelo dobro. Na splošno je znano, da je hranilna vrednost vseh vrst velika. Suho slivo še danes uporabljamo kot zdravilo v uradni medicini mnogih držav. Slive vsebujejo veliko vitaminov skupine B in velike količine organskih kislin. Če se ozremo po kmečkih vrtovih in sadovnjakih, opazimo izredno dobro letino domačih češpelj. Iz njih lahko pripravimo kar precej izdelkov. Največ iz njih pripravljamo marmelado, džem, jih sušimo, zamrzujemo in sočimo skupaj z jabolki, hruškami ali breskvami. Kako jih zamrzujemo? Izbere-

mo vedno zdrave plodove češpelj, jih operemo, odcedimo in na krpi osušimo. Zamrzujemo jih razgrnjene na pladnju in naslednji dan jih shranimo v vrečke. Plodov ne shranjujemo s koščicami zaradi pogoste črvičnosti. Ohranijo se lepše, če jih potresemo s sladkomo moko, pomešano s C vitaminom. Takšne uporabljamo za češpljeve cmoke in oblogo sladice. Za zamrzitev pripravimo tudi češpljevo mezo, in sicer na 2 kg razpolovljenih češpelj dodamo 100 - 200 g sladkorja in žličko vitamina C. Maso zavremo in jo napolnimo v trdne posode. Obstožnost je 8 - 10 mesecev.

Za večerni obrok se prav pričeže češpljeva kaša; zanjo potrebujemo 1/4 kg prosene kaše, 1/4 kg suhih češpelj, 10 dag masla, 1 žlico sladkorja, sol in po želji smetano. Proseno kašo operemo in čez noč namočimo. V litru in pol vode delno skuhamo češplje, dodamo namočeno proseno kašo in vse ostale sestavine. Maso dobro premešamo, preložimo v primerno posodo, jo pokrijemo in postavimo v pečico, da se jed zmeča. Okus izboljšamo z vanilijo sladkorjem ali cimetom.

Budganja vas na koncu ceste

ŽUŽEMBERK — Prebivalci Budganja vasi so s potrpljenjem na koncu. Vsa stvar se kuha okoli ceste Žužemberk—Prevole. Vaščani Budganja vasi pa tudi prebivalci Žužemberka in vsi, ki kolikor toliko poznajo razmere, vedo, da bi bila ta cesta lahko že kdaj v celoti asfaltirana, če se ne bi vseskozi zapletala zaradi v bistvu povsem obratnih in malo vrednih lastninskih zadev, ki pa v resnici za sabo skrivajo zasebne interese in sorodstvene spore. Skratka, zaradi nasprotovanja enega človeka je odcep te ceste od Žužemberka do Budganja vasi še danes tak, kakršen pač je. Danes pa je ta cesta samo še od daleč podobna cesti. Gotovo gre za najslabšo občinsko cesto v prostrani KS Žužemberk, poleg tega pa cesta povezuje Žužemberk s sosednjo KS Hinje. Žalostno je, da imajo prebivalci krajevne skupnosti Hinje boljše povezavo prek Dobrepolj z Ljubljano kot s središčem Suhe krajine Žužemberkom in z občinskim središčem Novim mestom.

In kaj bodo prizadeti ljudje rekli sedaj, ko se je izkazalo, da človek, ki je ves čas ovrzal začetek posodobitvenih del na tej cesti, v resnici sploh ni lastnik zemlje, ki bi moral biti »žrtvovana« za razširitev ceste od asfaltiranja? Pravi lastnik, ki živi v Ljubljani, pa je dal takoj svoj pristavek. Samo, kot pravijo naši nekdanji južni bratje: Prošla baba s kolačima. Vse je bilo napeljavano, da bo za posodobitev te ceste na voljo denar iz občinskega proračuna in iz sklada za demografsko ogrožene. A denar ne čaka in prav je tako. A sedaj, ko so v Žužemberku našli pravega lastnika in je ta takoj dal soglasje, ni več denarja in vse kaže, da letos z asfaltiranjem najbolj kritičnega odseka od Žužemberka do Budganja vasi ne bo nič. Prav zaradi naganjanja pravega lastnika in je ta takoj dal soglasje, ni več denarja in vse kaže, da letos z asfaltiranjem najbolj kritičnega odseka od Žužemberka do Budganja vasi ne bo nič. Prav zaradi naganjanja pravega lastnika in je ta takoj dal soglasje, ni več denarja in vse kaže, da letos z asfaltiranjem najbolj kritičnega odseka od Žužemberka do Budganja vasi ne bo nič.

In kaj prebivalcem Budganja vasi ostane sedaj? Menda ne samo čakati, da bo čim prej zapadel sneg in zametel luknje in grbine na cesti, da bodo avtomobili tekli vsaj malo bolj gladko in ne bodo zaradi tresenja in premetavanja od njih odpadale izpušne cevi in zunanja ogledala!

A. BARTELIJ

Stečaj — bližnjica za odpust

Stečaji zadevali okoli 1000 delavcev

NOVO MESTO — Lani so bila v novomeški občini v stečaju tri podjetja Novolesa in šentjernejska Iskro Upori, letos pa žužemberški Gradbenik. Skupaj ti stečaji zadevajo okoli 1000 delavcev. Medtem ko je stečajni postopek za Novolesova podjetja končan, pa za šentjernejsko Iskro Upore in Gradbenika še teče. V primeru Novolesovih podjetij se je stečajni postopek zaključil s prisilno poravnavo. V vseh stečajnih postopkih je delavce zastopala oz. jih še območna organizacija Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za Dolenjsko.

Kako poteka stečajni postopek, je v veliki meri odvisno od stečajnega upravitelja, ali terjatve delavcev prizna ali ne. V Novolesovem primeru ni bilo nobenih zapletov, tudi v žužemberškem Gradbeniku jih ni, zato pa je toliko težje v šentjernejski Iskri, ki je šla prva od teh v stečaj, pa stečajni postopek še ni končan. Sedaj je končan postopek pred sodiščem združenega dela in odločba bo v kratkem pravomočna, če se stečajni upravitelj ne bo ponovno pritožil.

Seveda so bili vsi ti stečaji narejeni zaradi odpustov delavcev. Stečaj je za podjetje pač najcenejša, najbolj enostavna in »učinkovita« varianta, kako se na hitro znebiti odvečnih delavcev, sicer bi moralo plačevati odpravnine itd. Da je res tako, kaže tudi dejstvo, da vse te firme, ki so šle v stečaj, še naprej delajo, predmet poslovanju je isti, proizvodnja poteka v istih prostorih.

Če bo šlo s stečajnim postopkom za Iskro Upori tako naprej, se kaj lahko zgodi, da bodo delavci prej izgubili pravico do denarnega nadomestila pri skupnosti za zaposlovanje, kot bodo dobili izplačane svoje terjatve iz stečajne mase.

A. B.

Slovenija Moja dežela.

Trd, vendar neizbežen tuji kruh

Na tujih trgih bo GIP Pionir letos zaslužil tretjino celotnega prihodka — Gradi hotele, bolnice, blagovnice, stanovanja v štirih tujih državah

NOVO MESTO — Slovenskemu gradbeništvu, katerega del je tudi novomeški GIP Pionir, ne cveto rožice. Doma investicijskih gradenj skoraj ni, posebno ne večjih, pa tudi stanovanj se gradi le za vzorec. Gradbena podjetja zmanjšujejo število zaposlenih in delavcem izplačujejo slabe plače, bilo bi pa še težje, če ne bi delala na tujem. Z deli na tujem se rešuje tudi Pionir, ki mu pri tem koristijo dolgoletne izkušnje in reference, ki si jih je nabral z izgradnjo najrazličnejših objektov na tujih trgih.

»Skupna vrednost pogojenih del, ki jih trenutno izvajamo v tujini, je okrog 70 milijonov mark. Od tega je v letošnjem letu predvidena realizacija v vrednosti 48 milijonov mark, kar je tretjina celotnega Pionirjevega zasluga, načrtovanega za letos. Trenutno imamo gradbišča na štirih tujih tržiščih, na Poljskem, v Rusiji, Latviji in na Madžarskem, iščemo pa še nove posele. V ta namen smo maja letos celo odprli predstavništvo v Moskvi. Na Poljskem imamo svojega predstavnika prek ljubljanskega Imos Inženiringa, razmišljamo pa tudi o predstavnikih in kasneje o mešanih ali lastnih podjetjih še na drugih tržiščih. Naš cilj je biti čim bližje investitorjem in poslu. Finančne vire, ki so pri investicijskih delih na tujem vse bolj zaželeni od izvajalca, pa skušamo iskati predvsem v Italiji, Avstriji in Nemčiji. V Sloveniji jih je zelo malo,« pravi dipl. gradbeni inženir Bojan Bučinel, direktor marketinga za tuji trg v GIP Pionir.

V Rusiji Pionirjevi gradbinci zaključujejo dela na sanatoriju v Nebugu ob Črnem morju. Vrednost del, pridobljenih

Bojan Bučinel

»KOVINAR« Novo mesto Ljubljanska 28 68000 NOVO MESTO

V Bršljinu (Ljubljanska 28)

ODDAMO V NAJEM POSLOVNI PROSTOR

velik 180 m², v I. nadstropju, primeren za trgovsko dejavnost, predvidoma z dne 1. 11. 1992.

Vaše cenjene ponudbe pričakujemo do 25. 9. 1992. Podrobnejše informacije lahko dobite po telefonu 22-316 ali osebno na sedežu podjetja Kovinar Novo mesto.

Največja želja še neuresničena

Ob 40. obletnici ustanovitve je podjetje Dolenjka odprlo sodoben nakupovalni center v Novem mestu — Namesto cele blagovnice vsaj ena etaža

NOVO MESTO — V dvonamenski stavbi zaklonišča v novomeški stanovanjski soseski Slavka Gruma je bil v petek, 11. septembra, slovesno odprt sodoben nakupovalni center trgovskega podjetja Dolenjka. Na 730 kvadratnih metrih je na voljo bogata izbira živil in vseh gospodinjskih potrebščin, v njem pa so uredili tudi manjšo pekarno, ki ves dan sproti peče kruh in pecivo.

Nakupovalni center, ki je velika pridobitev predvsem za okrog pet tisoč prebivalcev novomeške krajevne skupnosti Drska, je Dolenjka uredila ob 40-letnici podjetja. To je nastalo z združitvijo več manjših trgovskih podjetij, da bi bili lažje kos slabi oskrbljenosti dolenjskega tržišča. V vseh letih je Dolenjka veliko vlagala v posodabljanje svojih prodajal in opreme in v širjenje trgovske mreže. Razvila je tudi grošično dejavnost, tako za potrebe lastne prodajne mreže kot za okrog 150 zunanjih kupcev. Precejšnja sredstva je Do-

lenjka vložila tudi v sistem poslovanja za računalniško obdelavo podatkov in v izobraževanje kadrov. Vsa leta je študentirala najmanj po en razred v trgovski šoli ter izobraževanje na poslovodski šoli, da bi bili zaposleni primerno usposobljeni za delo s kupci.

Danes ima Dolenjka 45 prodajal in novomeški, črnomajski in trebanjski občini, od tega 19 samopostrežnih, dva diskonta in dve blagovnici; 400 zaposlenih — 130 manj kot pred tremi leti — je v prvi polovici letošnjega leta ustvarilo za okrog 21 milijonov mark prometa. Prodaja se je nekoliko zmanjšala, a drugim trgovcem se je še bolj, saj se kupna moč prebivalstva zmanjšuje. Samo letos so v posodobitvi vložili že 40 milijonov tolarjev lastnega denarja.

Direktor Dolenjke Milan Jakopin ob jubileju poudarja tudi cilj, ki si ga prizadevajo uresničiti že več kot 15 let, a še vedno zama. Gre za blagovnico v Novem mestu. Da bi lažje prišli do nje, je Dolenjka leta 1977, ko jo je še vodil dolgoletni direktor Ljubo Urbanč, celo vstopila v sistem Emona, vendar iz tega ni bilo nič in se je z letom 1990 spet

osamosvojila. Trenutno se Dolenjka trudi v blagovnici, ki jo gradijo na Novem trgu, odkupiti eno etažo. V prihodnje načrtujejo tudi krepitve grošične dejavnosti s pripravo blaga za drobno prodajo, nadaljnjo prenavo ob-

• In kaj bo z Dolenjko po zakonu o denacionalizaciji? »Naša stališča so jasna,« pravi Jakopin. »Dolenjka ni dobila nobenega poslovnega prostora brezplačno, ampak je vse odkupila in jih večinoma temeljito obnovila ter nekaj tudi povečala. Takih poslovnih prostorov ne moremo vračati neodplačno. Poleg tega bi se z vračanjem bistveno okrnilo poslovanje podjetja, pod vprašaj pa bi bila postavljena ekstenzija 80 delavcev, ki sedaj delajo v t.i. nacionaliziranih lokalih. Naš predlog je, da bi pravi lastniki postali lastniki podjetja v obliki delnic, v višini vrednosti odvzete poslovnega prostora. Lastninjenje pa bomo opravili, ko bo sprejet ustrezen zakon. Ni smo se šli nikakršne divje privatizacije.«

jektov in posodobitev opreme ter računalniško vodenje nabave in prodaje blaga v prodajalnah.

Z. L.-D.

OPAŽENI ALU OPAŽI

NOVO MESTO — Na nedavnem kranjskem sejmu Slovenski proizvod — slovenska kakovost se je predstavil tudi GIP Pionir Novo mesto. Za znak SQ so se potegovali različni modeli keramičnih peči, harmonika in preklonpa vrata, premična filtrirna naprava MBU ter opažni sistem ALU. Podeljen je bil ALU opažem, ki ima množico prednosti v primerjavi s klasičnim.

SODOBEN NAKUPOVALNI CENTER — Ob 40-letnici obstoja je trgovsko podjetje Dolenjka na Drski na 730 kvadratnih uredilo sodobno samopostrežno prodajalno. Njena posebnost je mini pekarna, iz katere bo ves dan prihajal dišeč svež kruh in pecivo. Zbranim je o novi pridobitvi govoril direktor Dolenjke Milan Jakopin (na sliki), prodajalno pa je odprl predsednik novomeškega občinskega izvršnega sveta mag. Boštjan Kovačič. (Foto: Z.L.-D.)

NA GOLUŠNIKU TUDI PRAZNIK KS OTOČEC

Na srečanju predstavnikov krajevnih združenj Zveze borcev v novomeški občini so se 9. septembra med drugim dogovorili, da bodo glede nove organiziranosti ZB počakali, dokler ne bo spejeta nova upravna razdelitev občin. O tem, ali bodo vse sedanje KO ZB ostale to, kar so, ali pa bodo postale ponekod krajevna združenja ZB, bodo skleпали kasneje. Pripravili bodo osnutek za tako organiziranost, saj ta hip ni drugačnih praktičnih možnosti.

Za sobotno srečanje na polstoltni obletnici prvih slovenskih brigad v Ljubljani je med borci izredno zanimanje. Vse priprave za izlet v republiško središče so skoraj končane.

Precej koristnih pobud so dali predstavniki KO ZB za srečanje nekdanjih borcev in aktivistov OF, ki bo 17. oktobra na Golušniku na Trški gori. Tam bodo počastili 50-letnico prvih dolenjskih partizanskih enot. Hkrati bo tam srečanje ob krajevnem prazniku Otočca.

STO KRAV NA ŠRANGI — Nedelja je bila v Straži v znamenju 6. straške jeseni. Turistični delavci so to pot za številne obiskovalce pripravili ohcet s prikazom običajev ob odhodu neveste od hiše, ob prevozu bale, šranganje, maškare, podkonec in vse, kar je nekaj sodilo k pravi dolenjski poroki. Poročni par, Katarina Darovec in Jure Krštinč, sta se držala, kot bi šlo zares, Jerica Kržan pa je obljubila, da bodo Stražani že naslednjo jesen pripravili pravo poroko. Vsi obiskovalci te tradicionalne prireditve so bili v nedeljo svaje in so si lahko privoščili tudi kaj takšnega, kar na vsaki gasilski veselici ni na mizah. Za to so prostovoljno in brezplačno poskrbele domače gospodinjice in pripravile pravo skladovnico domačih ohcetnih poslastic. Ljudi je bilo preveč, da bi vse videli in slišali. Še najbolj je bilo zanimivo pri šranganju, ko so Praprčani zahtevali za sto krav denarja, na koncu pa so se le pogodili za trideset. (Foto: J. Pavlin)

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 19. septembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živile:

- Novo mesto: Market, Cesta herojev
- trgovina CEKAR v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi od 8. do 20. ure;
- PERKO, market v Šentpetru od 7. do 21. ure;
- Mini market Javor, Muzejska 3, Novo mesto
- Šentjernej: Mercator-Standard, Samopostrežba
- Dolenjske Toplice: Mercator-KZ Krka, Prodajalna Vrelec
- Žužemberk: Dolenjka, Market
- Straža: Mercator—KZ Krka, Samopostrežba
- Novo mesto: v nedeljo od 8. do 11. ure:
- Mercator—Standard, Prodajalna Glavni trg 3 od 8. do 12. ure;
- trgovina CEKAR v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
- PERKO, market v Šentpetru od 8. do 17. ure;
- Mini market Javor, Muzejska 3, Novo mesto

DOBRA SEZONA V DOLENJSKIH TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE — Z letošnjo poletno sezono so v Zdravilišču Dolenjske Toplice zelo zadovoljni, zlasti se je obnesel program tako imenovanih zelenih družinskih počitnic. Še posebej dobro je bil letos zaseden kamp, zato računajo, da bo letos v njem skupaj okoli 10.000 nočitev. Do konca leta bo v Dolenjskih Toplicah še nekaj večjih prireditev. Tako je napovedano srečanje nekdanjih Kočevarjev, v tem kraju se bodo zbrali koroški Slovenci iz Avstrije, od 24. do 26. septembra bodo v Dolenjske Toplice prišli pohodniki po evropskih pešpoteh iz Nemčije, Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Pripravili bodo martinovanje pa prireditve v božično-novoletnem času in še kaj.

KAJENJE — V torek dopoldne se je novomeški radio vključil v tečen boja proti kajenju. O tej razvadi so pripravili celourni oddajo, v kateri je o škodljivosti kajenja govorila dr. Tatjana Gazvoda. Oddaja je bila kontaktna, kot se učeno reče možnosti, da se poslušalci po telefonu vključijo neposredno v oddajo. Med različnimi vprašanji o škodljivosti kajenja je bilo postavljeno tudi, ali škoduje, če ga žena možu pokadi dvakrat dnevno. Zdravnici in voditeljci je vzel sapo. Šele po globokem vdihu je bilo slišati, da na nesramna vprašanja ne bo odgovorov. Zato smo odgovor mi poiskali na radiu Erevan: »Načeloma ne škoduje, če mu ga pred kajenjem ne prižge!«

SARA — Zadeva se je nekako napovedovala že v ponedeljek zvečer, ko je Studio D pripravil kontaktno oddajo z znano vedeževalko Saro, ki spet gostuje v Novem mestu. Telefoni so kar žareli od pregetosti. Klicateljice so zvedele vse mogoče, o bolnih ledvicah, glavobolih in podobnem do bolj ali manj zavistih odgovorov o zvestobi mož. Koliko družinskih preprirov ali še kaj hujšega je bilo v ponedeljek zvečer, ne vemo. Ve pa se, da se je kar nekaj možkih znašlo v hudi stiski: kako v naslednjih dveh tednih, kar bo gospa Sara še v Novem mestu, ženo tako zaposliti, da ne bo mogla priti v stik s Saro, ne pa telefon, še manj pa osebno.

Ena gospa je slišala, da Pionirjevo direktorsko strukturo zelo skrbi imidž podjetja. Popravljati naj bi ga začeli z 12 beemveji za svoje potrebe.

SLIKE — Kljub poročni mrzlici, ki v glavnem vedno spremlja ne le poročni par, ampak tudi bližnje in daljnje sorodstvo, je bilo nedavno opaženo, da je sicer prelepa otoška poročna dvorana brez obeležij na steni. Skoraj gotovo na Otočcu niso edini, ki so po snetju Titove slike pustili prazno. Gre pravzaprav za racionalno, s tem pa za opravičljivo in celo pohvalno obnašanje. Navodil ali vsaj priporočil, kaj naj bi tozadevno viselo na steni, ni. Prevečkratno menjavanje stenskih simbolov ne bi bila poceni zadeva.

GASILCI — V torek dopoldne je večnamensko gasilsko vozilo novomeške PGE pribrazilo v naselje Drska pred blok št. 46. Ljudje so se takoj začeli zbirati, da bi videli, kaj se spet dogaja. Na srečo ni bilo nič hujšega. Gasilci so se očitno le odločili demonstrirati večnamenskost vozila. Raztegnili so leste, iz žepov potegnili čopiče in se lotili barvanja lesenega balkonskega opaža.

KANDIJA — V soboto je bila na vrtu hotela Kandija napovedana predstavitev Slovenske ljudske stranke in njenega predsedniškega kandidata dr. Stanka Buserja. Bilo je vse pripravljeno, kot se spodobi: dovolj miz, stolov in dodatnih klopov, sod zastonjske domače kapljice in vabljive domače dobrote, glasba domačega ansambla, obljubljeni pa so bili tudi odgovori na vsa vprašanja. Kljub temu je bil kandidijski vrt tudi po ducernem čakanju z uradnim začetkom srečanja na tričetrt prazen. Niti Romov, ki ob vsaki priložnosti, posebno ob kakšni pokušini piva in mesnin, skoraj ne spustijo zraven »civilov«, ni bilo na spregled. Sicer pa ni bilo nič dolgočasno. Še novomeška znamenitost, Lojzka, se je navrtela. Dr. Buser, geolog in - kot sam pravi - po sreči zaprisrečni ekolog je med drugim dolenjskim kmetom in drugim obljubil avtocesto, o kateri nihče več ne govori. Če ga bodo ubogali, pa se nam obeta na TV prikaz orožja strašnih nekdanje JA. Ko jim ga bodo seveda pobrali.

JUTRI PREDVOLILNI SHOD SDP

NOVO MESTO — V petek, 18. septembra, bo ob 17. uri pripravila občinska organizacija SDP Novo mesto v prostorih hotela Kandija predvolilni shod »Za Slovenijo zdaj!«. Na predstavitev volilnega razglasa in pogovor o drugih pomembnih vprašanjih vabijo člane in simpatizerje.

JEZ KONČAN

MAČKOVEC — V teh dneh so delavci Vodnogospodarskega podjetja iz Novoga mesta po mesecu dni dela končali obnovitvena dela na jezcu pri Termotehnik v Mačkovecu. Obnova je v celoti uspeša, za kar ima zasluge tudi nek vodostaj Krke. Sredstva so prispevali: ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora republike Slovenije — izpostava v Novem mestu, Tovarna zdravil Krka in Termotehnika.

Črnomaljski drobir

VLADA - Črnomaljec, ki se je napotil po opravkih v metliško občino, je opazil, da se pri sosedih marsikaj dogaja. Ureajo ceste, pločnike, ograje, mostove, prišepnili pa so mu, da imajo v letošnjem načrtu še gradnjo avtobusne postaje in blagovnega centra. V eni od mnogih metliških gostiln je potem zvedel, da se pač približujejo volitve in da želi sedanja občinska oblast ostati svojim podanikom v lepem spominu ali pa si pridobiti celo kakšno točko za naprej, pa sedaj dela za tri. Po poti domov je Črnomaljec razmišljal, zakaj gre v Črnomlju kljub številnim kritikam občanov razvoju tako počasi naprej. Ko je na obzorju zagledal obrise domačega mesta, se je domislil, da je pri njih pač na oblasti Demosova vlada, dana od boga in za večno, po metliški občinski stavbi pa šarijo komunisti, ki jim lahko, če ne bodo pridni, naslednje volitve kaj hitro spodnesejo tla pod nogami.

STOPNICE - Stopnice, ki vodijo od črnomaljske klavnice proti nekdanji vojašnici, je že dodobra načel zob časa. Precej nevarno se namreč vdirajo, vendar odgovorni pravijo, da ni denarja za popravilo. Zato se tisti, ki hodijo po njih - gre namreč za javno pot - sprašujejo, če bo moral najprej kdo pasti v nekajmetrsko globel, da se bo našel denar.

ZASEDANJE - Začela so se zasedanja skupščin, tako republiške kot občinskih. Nekateri delegati črnomaljske skupščine so z zanimanjem spremljali zasedanje republiške, da bi ugotovili, kakšne modne težnje je prineslo prvo popočitniško sejanje. Razumljivo, da se v provinci ne morejo nositi tako kot v prestolnici. Zato pa ima metuljček na seji občinske skupščine približno takšno težo kot računalnik na klopi republiškega delegata.

Sprehod po Metliki

NAJDALEŽEGA SLOVENSKEGA MARATONA iz Celja v Logarsko dolino se je udeležil tudi Metličan Milan Ivančič. Med približno petsto tridesetimi tekmovalci je zasedel odlično devetnajsto mesto, petinsedemdeset kilometrov pa je pretekel v malo več kot sedmih urah. Njegov uspeh je toliko vrednejši, če upoštevamo, da je prišlo kar nekaj udeležencev na cilj šele po šestnajstih urah pešačenja. Maraton, osmi po vrsti, je bil odlično pripravljen, k čemur je nemalo prispeval Sreto Popovič, Metličan, ki že vrsto let živi v Celju in je podpredsednik organizacijskega odbora. Tekmovalce je na startu ob 1. uri zjutraj pozdravil general Janez Slapar.

VSEŠLOVENSKI TEDEN ŠPORTA naj bi razgibal staro in mlado, predvsem pa naj bi krajane spodbudil k zdravemu načinu življenja. V Metliki je bilo kar nekaj aktivnosti, vendar duhoviteži pripominjajo, da so manjkale najprijubljenejši discipline: hitra hoja od šanka do šanka, tekanje za dodatnim zaslužkom, mrzlično iskanje zaposlitve, nošenje vode v vedrih v hribovska območja občine, podivjana vožnja po mestnih ulicah, nesramno ogovarjanje in natolcevanje o znanjih in prijateljih, umetnost švercanja čez slovensko-hrvaško mejo, sposobnost skrivanja orožja pred policisti itd. V teh disciplinah bi bili doseženi nesluteno dobri rezultati.

Trebanjske iveri

VODA - Tone Zupančič iz Pristavice, ki si že 23 let kot mesar služi kruh v Kanadi, je bil zadnjič besen na nekatere delavce trebanjske Komunale. Ti naj bi bili do njega sila neprijazni, ko je zahteval, naj bi preverili, zakaj morata njegova mati oz. sestra plačevati nenormalno visoke račune za vodo. Nazadnje ga je zmotila še Titova slika na steni pisarne, v kateri naj bi delavec, ki ni dober govoril slovensko, zahteval od zdolca, da ga titulira s tovarišem. Povsem druga plat medalje je tista, za katero stojijo, če bo treba, tudi na sodišču, prizadeti delavci iz Komunale. Ti zanikajo navedbe prizadetega vaščana in so njegovo obnašanje označili kot žaljivo, če že ne kar prostaško, saj pravijo, da jih je Zupančič med drugim pošiljal tudi v p... in jim grozil, kam vse bo še šel iskati svoj pravico. V Komunali zatrjujejo, da so napako pri vodomeru Zupančičevih že odpravili. Zupančičeva sestra Milka Gliha pa pravi, da je že lani opozarjala Komunalo, da mora plačevati za vodo toliko kot kmet, ki ima 30 glav živine, oni pa imajo v hlevu le 1 kravo. Več kot pol leta naj bi prosila Komunalo, naj vendar popiše števec, kjer je spuščala vodo. Zgodba, skratka, ki jo piše življenje in se lahko vleče kot jara kača.

NAGRADE - TOM-Tovarna opreme, d.d., Mirna, je s svojim internim glasilom Tomi dobila razgibala znanje delavcev za zagotavljanje kakovosti, saj za pravilne odgovore, zvečne in tega področja, delavcem podeljuje lepe nagrade, skoraj tolikšne, kot znašajo jubilejne. Zato ni čudno, da je včasih celo več odgovorov, kot je v firmi zaposlenih delavcev. Upajmo, da zaradi take darceljivosti ne bo zmanjkalo za plače.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Škoda se povečuje

V Beli krajini se trudijo omiliti posledice katastrofalne suše

METLIKA, ČRNOMELJ — V metliški občini je bilo po drugem ocenjevanju škode zaradi suše, opravljenem v začetku tega meseca, za dobrih 272 milijonov tolarjev škode ali 5,1 odst. družbenega proizvoda občine, medtem ko je bila škoda dva tedna prej 4 odst. družbenega proizvoda. V črnomaljski občini je vrednost škode, ki jo je povzročila suša, približno dvakrat večja od metliške. Seveda pa še ni moč oceniti vseh posledic.

V obeh belokranjskih občinah so pripravili tudi ukrepe. Tako v črnomaljski občini regresirajo polovico stroškov prevoza pitne vode za ljudi in živali povsod tam, kjer se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo. V metliški občini pa bodo vsem, ki so od 1. avgusta pripeljali pitno vodo, plačali vrednost vode in sicer priznajo na dan 50 litrov vode za odraslo govedo ter 15 litrov za prašiče. V obeh občinah bodo regresirali tudi polovico cene semen krmnih do-sevkov in umetnih gnojil, vendar mora biti setev na najmanj 20 arih. Občinski regresi bodo na voljo tudi za sadjarje in vinogradnike. V črnomaljski občini bodo 750 tisoč tolarjev namenili za regresiranje semenske pšenice, ječmena in rži. Na posestvu metliške kmetijske družbe v Mestnem logu pa lahko kmetje kupijo koruzo za siliranje. Cena za 1 kg cele rastline je 3,5 tolarja, od tega en tolar regresirajo iz občinskih sredstev. Za ublažitev škode bodo v metliški občini razdelili iz republiških blagovnih rezerv 71 ton koruze, v črnomaljski pa 169 ton. V metliški občini bo te pomoči deležnih vseh 607 domačij, ki imajo prašiče ali živino, v črnomaljski občini pa je pogoj določena količina prireje mesa oz. pridelave mleka.

M.B.-J.

UGODNOSTI ZA ČLANE

ČRNOMELJ — Upravni odbor tukajšnje kmetijske zadrage je sklenil, da bodo imeli člani KZ nekaj ugodnosti pri poslovanju z zadrugo. Tako bodo imeli prednost pri nabavi vse kmetijske opreme in repromateriala, ki ga na tržišču primanjkuje. KZ bo najprej odkupila kmetijske pridelke od članov. To se že dogaja pri odkupu krompirja, ki ga je na tržišču preveč. Člani bodo imeli prednost pri najemanju združnih zemljišč pa tudi do 30 odst. popusta pri najemanju glede na obseg proizvodnega sodelovanja v preteklem letu. V primerih, ko bo zanimanje članov za najem zemljišč večje, bo KZ razdrla najemne pogodbe z nečlani. Člani bodo v bodoče plačevali le en odst. manipulativnih stroškov pri najemanju kreditov in republiških nepovratnih sredstev, nečlani pa 3 odst. Poleg tega KZ v bodoče ne bo več odkupovala mleka od živinorejcev, ki njej ne bodo prodali telet in sicer na stari 3.000 litrov oddanega mleka po eno tele. V zadrugi namreč ugotavljajo, da je mleka na tržišču preveč, medtem ko mnogi teleta koljejo na črno ali prodajejo mimo zadrage.

- V resnici je slovenski narod velikega umetnika zmeraj težko prenesel. (B. Paternu)
- Prešeren nam v zlato, umetelno izdelani posodi ponuja strup pregrešne strasti. (A. Mahnič)

VABILO FOLKLORISTOM

METLIKA — Tukajšnja folklorna skupina »Ivan Navratil« vabi začetnike in tudi nekdanje člane ter tamburaše, da se vključijo v folklorno skupino. Prijave sprejemajo vsako nedeljo ob 10. uri v kulturnem domu, kjer so vaje folkloristov. Dobrodošli!

Sami ne bodo kos posledicam suše

V trebanjskem kmetijstvu je škode zaradi suše za več kot 403 milijone tolarjev — Regresiranje semen strniščnih dosevkov, odpis davkov kmetom za letos

TREBNJE — Skupna škoda zaradi suše znaša v trebanjskem kmetijstvu 403.652.000 tolarjev, od tega v družbenem sektorju 5.929.000 tolarjev. Zadnji vročinski val je povzročil naglo sušenje koruze, drugih poljščin in strniščnih dosevkov. »Posebno prizadeti so travniki, saj je ruša tako zelo prizadeta, da je škoda že zdaj večja kot znaša en odkos. Zaradi suše so prizadeta tudi žita, v zadnjih dneh ujme pa se je izrazito poslabšalo stanje v vinogradih in sadovnjakih. Vemo pa, da namakalnih naprav na območju občine ni,« je poudaril predsednik komisije za oceno škode Franc Kravcar.

Kravcar, ki je hkrati direktor trebanjske davkarne, pravi, da zaenkrat izterjave ni, da ne bodo pošiljali kmetom nobenih položnic. Z zdravstvom se o tem že dogovarjajo, s skupnostjo pokojninsko-invalidskega zavarovanja pa se še bodo.

Trebanjska vlada je sklenila, da bodo kmetom odpisali davke iz katastrskega dohodka za letos, prispevke za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje pa naj bi odpisali v višini še neodmerjenih akontacij. Iz občinskega proračuna naj bi regresirali mineralna gnojila za dog-

Tudi spletke potapljuje Kovinarja

Premalo dela, preveč zaposlenih, izgube, nesoglasja v vodstvu in med vodstvom ter delavci so pripeljali Kovinarja v velike težave — Nasveti IS

ČRNOMELJ — S približno takšimi problemi, kakršni težijo črnomaljski Leso (DL 10. septembra), se spopadajo tudi v tukajšnjem Kovinarju. Razlika je le v tem, da 79-članski kolektiv Kovinarja ne veže popkovina z matičnim podjetjem, saj se je leta 1989 odcepil od SCT. Zato pa mu primanjkuje dela v strojegradnji, ima preveč zaposlenih, ob polletju pa je imel za 14 milijonov in pol tolarjev izgub, medtem ko jih je primanjkljaj iz preteklih let obremenjeval za dodatne 4 milijone tolarjev.

Kljub temu je premoženjska bilanca Kovinarja še vedno dobra. To je na zadnji seji občinskega izvršnega sveta potrdil predstavnik banke, ki je hkrati pripomnil, da se je podjetje v zadnjem času precej zadolžilo. V glavnem zaradi najemanja posojil za plače. Na izvršnem svetu si niso zatiskali oči niti pred tem, da so negativno vplivala na poslovanje podjetja medsebojna trenja v vodstvu Kovinarja, ki so se v zadnjih letih hitro menjavala. Eden od članov je opozoril, da IS do takšnih pojavov ne sme biti več imun, pač pa mora zahteva-

ti, da postavijo stabilno in strokovno vodstvo ter prenehajo s spletkami. Te sicer niso le značilnost Kovinarja.

Zlasti pomanjkanje strokovnjakov, še posebej na komercialnem področju, ki so tudi posledica spletkarjenja, pogloblja krizo v Kovinarju. Ker ni dodatnih naročil, se bodo izgube povečevale, da pa bi bila nesreča še večja, so tudi odnosi med Kovinarjem, SCT in nemškimi podjetji O&K, ki je največji tuji kupec Kovinarjevih izdelkov, zelo slabi. Zato so sedanjemu v.d. direktorja, Juriju Dergancu, na IS svetovali, naj

Kovinar s strpnimi dogovori uredi odnose z omenjenima podjetjema. Pri tem naj sodeluje tudi nekdanji direktor Lojze Turk. To so bili seveda nasveti občinske vlade, v Kovinarju pa bodo morali predvsem sami ugotoviti, kaj je zanje najboljše.

M. BEZEK-JAKŠE

KOMUNALI DOLGUJEJO ŽE MILIJONE TOLARJEV

ČRNOMELJ — Komunala prvo polovico letošnjega leta sicer ni zaključila z izgubo, kar pa ne velja za vsako dejavnost posebej. Vse dejavnosti razen investicijskih del, kjer gre za delo za trg ter voodskrbe, so imele primanjkljaj.

Precej so k izgubi prispevali dolžniki, ki so bili konec junija Komunali dolžni 2,9 milijona tolarjev, dva meseca pozneje pa že kar 5,7 milijona tolarjev. Največja dolžnika sta rudnik Kanžarica in Belt. Že tretji mesec so tožbe na sodišču, kdaj pa bo dolg poravnani, na Komunali ne vedo, saj so podjetja tudi večkrat blokirana. Občinska vlada je na podjetja apelirala, naj plačujejo obveznosti do Komunale, na vodstvo Komunale pa, naj zmanjša stroške poslovanja, saj iz proračuna ne bodo mogli kriti izgub. Zato pa je IS podprl Komunalo pri zahtevi do ministrstva za trg in cene, naj ji dovoli dodatno povečanje cen komunalnih storitev. Če pa jim tega ne odobri, naj ministristvo krije razliko do stroškov enostavne reprodukcije, in sicer brez prehlivanja denarja iz ene v drugo dejavnost.

ZAČASNA PRESELITEV LEKARNE ČRNOMELJ

Dolenjske lekarne — lekarna Črnomelj obvešča vse svoje obiskovalce, da bo začasno zaradi nujne obnove od

21. 9. 1992 do 30. 12. 1992 preselila lekarno iz Kolodvorske 23 v Kolodvorsko 33 (nekdanja čistilnica v Jakličevi hiši).

Lekarna bo delala z enakim odpiralnim časom in tudi opravljala dežuranje. Obiskovalce prosimo za razumevanje.

Iris, novomeško zasebno podjetje za zaposlovanje invalidov, je ta teden v stavbi nekdanjih sisov na Pangurtu v Metliki odprlo svojo poslovalnico. V njej so ob opremi, ki so jim jo veliko podarili donatorji, našli delo trije invalidi. Podjetje se pripravljata na izvajanje osrednje prevajalske službe v Sloveniji, in sicer s šestimi prevajalci, s katerimi bodo povezani po telefaksu. Sicer pa bodo v Metliki opravljali še vrsto uslug v fotokopirnici, v prihodnje pa prodajali tudi srečke za Loterijo Slovenije. Ministrica za delo Jožica Puhar, ki je prostoro predala namenu, je poudarila, da ministristvo in vlada stimulirata zaposlovanje invalidnih oseb, ter pohvalila iniciativnost Jožeta Zupanca, direktorja Irisa. (Foto: M.B.-J.)

Končno je na vrsti srednja šola

Edina metliška srednja šola se bo delno preselila v staro poslopje osnovne šole — Se vedno na treh lokacijah — Obljubljena pomoč ministrstva in vlade

METLIKA — Kar nekaj let so potrebovali v tukajšnji srednji šoli tekstilne usmeritve in edini srednji šoli v občini sploh, da so se začeli reševati njihovi prostorski problemi. Pouk imajo namreč na dveh koncih Metlike, v osnovni šoli in tovarni Beti. Slednja pa jim je dala že pred časom ultimatum, da do letošnjega 21. septembra izprazni del šolskih prostorov, ker jih potrebuje tovarna.

Prav to pa je celo sreča za šolo, saj so začeli preurejati za pouk metliških srednješolcev nekdanjo osnovno šolo v starem delu mesta, kjer naj bi teoretični del pouka začeli poučevati oktobra. Kot pa je opozorila ravnateljica srednje šole Branka Kusič, s tem njihov prostorski problem ne bo rešen, temveč samo ublažen. Pouk bodo imeli po novem celo na treh lokacijah, saj bo delo v delavnicah še vedno v tovarni Beti, ker pa morajo razrede deliti v skupine, se zagotovo ne bodo mogli izogniti popoldanskemu pouku. »Idealna dolgoročna rešitev bi bil za nas pouk na enem me-

prisovali del denarja za obnovo. Razlog več, da šola ostane v Metliki, je tudi ta, da zanimanje zanjo ne upada. Tako se je v letošnjem šolskem letu v 1. razred triletnega programa za šiviljo oz. krojača vpisalo 70 učencev, v dvoletni program pomožne šivilje pa 25. V šoli je sedaj 205 učencev, pretežno iz nove meške in črnomaljske občine. Medtem ko je bilo v preteklih letih v eni generaciji polovica ali celo več učencev iz Hrvaške, pa so letos v 1. razredu le 4, prav toliko pa jih je tudi iz metliške občine.

M. BEZEK-JAKŠE

V OŠ METLIKA PO NOVM

METLIKA — Skoraj vsi prisotni starši učencev metliške osnovne šole so se na ponedeljkovem roditeljskem sestanku odločili za tri ocenjevalna obdobja, ki bodo v letošnjem šolskem letu na šoli poskusno. Soglasna je bila tudi odločitev staršev prvošolčkov, da v enem od oddelkov prvega razreda letos poskusijo z opisnim ocenjevanjem.

SREČANJE GASILCEV V VELIKEM GABRU

TREBNJE — Občinska gasilska zveza Trebnje priredi v soboto, 19. septembra, ob 15. uri pri domu gasilcev v Velikem Gabru tretje srečanje ženskih, moških in veteranskih gasilskih tekmovalnih enot iz občinskih gasilskih zvez Brežice, Črnomelj, Hraštnik, Krško, Laško, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trbovlje, Zagorje in Trebnje za plaketko Jožeta Smoderja. Gasilci bodo tekmovali v hitrem oblačenju, metanju torbice z vrvo v krog in v vaji z vedrovko.

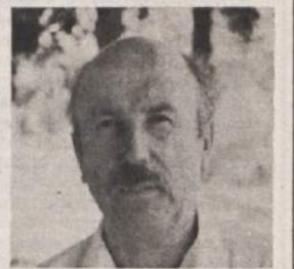
P. P.

»Štrikarice« in drugi sopotniki na jesen

Dom za ostarele?

TREBNJE — »Štrikarice«, kakor pravijo v trebanjskem društvu upokojencev članicam, ki se vsak torek dobivajo v klubskih prostorih, opremljene z iglami, so prav miroljubne gospe. Zbere se jih tudi do 20 in iz voine in drugih materialov pletajo uporabne, marsikdaj prav čudovite izdelke. Nekateri tudi kvačkajo. Upokojenke svoje izdelke rade postavijo tudi na ogled. Če pa bi se morebiti kdo pregrešil zoper dobro ime in čast »Štrikarice« v trebanjskem društvu upokojencev, ki šteje 656 članov iz krajevnih skupnosti Trebnje, Stefan, Račje selo, Dolenja Nemška vas in Dobrič, bi se verjetno hudo kesal, saj je znano, da se je ženskega jezika treba posebej bati.

No, pa pustimo šalo ob strani, pomembno je, da društvo živi. Tudi na svoje člane v domovih v Črnomlju, Metliki, Grosupljem in na Impolci vodstvo društva upokojencev ne pozablja. Ob koncu leta še posebej obiščejo in obdarijo člane, starejše od 80 let. Takih je že več kot 80, ki so blizu te starostne meje, pa 20. Toda obiski teh okrog 120 članov bi bili lahko mnogo pogostejši, če bi tudi v Trebnjem končno prišli do svojega doma za ostarele. Kot

pravi predsednik društva Franc Gamze, bi bilo za društvo in upokojence to najlepše darilo. Upa, da bodo na trebanjski občini uspešno nadaljevali zastavljeno akcijo za izgradnjo doma. Tako kot številni Trebanjci je tudi Gamze prepričan, da bi referendum za uvedbo krajevne samoprispeljave za gradnjo doma ostarelih v Trebnjem uspel. »V Trebnjem pogrešamo tudi kegljišče, saj moramo zdaj hoditi kegljat v Novo mesto in Ivančno Gorico. Za ravedrilo streljamo zračno puško in od letos pri Pavinu balinamo. Nastopamo tudi v mešanem pevskem zboru z društvom invalidov. Želim, da bi se še drugi upokojenci včlanili v naše društvo,« je povedal Gamze.

P. P.

DOKONČNA REŠITEV - Namestnik ministra za kmetijstvo Debevec je v klepetu po uradnem delu pogovorov v krški občini dal predlog, kako dokončno razrešiti problem Romov v Sloveniji. Če bi on odločil o tem vprašanju, bi Romom zagotovil primerne količine hrane, tako da jim ne bi bilo treba krasti. Ker ne bi več vedeli, zakaj so na svetu, bi počasi izgubili svojo identiteto. Zanimiva teorija, čeprav je bila izrečena napol v šali. Če bi g. Debevec zares lahko dosegel tako rešitev, potem bi se število Romov nemudoma povečalo. Pripravi smo lahko, da bi se kaj hitro marsikateri "civilni" prepisal med Rome.

PRIKRITO ZAVITO - V Krškem ravno ta teden in še malo dlje gostuje razstava "Okolju prijazen dom". Na njej sodelujejo nekatera podjetja iz nje domače občine. Med njimi je tudi Videm, ki želi pokazati, kako pomembno je za ohranitev okolja, da zbiramo in ponovno predelamo odpadni papir. Krška tovarna papirja in celuloze je v tem zelo uspešna, saj je prejela za reciklirani papir celo mednarodno priznanje. Razstave so verjetno veseli, saj jim daje priložnost, da predstavijo svoj proizvod. Če bi se zgodilo, da bi jih povabili k nekoliko drugačni razstavi, bi se jim obraz gotovo nekoliko skisal, na primer ob razstavi "Okolju prijazna tovarna". Tudi na taki bi imeli veliko pokazati. Zveplovi dioksid in druge podobne zadeve namreč niso preveč prijazni plini.

SPOROČILO - Vsem, ki še vedno sumijo, da avtorica teh vrstic piše članke po naročilu, velja naslednje sporočilo. Reklamni oddelček Dolenjskega lista dobi na tel. 23-610. Za naročeno propagandno sporočilo je potrebno tudi plačati. Novinarski prispevki so zastoj, zato pa se pri njih ne da naročiti, kako naj avtor piše.

Novo v Brežicah

SPET MOHAMED - Za tiste, ki so našo rubriko brali že prejšnji teden, naj povemo, da je Mohamed napel ušesa in dobro prisluhnil gori. Brežičanom je menda uspelo dogovoriti se o garancijah bank za Tovarno pohištva. Njen direktor o tem sicer nič ne ve, ker nima še niti besede o tem na papirju. In prav ima, kajti obljuba res dela dolg, toda dolga kajti nujno plačati takoj. Vsaj v naši družbi ne.

KULTURA - Družba se spreminja, politika se pleče, stranke uspevajo, ljudje so v glavnem še vedno isti. Leto mine, a se, ko temeljito pogledaš nazaj, kaj veliko ne spremeni. Pač, v Brežicah so ukinili Zavod za kulturo. Njegove prostore so sredi poletja dali v upravljanje Radiu Posavje, Študiu Brežice in mu obenem prepustili tudi "skrb za celotno kulturno ponudbo v občini Brežice". Že dobro, saj so tudi spremembe včasih potrebne, sploh pa če vemo, da je bil zavod v finančni stiski. Ampak kdo in kako bo zdaj v resnici skrbel za kulturo v občini, še niti približno ni jasno. Mogoče bo za začetek treba natančneje razložiti, kaj sploh pomeni kulturna ponudba.

EDINI - V Brežicah so izdelali tabelo, ki kaže udeležbo posameznih poslancev v občinski skupščini. Nekateri so bili zelo vestni in so se udeležili skoraj vseh sej, še več pa je tih, ki so prišli, če so imeli čas. Nekateri poslanci dosegajo kar čez 90 odst., a na žalost pri neopravičeni odsotnosti. Samo eden je na seznamu, ki se je udeležil prav vseh sej, na katere je bil povabljen. Poslanec je namreč šel od konca julija, pa še ni imel možnosti, da bi "sprical".

KORUZA IZ REZERV V NAJBLIŽJH SILOSIH

BREŽICE, KRŠKO - V skladu z ukrepi republiške vlade za ublažitev posledic suše, je najbolj prizadetim občinam takoj na razpolago 10 tisoč ton koruze iz blagovnih rezerv. Brežiška občina je iz te količine dobila 396 ton, medtem ko je sosednji krški pripadlo 433 ton koruze. Zrnje se nahaja v najbližnjih silosih, in sicer po 13 do 14 SIT kilogram. Če kdo želi zrnje v vrečah, mora sam doplačati stroške pakiranja, ki znašajo 1,70 SIT za vrečo. Iz ministrstva za kmetijstvo opozarjajo odgovorne v občinah, naj poskrbijo, da bodo relativno poceni zrnje dobili res tisti kmetje, katerih stalež živine je resno ogrožen. Tudi ta prva pomoč se bo na koncu prištel celotni vsoti, ki jo bo deželna posamezna prizadeta občina.

POJ, PISALNI STROJ!

BREŽICE - Osnovna šola Brežice te dni čaka na odločitev izvršnega sveta, saj je zaprosila, da ji da v najem 20 do 25 pisalnih strojev, ki so bili last Delavske univerze. Stroji bi jim omogočili, da učencem 7. in 8. razreda ponudijo dodatni program. Sekretariat za družbene dejavnosti je njihovo prošnjo že podprl, saj meni, da je potrebno vzpodbujati razvoj različnih vzgojnoizobraževalnih oblik.

IZ NAŠIH OBCIN IZ NAŠIH OBCIN

Oba predsednika samo še danes?

V Krškem bodo danes popoldne razpravljali o nezaupnici predsedniku IS Francu Černeliču in o zaupnici predsedniku skupščine Vojku Omerzju

KRŠKO - Tako kot v marsikateri občini se tudi v Krškem vse pogosteje interesi strank brezobzirno dvigajo nad vse ostale, včasih za občane tudi življenjsko pomembne zadeve. Na zadnjih zasedanjih je imela skupščina največ opraviti sama s seboj, s svojim predsednikom, predsedstvom in izvršnim svetom. Tako bo tudi danes, ko naj bi se poslanci, če se jih bo seveda zbralo dovolj, odločali o nezaupnici predsedniku IS Francu Černeliču in o zaupnici predsedniku skupščine Vojku Omerzju.

Mnogi pravijo, da bo tudi pri današnjem glasovanju najpomembnejša moč strank in da bo le malo odločala dejanska sposobnost članov izvršnega sveta. Krški socialdemokrati, ki so v času od zadnje nesklepčne seje kar dvakrat sklicali tiskovno konferenco, so prepričani, da so ravno oni tisti jeziček na tehtnici, ki lahko prevaga k eni ali drugi odločitvi. So namreč nekje med desnico in le-

vico, če lahko krške stranke sploh uvrstimo na ta način.

• Nekateri krške stranke uveljavljajo svoje cilje s taktiko neprihajanja na seje. Kakšni so ti cilji, je normalnemu smrtniku težko razvozlati, že vnaprej pa je jasno, da so izključno politični. Da bi prekinili nesmiselno dogajanje, je odbor SDSS sklical vse stranke na dogovor o skupnih stališčih do nekaterih najbolj perečih gospodarskih in tudi političnih vprašanj v občini. Poleg socialdemokratov so se ga udeležili še demokrati, zeleni in liberalni demokrati. Sprejeli so nekatera skupna stališča o obnašanju ob volitvah in o gospodarskem razvoju občine. Sklepnili so, da naslednji sestanek skliče LDS in nanj povabi tudi predstavnike skupščine in izvršnega sveta ter ponovno tudi ostale parlamentarne stranke v občini.

Franc Černelič

Desnica bi torej rada zrušila sedanjí izvršni svet, v katerem se kar polovico članov ne izreka za nobeno stranko. Predsednik občinskega odbora socialdemokratov Igor Avsec zahteva, da je treba povedati, čigava vlada je to. Če je nestrankarska, mora imeti podporo vseh strank. Za današnje nezaupnico predsedniku IS bodo člani te stranke glasovali samo v primeru, če bo hkrati predlagal že novi mandat. Za nekonstruktivno rušenje vlade pa niso, kvečjemu bi podprli zamenjavo nekaterih sekretarjev.

B.DUŠIČ-GORNIK

Vojko Omerz

Tovarna pohištva še vedno v negotovosti
Bo garancija?

BREŽICE - Tovarno pohištva že več let tarejo podobni problemi kot druge slovenske izvoznike, vendar je premala, da bi lahko zagnala dovolj glasen vik in krik. Kar 85 odst. svoje proizvodnje prodaja v tujino, precej na ameriško tržišče, kar jo je še posebej prizadelo zaradi padca vrednosti dolarja. Tovarno dušijo trenutne razmere gospodarjenja, lovi se na robu preživetja, kroti nezadovoljstvo delavcev, se prebija iz izgub, se rešuje pred stečajem in išče možnosti za kredite.

Zanimanja kupcev za njihovo blago je veliko, tako da naročila za leto 1993 že pokrivajo polovico proizvodnje. Večje pokritosti si ne morejo privoščiti, če hočejo tržišču ponuditi tudi kaj novega. V letošnjem letu na primer so v želji, da bi čimbolj ugodili kupcem, zamenjali več kot 50 odst. proizvodnih programov.

Podjetje seveda nima toliko lastnega kapitala, da bi lahko samo uspešno poslovalo. Ker si tuji kapital še ne bo prav kmalu upal na slovensko tržišče, domačega kapitala pa ravno tako primanjkuje, jim ostajajo le še naše banke. Direktor Izidor Slatner ocenjuje, da bi zadnji razgovori v Ljubljani utegnili prinesiti ugodno rešitev, ki bi jim omogočila zaenkrat vsaj obstoj.

Pri prizadevanjih jih zdaj podpira tudi občinsko vodstvo, ki podjetje ocenjuje za izvozno zelo perspektivno. Podobno mnenje so izrekli tudi predstavniki Ljubljanske banke, vendar njihovih garancij za zdaj še nimajo v rokah. Usoda podjetja in s tem tudi delavcev torej še vedno visi na nitki. Vodstvo podjetja ima kljub temu že pripravljene načrte in programe za sanacijo, prestrukturiranje in nadaljnji razvoj proizvodnje, da bi jih ob morebitni podpori bank lahko takoj začeli uredničevati. Kot smo izvedeli, pri tem nekoliko računajo tudi na sredstva iz Sklada RS za razvoj, za katere kandidirajo s svojim programom.

B.D.-G.

Pooblaščenca agencija Zavarovalne družbe

ADRIATIC, d.d. Koper

vabi k sodelovanju večje število bodočih agentov na področju občin Laško, Krško in Brežice.

Pogoj: srednja ali poklicna šola. Prijave pošljite na naslov: Zavarovalna družba »ADRIATIC« d.d. Koper PE Celje, Titov Trg 6, 63000 Celje

AGRARIA COMMERCE
zastopnik za vozila

vam v svojem prodajno razstavnem salonu Pod obzidjem 32 Brežice tel. (0608) 61-504

nudi vsa vozila znamke PEUGEOT. Na zalogi vsi tipi po ugodnih cenah — že od 984.000,00 SIT dalje. Dobava takoj, možen nakup na kredit ali leasing. Še priporočamo!

Posavski velikan še v škripcih

LB zamrznila terjatve in zagotovila del obratnega kapitala v višini 9 mio DEM začasno normalno poslovanje — Modri angel za kakovost

KRŠKO - Novo vodstvo Vidma z direktorjem Rolfom Normanom na čelu je doslej največ truda vlagalo v organizacijske spremembe. Vodstvena ekipa se je s septembrom okrepila še z dvema tujima strokovnjakoma. Od padca tiskovnih konferenc v preteklem tednu poudaril direktor Norman, ima Videm precej možnosti, da se preobrazi v uspešno podjetje, vendar bo za to treba spremeniti miselnost vodilnih delavcev in pridobiti dovolj kapitala.

Doslej je vodstvo podjetja v pogajanjih z Ljubljansko banko doseglo, da je

• V Vidmu so zelo zadovoljni, ker so nedavno tega prejeli znak Modri angel, nagrado za kakovost, ki jo podeljuje nemški inštitut RAL iz Bonna. Namenjena je izdelkom, ki so 100-odstotno izdelani iz recikliranih surovin. Pri papirjih je ta pogoj okrepjen še z zahtevno, da mora biti vmes več kot polovico odpadnega papirja najnižje kakovosti (potiskani časopisi, revije, knjige). Videm je ta znak prejel za reciklirani pigmentirani papir blagovne znamke F'RENDI, s katerim stopa na tržišče Zahodne Evrope kot eden prvih proizvajalcev grafičnih papirjev, narejenih samo iz odpadnih surovin. Mednarodno priznanje jim bo pomagalo, da bodo uspešno konkurirali brezimnim offsetnim papirjem. Zaradi njegove izdelave ne pade nobeno drevo, prihranek pri porabljeni energiji in vodi pa je zelo velik, tako da mu je lahko spregledati edino napako, da je manj bel. Na tem papirju so letos že natiskani slovenski šolski učbeniki in zvezki, nekateri učbeniki na Hrvaškem ter tudi že precej knjig, revij in zvezkov v tujini.

le-ta reprogramirala nekatere obveznosti Vidma do konca leta in zamrznila vse svoje terjatve do njega, vključno s plačevanjem glavnice. Hkrati je LB podjetju odobrila črpanje prvega dela obratnega kapitala v višini 9 milijonov DEM, ki jih nujno potrebuje za nakup surovin in normalno obratovanje. S slednjim imajo kljub vsemu še velike težave, tako da je delo za vse papirne stroje in tudi tiste dele proizvodnje celuloze, ki so najbolj zanimivi za tržišče, za zdaj zagotovljeno samo še za 14 dni. Vodstvo je že pripravilo tudi seznam okrog 100 nerazporejenih delavcev. Število še ni dokončno, saj jim bo kadrovska služba do 8. oktobra poskušala vendarle najti zaposlitev.

Videm trenutno prodaja na tuje tržišče več kot polovico svoje proizvodnje. Prodajno v prekomorske dežele so ustavili, ker niso dosegli željenih rezultatov, zato pa jim še naprej dobro kaže na ostalih pomembnejših trgih. Najpomembnejša naloga vodstva Vidma bo posledje večja učinkovitost proizvodnje in boljša strategija prodaje proizvodov. Po prvih ugodnih rezultatih se bodo še naprej pogajali z banko in vlado, potegujejo pa se tudi za sredstva iz natečaja za prestrukturiranje podjetij.

B. DUŠIČ-GORNIK

- Če je oče vse življenje preveč solil, bo otrok žejen. (Talmud)
- Kdor ne raste v glavo, raste v kormolce. (J. Petelin)
- Od vseh demonstrantov je železode najglasnejši. (Istrski pregovor)

Brežice: plinovod je še utopija

V študiji o plinifikaciji pozabili na glavni priključek — Proučili bodo ekonomsko upravičenost in možne uporabnike — Začetek v 5 letih?

BREŽICE - Ko so v letu 1990 napeljevali plinovod skozi Posavje, so strokovnjaki ocenili, da v Brežicah ni dovolj velikih porabnikov, da bi se naložba splačala. Brežičani so torej vsaj začasno ostali odrezani od sistema plinske napeljave, z njo pa tudi od Petrolovega 40 odst. sofinanciranja naložbe. Danes vrtajo po svoje in iščejo možnosti, da bi se na nek način vendarle priključili plinifikaciji Dolenjske in Posavja.

Lansko leto so pobudo za plinifikacijo dali krajani KS Brežice-mesto, nakar je občina naročila študijo pri krškem Savaprojektu. Ko je IBE iz Ljubljane pregledal dokument, je odkril celo vrsto pomanjkljivosti. Med njimi je največja ta, da študija obravnava le mrežo plinovoda in priključke po mestu, ne pa tudi samega priključka na glavni plinovod.

Približna ocena stroškov plinifikacije je 5,1 milijonov DEM, k čemur je torej treba dodatno prišteti še najmanj dober milijon mark za 15 km plinovoda do glavnega odzvemnega mesta ter za priključek nanj. Poleg omenjenih stroškov

bi Brežičani morali odšteti še lep kup denarja kot soudeležbo za magistralni vod.

Že sama razdelilna mreža po centru mesta bi bila precej draga, saj je na primer po Cesti prvih borcev čez staro mestno jedro vse zazidano in bi bilo torej potrebno razkopavati asfalt. Na drugih mestih bi bilo lažje, ker bi se mreža lahko razpeljevala po vrtovih.

Ker je torej ekonomski račun najpomembnejša postavka pri morebitnem odločanju o plinifikaciji, bo zdaj potrebno študijo popraviti ali pa celo izdelati povsem novo. Ta se bo morala

V boju za smeti

Kdo bo prej ponudil lokacijo za regijsko odlagališče?

BREŽICE, KRŠKO - »Kam s komunalnimi odpadki?« se že lep čas sprašujejo na eni strani Brežičani in na drugi Krčani. Oboji ob tem mrzlično iščejo novo lokacijo za odlagališče, ki pa se ga vse krajevne skupnosti otepaajo. Pred svojimi vrati nočejo nesnage in smradu ali celo podgan in miši. Ker sodijo po izkušnjah, imajo komunalno odlagališče pač za smetišče, kamor se odlaga prav vse. Težko jih bo prepričati, da bodo nova odlagališča drugačna.

Časa ni veliko, še posebno ne v brežiški občini, kjer so že povsem napolnili dosežanje smetišče v Dobovi. Ker se pri novi lokaciji zataknilo, so se poskušali dogovoriti začasni »izvoz« smeti na novomeško smetišče. Dogovor ni uspel, zato so bili prisiljeni krajevnim skupnostim ponuditi mesečno rento v višini 7.100 DEM.

Začasno smetišče se je odločila KS Krška vas, ki ima v bližini vasi že zdaj kar nekaj črnih smetišč v opuščeni gramoznicah. Načasno lokacijo bodo začeli odvažati odpadke konec oktobra. Do takrat morajo še najti najbolj ugodnega ponudnika za izgradnjo smetišča in za odvoz smeti. Načasno smetišče naj bi odlagali najmanj pet let, nakar bodo gramoznico dokončno sanirali in na njej uredili kmetijska zemljišča. O tem, ali ne bo tako odlagališče le malo prenevarno za podtalnico, v naglici nihče glasno ne razmišlja.

Brežičani so si že ogledali zgledno urejeno deponijo v tujini in po strokovni plati določili možne lokacije za stalno deponijo. Zdjaj morajo pridobiti še tehnološki načrt deponije in kar je v tem trenutku najvažnejše, pogoditi se morajo s krajevnimi skupnostmi. Ko se bodo dogovorili, se bodo spet obrnili na sosedo, saj bi bilo smotno graditi deponijo za celo regijo. Tega se zavedajo tudi Krčani, ki prav tako iščejo lokacijo za deponijo. Tudi oni upajo, da jim bo kmalu uspelo, seveda prej kot Brežičanom, da bi nato lahko ponudili sodelovanje še njim. Kdo bo hitrejši v tej dirki za lokacijo? Pravzaprav dovolj hiter ne bo nihče, saj bi oboji deponijo potrebovali takoj.

B.DUŠIČ-GORNIK

KJE STE, PRIJATELJI OTROK V TEŽAVAH?

KRŠKO - Center za socialno delo v Krškem vabi k sodelovanju mlade, ki bi želeli spoznati načine, kako pomagati otrokom z učnimi ali družinskimi težavami, naj se oglasijo pri njih vsako sredo med 14. in 16. uro ali pa pokličejo na tel. 22-325 in povprašajo po Gordani Rostohar. Radi bi namreč pridobili nove prostovoljce, ki želijo otrokom postati »pravi prijatelji«, ki jim bo otrok lahko zaupal, ker znajo poslušati in razumeti njegove težave ter jih po svoji moči tudi reševati. Oglasijo naj se jim mladi, ki bi želeli z otrokom v kino, na kokakolo in na izlet ali pa mu pomagati pri domači nalogi in učenju. To je prav poseben izziv za vse tiste mlade, ki želijo pridobiti nove izkušnje pri delu z otroki. Je priložnost, da se vključijo v skupine mladih, ki jih združujejo podobni interesi.

B.D.-G.

kultura in izobraževanje

Filmski četrtki

NOVO MESTO — Dom kulture v tej prireditveni sezoni nadaljuje s tradicionalnim programom Filmski četrtki, ki ga že več let zapored pripravljajo v zadovoljstvo ne prav velikega števila, a zato zvestih ljubiteljev dobrega filma. V ciklu, ki se bo začel 1. oktobra in ki bo morda le pritegnil več gledalcev, bodo predvajali šest filmov.

Kot prvi bo na sporedu ameriški pustolovski film Zadnji dnevi raja režiserja Johna McTiernana s Seanom Conneryjem v glavni vlogi; 15. oktobra mu bo sledil ameriški film Moj mali Idaho v

• Predstave filmov iz programa Filmski četrtki bodo ob 18. in 20. uri. Možno je kupiti abonmajske vstopnice za ogled vseh šestih filmov. Abonmajske vstopnice so za 20 odst. cenejše. Kupite jih lahko vsak dan v sprejemni pisarni Doma kulture, rezervirate pa po telefonu št. 21-210.

režiji Gusa Van Santa, dobitnika nagrade Zdrženja ameriških filmskih kritikov. V naslednjih mesecih do konca decembra bodo na sporedu še filmi: Ocvrti zeleni paradiznik, Visoke pete in Babica gre na jug.

V ČRNOMLJU NASTOP PLESALCEV IZ SISKA

ČRNOMLJ — V organizaciji Mladinskega kulturnega kluba Bela krajina bo v soboto, 19. septembra, ob 20. uri v kulturnem domu Plesni studio iz Siska nastopil v plesnem teatru s programom, ki ima naslov Nežno kot spomin. Vabljeni!

RAZSTAVI V FRANČIŠKANSKEM SAMOSTANU

NOVO MESTO — V soboto, 19. septembra, bodo ob 19.30 v knjižnici frančiškanskega samostana odprli razstavo Sveta gora pri Gorici na razglednicah in podobah. Pripravil jo je Branko Lušina iz Nove Gorice. Hkrati bo postavljena tudi razstava knjižnih del nedavno preminulega slovenskega pisatelja Pavleta Zidarja. Razstavi bosta odprti vsak dan razen ponedeljka od 17. do 19. ure, vse tja do 18. oktobra.

LE ŠE DO PONEDELJKA

NOVO MESTO — Vzemite si čas in pridite v Dolensko galerijo, kjer si boste še do ponedeljka, 21. septembra 1992, lahko ogledali 2. biennale slovenske grafike ter imenitna dela dveh svetovno znanih grafikov, in sicer J. Johnsa in J. Friedlaenderja!

DOM KULTURE Novo mesto

vabi k vpisu

ABONMAJA

za sezono 1992/93

Program:

1. Friedrich Schiller: Razbojniki, drama, SLG Celje
2. Georges Feydeau: Do-Re-Mi-Fey-Deau, komedija, PG Kranj
3. Evald Flisar: Kaj pa Leonardo?, tragikomedijska, slovenska noviteta, MGL
4. Henrik Ibsen: Nora, drama, PG Kranj
5. J. B. Molière: Svata po sili, komedija, SNG Drama, Ljubljana
6. predstava po kasnejšem izboru

Abonma lahko vpišete v sprejemni pisarni Doma kulture, Novo mesto, Prešernov trg 5, vsak delavnik od 8. — 16. ure, in sicer:
— dosedanjji abonenti od 17. do 23. septembra
— novi abonenti od 24. septembra do 1. oktobra 1992.

Abonmajska vstopnica stane 2.400 tolarjev in jo lahko plačate v dveh enakih obrokih, prvega ob vpisu, drugega pa s čekom, vnovčljivim v mesecu novembru. Dijakom in študentom nudimo 50% popust. Študenti se morajo izkazati z veljavnim indeksom.

Z vplačilom abonmaja si zagotovite stalni sedež v dvorani, nižjo ceno vstopnice kot v redni prodaji, pisno obvestilo o vsaki abonmajske in izvenabonmajske gledališke predstavi v Domu kulture, poleg tega pa lahko izbirate še med naslednjimi ugodnostmi:

- dve brezplačni vstopnici za katerokoli filmsko predstavo v sezoni 1992/93
- brezplačna vstopnica za enega od koncertov, ki ga bo v sezoni 1992/93 organiziral Dom kulture
- brezplačna vstopnica za reprizo komedije Alda Nicolaja: Prva klasa, v izvedbi SNG Drama, Ljubljana, ki bo predvidoma 27. oktobra 1992.

Pri dvigu brezplačne vstopnice se morate izkazati z abonmajskim kartončkom.
Za vse dodatne informacije nas pokličite na tel. št. 21-210. Vljudno vabljeni!

DOM KULTURE
Novo mesto

Od premoga do koncertov

LOČE PRI DOBOVI — Ločka gasilska godba se je v avgustu odzvala povabilu dolgoletnih prijateljev — gasilcev in godbenikov iz Smihela (Pliberk) v avstrijski Koroški. Naleteli so na izredno tople sprejem in veliko navdušenje ob nedeljskem promenačnem koncertu, ki so ga izvedli v Smihelu. Njihovo glasbo so popestrile mažoretke iz Radeč.

Da bi čim bolj izkoristili sicer drago pot v Avstrijo (plačala sta jo Zveza kulturnih organizacij Brežice in zasebnik Franc Polovič iz Sel), so se dan poprej ustavili še v Celovcu. Pobudnik nekajletnega sodelovanja z mestno celovško godbo je Alois Fisher, koroški Slovenec, ki je Ločane poslušal na pikniku v Termah Catež. Bil je navdušen in jih seznanil s kapelnikom celovške mestne godbe, s katerim se Ločani zdaj dogovarjajo o dvakrat tedenskem poletnem koncertiranju ob Vrbskem jezeru.

Čeprav jim letos dogovor še ni

uspel, pa upajo, da bodo drugo leto že igrali avstrijskim turistom. Seveda za denar, brez katerega dobrega igranja ni. Ločani se morajo pri tem v največji meri znajti sami, tako kot so se pred dobrimi 70 leti ustanoviteljji ločke »plehmuzike«. Ti so zbirali droben premog, ki ga je naplavljala Sava, in ga prodajali, da bi silahko kupili prve instrumente.

Ob letošnjem promenačnem koncertu pred mestno hišo v Celovcu sta Gasilska godba Loče sprejela že omenjena pobudnika sodelovanja, poleg njiju pa še dr. Dieter Jandl, referent za sport in kulturo območja Celovce, ter slovenski vicekonzul v Celovcu Milan Jazbec. Po koncertu so si godbeniki in mažoretke ogledali še znani Minimundus ter se popeljali ob Vrbskem jezeru do cerkve Vrbske Marije. Ustavili so se tudi na celovškem sejmu, kjer jih je direktor sejma povabil na razstavnih prostor. Igrali so po slovenskih paviljonih in tako popestrili sejmski dan, sebi pa prigrigali nepozaben dan.

B.D.-G.

NA CELOVŠKEM SEJMU — Takole so se Ločani nastavili objektivno pred slovenskim paviljonom. V prvi vrsti (tretji z leve) je Ernest Ferk, predsednik ZKO Brežice, zraven njega kapelnik godbe Jože Rus, nato vicekonzul RS v Celovcu Milan Jazbec, ob njem direktor celovškega sejma in Christian Breznik iz Koroške trgovske zbornice.

Ceglarjevo darilo Stični

Verski muzej v stiški cisterci bogatejši za dragoceno gradivo - Vsi Baragovi tiski in tiski o njem

STIČNA — Verski muzej v ustanavljanju, ki ima svoje prostore v krilu stiške cisterce, je bogatejši za dragoceno gradivo: Karel Ceglar, salezijanec, ki je skoraj pol stoletja živel in delal v ZDA in Kanadi, je pa doma iz Stične, je podaril muzeju svojo zbirko najrazličnejšega gradiva, povezanega z življenjem

in delom našega slovitega misijonarja Friderika Barage. Prejšnji teden so v Stični odprli priložnostno razstavo z izbranimi predmeti iz Ceglarjeve zbirke, otvoritve pa se je udeležil tudi njen ustvarjalec in nekdanji lastnik.

Karel Ceglar se je začel močneje zanimati za Barago pred kakimi desetimi leti in od tistega časa naprej marljivo zbira njegovo zapuščino. Uspelo mu je zbrati praktično vse Baragove tiske, kar jih je izšlo doma in v slovenski diaspori, poleg tega pa je zbral ogromno tiskanega gradiva, ki tako ali drugače obrav-

MLADI LITERATI NA ŠTATENBERGU

ŠTATENBERG — V baročnem lovskem dvorcu grofov Attemsbov bo 25. in 26. septembra 20. jubilejno srečanje mladih pesnikov in pisateljev Slovenije. Ob tej priložnosti bodo na okrogli mizi predstavili nova duhovna gibanja in literaturo, mladi literati bodo brali svoja dela, uredništvo Mentorja pa bo predstavilo prenovljeno revijo.

VZTRAJEN ZBIRATELJ — Karel Ceglar, salezijanski duhovnik, doma iz Stične, je zbral obilo dragocenega gradiva o našem slovitem misijonarju Baragi ter ga podaril Verskemu muzeju v Stični

nava našega velikega misijonarja. V zbirki so se tako znašli praktično vsi slovenski tiski v Severni in Južni Ameriki, ob njih pa zanimivo in bogato gradivo o slovenskih misijonarjih. V Stični se zdaj nahajajo kompleti izseljenjskih slovenskih časopisov in drugih publikacij, celo takih, ki jih v celoti nima niti naša osrednja knjižničarska ustanova Narodna in univerzitetna knjižnica. Omenimo mesečnik: Ave Maria, Duhovno življenje, Katoliški misijon, Baragove pratike ipd. Med predmeti iz Ceglarjeve zbirke omenimo leseno razpelo; ta predmet je ponudil lepo presečenje: po naključju so v podstavku razpelo odkrili tajno skrivališče, v njem pa pisne dokumente, med njimi edino doslej znano Baragovo pismo iz Amerike domov.

Karel Ceglar je tudi mož peresa. Za tisk je pripravil dve knjigi Baragiane, zbirke, ki naj bi zaobsegla ves Baragov opus. Obe knjigi sta že izšli: prva pri naša temeljito dokumentirana Baragova tiskana dela, od molitvenikov in člankov do pesmi in indijanske slovnice, druga pa obsežno bibliografijo Baragovih del in literature o njem.

M.MARKELJ

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 17. IX.

SLOVENIJA 1

9.50 - 13.00 in 14.35 - 0.40 TELETEKST
10.05 VIDEO STRANI
10.15 PROGRAM ZA OTROKE
DIMNIKARČEK SE POTEPA
PO SVETU, slovaška risana naniz.
(12/13)
PRIGODE TOMA SAWYERJA,
ponovitev 2. dela nadalj.
11.30 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE:
ŽIVLJENJE ODHAJA
12.00 POROČILA
12.05 TV DNEVNIK BIH, ponovitev
12.55 VIDEO STRANI
14.50 VIDEO STRANI
15.00 NAPOVEDNIK
15.05 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
PRIČA, norveška nadalj. (2/4)
ZVERINICE IZ REZLIJE (8/13)
NA GRAD SE JE VRNILO
ŽIVLJENJE

18.25 ŽE VESTE..., svetovalno-izobraževalna oddaja
19.05 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.35 GORE IN LJUDJE
21.40 TEDNIK
22.30 GRAJSKE STAVBE NA SLOVENSKEM
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
23.00 POSLOVNA BORZA
23.15 SOVA
23.15 DRAGI JOHN, amer. naniz. (22/22)
23.40 POLICAJSKI ROCK, amer. nadalj. (4/7)

0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.35 Video strani - 16.45 Sova (ponovitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BIH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

PETEK, 18. IX.

SLOVENIJA 1

10.40 - 1.05 TELETEKST
10.55 VIDEO STRANI
11.05 PROGRAM ZA OTROKE
SMRKECI, amer. risana serija
ZVERINICE IZ REZLIJE, ponovitev (6/13)
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH, ponovitev
12.55 VIDEO STRANI
13.35 VIDEO STRANI
13.45 NAPOVEDNIK
13.50 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
16.20 GOSPODARSKA ODDAJA: 10.000 OBRATOV, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
PRIGODE TOMA SAWYERJA.
3. del nadalj.
PEPELKA, predstava Šentjakob-skega gledališča
19.05 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, FORUM
20.30 ODLOŽENI RAJ, angl. nadalj. (4/12)
21.25 SOVA
ROSEANNE, 16. epizoda amer. naniz.
21.50 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.15 NAPOVEDNIK
22.20 SOVA:
22.20 POLICAJSKI ROCK, amer. nadalj. (5/7)
23.10 ANĀEL VARUH, švedski film (ČB)

0.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.35 Video strani - 16.45 Sova (ponovitev) - 18.00 Regionalni programi - Maribor: Slovenska kronika - 19.00 Jazz in blues - 19.30 Dnevnik BIH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 8/23) - 20.30 Večerni gost: Wang Ai Ping - 21.20 Studio City - 22.20 Video noč - 1.20 Video strani

SOBOTA, 19. IX.

SLOVENIJA 1

8.55 - 2.10 TELETEKST
9.10 VIDEO STRANI
9.20 IZBOR
9.20 RADOVEDNI TAČEK
9.35 LONČEK, KUHAJ!
9.45 MODRO POLETJE, 23. in 24. del
10.45 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.45 NOVOSTI ZALOŽB
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH
12.55 VIDEO STRANI
13.05 NAPOVEDNIK
13.10 VEČERNI GOST: WANG AI PING, ponovitev

14.00 TEDNIK, ponovitev
14.50 SODNIK TIMBERLANE amer. film (ČB)
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 VIZIONARJI, ponovitev angl. dok. oddaje (1/4)
18.00 SVETOVALNA ODDAJA
18.30 DOBER TEK! - KUHARSKI NASVETI PAULA BOCUSEJA (2/22)
19.00 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
20.30 SHOW RUDIA CARRELLA
22.05 SLEPO ZAUPANJE, amer. nadalj. (2/4)
22.50 TV DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.15 NAPOVEDNIK
23.20 SOVA:
MURPHY BROWN, 42. epizoda amer. naniz.
POLICAJSKI ROCK, amer. nadalj. (6/7)
VARUH ČASA, avstralski film
2.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.10 Sova (ponovitev) - 18.30 Domači ansambli: 25 let ansambla Nika Zajca - 19.00 Šaljivec (slovaška humor. serija, 4/6) - 19.30 Dnevnik BIH - 20.00 Klasika - 20.25 Pazi, spolzka tla! (franc. film) - 21.50 Moški, ženske - 22.50 Video strani

NEDELJA, 20. IX.

SLOVENIJA 1

9.10 - 0.20 TELETEKST
9.25 VIDEO STRANI
9.35 PROGRAM ZA OTROKE
ŽIV ŽAV, ponovitev
PRIČA, norveška nadalj. (2/4)
10.45 BALETNA ŠOLA IZ LJUBLJANE SE PREDSTAVLJA
11.05 KRONIKA, ponovitev kanadske poljudnoznan. serije (22/26)
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH
12.55 BEGUNCI, TU Z NAMI
14.55 NAPOVEDNIK
15.00 ŠALJIVEC, ponovitev slovaške humor. serije (4/6)
15.30 DOMAČI ANSAMBLI: 25 LET ANSAMBLA NIKA ZAJCA, ponovitev
16.00 SPLOŠNA PRAKSA, avstral. naniz. (12/13)
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 NEVARNO POLETJE, avstral. film
18.35 TV MERNIK
18.50 RISANKA
19.13 NAPOVEDNIK
19.20 SLOVENSKE LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ZRCALO TEDNA
20.30 ZDRAVO
21.35 SVET NARAVE:
HREPENENJE MOLJA, angl. poljudnoznan. serija (8/8)
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 NAPOVEDNIK
22.55 SOVA:

PONEDELJEK, 21. IX.

SLOVENIJA 1

9.00 - 13.00 in 15.50 - 0.40 TELETEKST
9.15 VIDEO STRANI
9.25 PROGRAM ZA OTROKE
10.00 ODLOŽENI RAJ, ponovitev angl. nadalj. (4/12)
10.50 MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO TEDNA, ponovitve
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH
12.55 VIDEO STRANI
16.05 VIDEO STRANI
16.15 NAPOVEDNIK
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
18.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
18.45 MOJA KNJIGA O DŽUNGLI, nemška poljudnoznan. serija (3/27)
19.05 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.35 SVET NA ZASLONU

22.50 SOVA:
BROOKLYNSKI MOST, amer. naniz. (2/12)
ZGODBE IZ HOLLYWOODA, amer. naniz. (1/6)
AMERIŠKA KRONIKA, amer. dok. serija (3/13)
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.05 Video strani - 16.15 Sova (ponovitev) - 17.30 Športni pregled (ponovitev) - 18.00 Regionalni programi - Ljubljana: Slovenska kronika - 19.00 Videošpon - 19.30 Dnevnik BIH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 9/23) - 20.30 Gospodarska oddaja: Evropa 2000 - 21.00 Sedma steza - 21.30 Ciklus filmov znanih režiserjev: E. Rohmer: Zbiralka (franc. film) - 22.55 Talk show - 23.25 Video strani

TOREK, 22. IX.

SLOVENIJA 1

8.50 - 13.00 in 14.55 - 1.20 TELETEKST
9.05 VIDEO STRANI
9.15 PROGRAM ZA OTROKE
ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.30 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE
11.00 SEDMA STEZA, ponovitev
11.30 SVETOVALNA ODDAJA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH
15.20 NAPOVEDNIK
15.25 ZBIRALKA, ponovitev franc. filma
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
LONČEK, KUHAJ!
BISKVITKI, amer. risana serija (11/12)
ZVERINICE IZ REZLIJE (9/13)
POŠTARSKA PRAVLJICA

18.40 MOSTOVI
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.35 OSMI DAN
21.25 NOVOSTI ZALOŽB
21.40 AMBASADORKIN SOPROG, franc. nadalj. (12/13)
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
22.55 POSLOVNA BORZA
23.05 KRONIKA, kanadska dok. serija (24/26)
23.35 SOVA:
SVEŽ VETER V STAREM GRADU, angl. naniz. (2/6)
ZGODBE IZ HOLLYWOODA, amer. naniz. (2/6)
GLASBENI UTRINEK

1.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.50 Video strani - 15.00 Svet na zaslonu (ponovitev) - 15.40 Sova (ponovitev) - 17.20 Svet poroča - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 V službi rock n rolla - 19.30 Dnevnik BIH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 10/23) - 20.30 Glasba, show in cirkus - 21.30 Omizje - 23.30 Svet poroča (ponovitev) - 0.10 Video strani

SREDA, 23. IX.

SLOVENIJA 1

9.45 - 13.00 in 14.15 - 0.15 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 PROGRAM ZA OTROKE
BISKVITKI, amer. risana serija, ponovitev (11/12)
BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA, 3. del nadalj.
11.00 AMBASADORKIN SOPROG, ponovitev franc. nadalj. (12/13)
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH
14.40 NAPOVEDNIK
14.45 OMIZJE, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
KLUB KLOBUK
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.35 FILM TEDNA
ŽIVLJENJE JE SLADKO, angl. film
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
22.45 NAPOVEDNIK
22.50 SOVA:

Servisno prodajni center vam nudi:
— pooblaščen servis
— prodaja vozil
— prodaja rezervnih delov

Omogočamo tudi nakup na kredit.
Ugodna akcijska prodaja modelov 106 in 405.
SPC Terzin, Obrtna cona Trebnje
tel./fax: (068) 44-533

Novo mesto, 17. septembra 1992

Tobak v šolskih klopeh

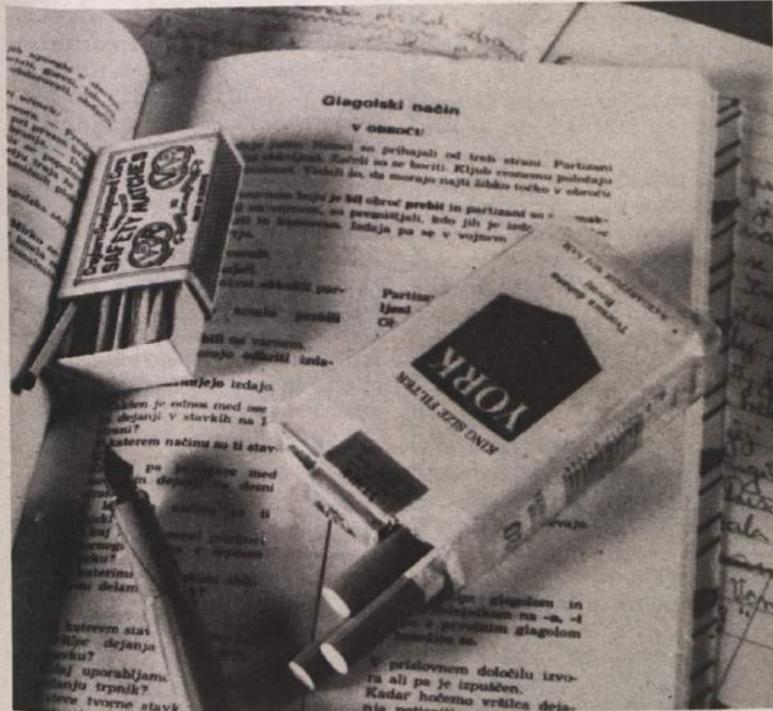

FOTO: M. MARKELJ

Tobak, ki je povsem svetu ob alkoholu edina legalna droga in zato vsakomur dosegljiv, je kljub vsemu prava droga, zasvaja in škoduje zdravju. Mladina sega po njem že zelo zgodaj. Po tobačnem dimu dišijo že osnovnošolci, medtem ko v klopeh srednjih šol sede že pravi kadilci. Kaj je ugotovila v svoji raziskavi zdravnica Lea Jerman?

Ta teden je posvečen boju proti kajenju, razvadi, ki je zdravju zelo škodljiva, še posebej pa mlademu organizmu. Medicina iz leta v leto odkriva vse več dokazov, ki postavljajo cigarete na zatožni klopi kot krivca za celo vrsto nevarnih in usodnih obolenj, od raka na grlu in pljučih do obolenj žil. V razvitem svetu, kjer je opazna vse večja skrb za lastno zdravje, se število kadilcev nekoliko zmanjšuje, kajenje pa se v očeh javnosti počasi spreminja v nekulturno in slabo početje. Biti kadilec postaja nezaželen del osebnostne podobe. Kljub temu pa še vedno ogromno število ljudi kadi, zapravlja denar, si uničuje zdravje in ogroža zdravje drugih. Pasivno kajenje, se pravi bivanje v prostorih, kjer se kadi, je namreč prav tako škodljivo. Posebej zaskrbljuje, ker se s tobakom že zelo zgodaj srečujejo tudi mladi.

Lea Jerman

In kako je pri nas? Časi, ko so gimnazijci skrivaj vlekli cigarete na stranišču, da bi kar najhitreje postali zreli, so že davno minili. Gimnazijci in ostali srednješolci lahko kadijo, saj jih zaradi cigarete nihče ne preganja, celo posebej odreden prostor imajo za kajenje. S kajenjem zdaj začenejo že otroci v osemletki. Tobak je ena od drog, za razliko od drugih dovoljena droga, mladi pa so dandanes nekako dovtetni zanje in tako je tobak v šolskih klopeh kar pogost znanec. Lea Jerman, zdravnica

v novomeškem šolskem dispanzerju, je za diplomsko nalogo obdelala razširjenost kajenja med srednješolci v Novem mestu, njenim izsledkom pa je vredno posvetiti nekaj pozornosti.

Kaj kažejo statistični podatki? Kako je s kajenjem med mladino?

"Poglejmo najprej po svetu. V državah Evropske skupnosti redno spremljajo kajenje med mladostniki in tako so tudi lani opravili raziskava o razširjenosti tobaka med mladostniki, starimi od 11 do 15 let. Ponuja nam zanimive, a ne prav spodbudne podatke. Več kot četrtina mladostnikov je kdaj že kadila. Pri 15 letih kadi 15 odst. otrok najmanj enkrat tedensko. Grčija, Irska, Portugalska in Italija odstopajo z majhnim odstotkom rednih kadilcev med mladimi, v Španiji pa denimo kadi že 15 odst. mladostnikov vsaj enkrat tedensko. 61 odst. otrok-kadilcev pokadi 2 do 10 cigaret na dan. Ob vsem tem pa imajo mladi Evropejci v veliki večini negativno mnenje o kajenju in vedo, da je zdravju škodljivo."

Kako je pa pri nas?

"V Sloveniji je bilo v zadnjih letih opravljenih nekaj raziskav o razširjenosti kajenja med mladino na posameznih šolah. Zanimiva je predvsem lanska raziskava razširjenosti kajenja med slovenskimi srednješolci v prvih in tretjih letnikih, ki je pokazala, da kadi kar 18 odst. učencev prvega letnika in 28 odst. učencev tretjega letnika. Dobra desetina je prvič prižgala cigareto že pred 10. letom starosti. Anketirani fantje in dekleta se statistično niso veliko razlikovali ne po kadilskem staležu ne po deležu kadilcev, je pa med fanti več hudih kadilcev (nad 10 cigaret na dan) kot med dekletih."

Kako je na Dolenjskem? So naši srednješolci veliki ljubitelji tobačnega dima ali pa se ne ločijo kaj dosti od slovenskega povprečja?

"Lani novembra sem opravila anketo o kajenju med učenci od prvega do četrtega letnika Gimnazije in Gostinske šole v Novem mestu, v anketo pa sem vključila tudi njihove starše in učitelje: anketiranih je bilo 340 otrok, 344 staršev in 27 učiteljev. Iz odgovorov, ki sem jih dobila, sledi, da kadi dobra četrtina otrok, pri tem pa je med fanti dvakrat več kadilcev kot med dekletih. Največ otrok

kadi od 16. do 17. leta, pri 18 letih delež kadilcev nekoliko pade. Zmanjšanje števila kadilcev v višji starostni skupini lahko pojasnimo s tem, da so nekateri učenci že prenehali kaditi, lahko pa tudi s tem, da mlajša generacija bolj kadi, kar seveda ni prav spodbuden podatek. V vseh starostnih skupinah fantje prednjačijo v kajenju. Zelo velika razlika med spoloma je zlasti na Gimnaziji, kjer kadi 3- do 4-krat več fantov kot deklet, do 15. leta pa med gimnazijskimi dekletih sploh ni kadilk. V Gostinski šoli dekleta raje posegajo po cigareti, saj je na tej šoli neprimerno več kadilk kot v Gimnaziji. Manjši delež kadilk v Gimnaziji je lahko posledica tega, da se na to šolo vpisujejo bolj ambiciozna in resna dekleta, ki so že v osnovni šoli imele manj izkušenj s tobakom in so se gibale v družbi nekadilcev, medtem ko so v Gostinski šoli dekleta s slabšim učnim uspehom in iz manj spodbudnega okolja, kar je lahko pomemben faktor tveganja, zato so bolj dojemljiva za razvoj kadilskih navad."

So to že pravi, redni kadilci?

"Lahko bi rekli, da so. Večina otrok sodi med lažje in zmerno kadilce in le petina tistih, ki kadijo, pokadi več kot 10 cigaret na dan. Če primerjamo stanje pri nas s slovenskim povprečjem, ugotavljamo, da novomeški dijaki kadijo nekoliko več, kot je slovensko povprečje. Primerjava rezultatov ankete, ki so jo opravili v Kranju, z rezultati naše pa kaže, da je v Novem mestu večji predvsem delež fantov med kadilci, medtem ko se deleža deklet bistveno ne razlikujeta."

Kje smo v primerjavi z evropskim povprečjem?

"Če primerjamo slovenske srednješolce z evropskimi mladostniki, se pri starosti 15 let

ne razlikujejo v deležu kadilcev, saj pri vseh kadi šestina otrok te starosti. V številnih deželah zahodne Evrope žal opažajo porast kajenja med dekletih, med fanti pa ostaja delež kadilcev enak ali se rahlo zmanjšuje. V raziskavi med novomeškimi in gorenjskimi srednješolci tega nismo opazili."

V anketi ste zastavili tudi zanimivo vprašanje, kdo je najstniku ponudil prvo cigareto. Kaj ste ugotovili?

"Iz dobljenih odgovorov sledi, da so prvo cigareto večini anketiranih ponudili prijatelji (67 odst.), za 4,5 odst. anketiranih pa celo velja, da so jim prvo cigareto ponudili kar sami starši."

Kajenje je nalezljiva reč. Če najstnik živi v okolju, kjer se redno kadi, najbrž tudi sam prej poseže po cigareti. Kaj kažejo znani podatki o vplivu staršev oziroma družine na kajenje otrok?

"Slovenska raziskava kaže, da tretjina anketiranih otrok živi v družini, kjer vsaj eden od staršev redno kadi. Poudariti je treba vpliv staršev na otroke, saj je statistično pomembno večji delež otrok-kadilcev tam, kjer so starši kadilci. Do enakih zaključkov so prišli v raziskavi med gorenjskimi in slovenskimi srednješolci ter mladostniki v Evropi. Anketirani starši srednješolcev v Novem mestu in na Gorenjskem se statistično pomembno ne razlikujejo po deležu kadilcev, kadilskem staležu in po kadilskih navadah. V naši anketi med 344 anketiranimi starši kadi 36,8 odst. očetov in 27 odst. mater. Starši-kadilci imajo v povprečju nižjo izobrazbeno strukturo od nekadilcev. Tudi ti podatki se ujemajo z dognanji razvitih dežel, da tobačna industrija živi v glavnem na račun manj izobraženega prebivalstva in mladine."

širjave srca

Odpri roke, odpri srce...

Ko se je pričela druga svetovna vojna, komaj 17-letna Semicanka Mimi Malenšek ni dosti oklevala, ko je bilo potrebno pomagati ljudem. S starejšimi in z življenjskimi izkušnjami bogatejšimi sovaščankami se je lotila humanitarnega dela. Pomagala je revnim ali kako drugače neobglenim, pa ranjencem, ki so imeli pri Bukovčevih v Semicu počivališče na poti v bolnišnice, in še komu. Takrat še ni bilo humanitarne organizacije, ki bi jim pomagala, svetovala in jih usmerjala pri njihovem delu. Mimi je sicer bila skojevka, pri njenem človekoljubnem delu pa jo je vodila predvsem zavest, da pa mora pomagati. V ušesih so ji neprestano zvenele besede očeta in matere, ki sta otrokom vedno dopovedovala, da ne smejo nikoli odkloniti človeka, ki prosi za pomoč. Njen oče je imel navado reči: "Odpri roke, odpri srce, otraj bratovske solze." Mati pa: "Naj bo Turek ali kristjan, naj bo revež ali bogat, pomagaj mu." Zato ni bilo naključje, da je bila Mimi 18. junija 1944 povabljen v Gradac na ustanovitev Rdečega križa Slovenije, organizacije, ki ji je ostala zvesta vse do danes. Danes je še edina od zemiških udeleženk ustanovnega zbora in gotovo ena redkih slovenskih odbornic te humanitarne organizacije s kar 48 leti staža.

Čeprav so jo pota učiteljice in vzgojiteljice vodila po različnih slovenskih krajih in celo v tujino, se je Mimi vedno vračala v rojstni Semic, kjer preživlja tudi svoja upokojska leta. Ves ta čas je bila njena misel vedno pri ljudeh, potrebnih pomoči. Še danes so ji živo pred očmi prebivalci bližnjih vasi, kjer je med vojno in leta po njej kraljevala velika revščina. "Ko smo razdeljevali pakete Care in Unre, so ljudje stali v nepreglednih vrstah, pa najsi je šlo za hrano, obleko, obutev. Vem, da so Trumanova jajca, kakor smo imenovali jajca v prahu, ter mleko v prahu marsikje

precej ublažili revščino. A preživeli so predvsem zaradi svoje skromnosti in delavnosti, saj so obdelali vsako ped prsti na našem kraškem svetu," pripoveduje Malenškova.

Danes je težko reči, ali je bil res zgolj slučaj, da so jo po vojni pošiljali službovat tja, kjer so najbolj potrebovali toplo spodbudno besedo, nežno roko, materinski nasmeh. Kot direktorica doma za zapuščene otroke v Preddvoru na Gorenjskem pa kot učiteljica v Grahovem ob Bači je spoznavala, da revščina ni "obdarila" le Belokranjcev. V Grahovem sta, kljub temu da sta z učiteljico Bebo učili dopoldne in popoldne, zvečer pa poučevali slovenščino še odrasle, pomagali tudi v vaški sirarni. Za plačilo sta dobili kolote sira ter jih nosili v zakotne kraje ljudem, ki si sami takšnega razkošja ne bi mogli privoščiti. Tudi med desetletnim bivanjem v ZDA ni pozabila na Slovence, saj je nabavljala knjige za novo matematiko in jih pošiljala prof. Jožetu Glonarju v Slovenijo. Čeprav ni silila v prve vrste, največja nagrada za delo pa so bili zanjo zadovoljni ljudje, je iz Beograda leta 1963 dobila srebrni znak za delo pri Rdečem križu. Danes se ob njem trpko nasmehne. Takratnim birokratom se v zahvalo za njeno požrtvovalnost ni ljubilo toliko potruditi, da bi priznanje izpisali v slovensčini. Zadovoljiti se je morala s cirilico.

Delo, ki ga danes opravljajo odbornice krajevnega odbora Rdečega križa Semic, se močno razlikuje od pionirskih let sedaj že veteranke Malenškove. "Revščine skoraj ni več, zato pa nikoli ne zmanjka osamljenih ljudi. Starejši, invalidi, bolniki in tisti, ki so v domovih starejših občanov, se vedno razveselijo naših obiskov in skromnih daril. Da potrebujejo družbo in družabno življenje, potrjujejo tudi srečanja krajanov, starejših od 70 let, ki jih pripravljamo zadnjih šest let. Vse to nam uspe s požrtvovalnim delom

Najstniki se s kajenjem postavljajo, pred starši pa morajo svoje tobačne razvade najbrž skrivati. Ali jim to uspeva?

"Kranjska anketa je pokazala, da v 63 odst. primerov starši vedo, da njihovi otroci kadijo, in to očitno odobravajo. Iz odgovorov staršev v naši anketi pa je razvidno, da le 3,8 odst. staršev dovolijo otrokom kajenje. Matere so pri tem nekoliko bolj popustljive kot očete. Zanimivo pa je, da odgovori otrok kažejo drugačno sliko. Dobra tretjina otrok v svojih odgovorih namreč trdi, da jim starši dovoljujejo kajenje. Ko se starši enkrat soočijo z dejstvom, da njihov otrok kadi, to različno sprejmejo. Odgovori dajejo slutiti, da so glede kajenja bolj popustljivi pri fantih kot pri dekletih, da se torej ozirajo bolj na spol otroka kot pa na škodljive učinke tobaka na mladi, razvijajoči se organizem. Kaže, da je ponekod še vedno veljavno prepričanje, da je kajenje bolj moška razvada, čeprav se pri nas in v svetu ženske zelo približujejo deležu moških kadilcev."

Kakšna je prosvetljenost glede škodljivosti kajenja? Ali se starši zavedajo, da je kajenje nevarno zdravju njihovih otrok?

"Poglejmo zanimiv podatek iz ankete, ki je prav zgovoren! Več kot polovica staršev-kadilcev kadi doma v skupnih prostorih. Kadijo torej vpricho otrok in jih tako silijo k zdravju škodljivemu pasivnemu kajenju, ob tem pa se ti starši zavedajo tako škodljivosti kajenja kot tega, da s svojim početjem otrokom slab zglede. Anketa je namreč pokazala, da se ogromna večina staršev zaveda škodljivosti kajenja. Tega pa se dobro zavedajo tudi otroci, vendar jih dobra tretjina ne želi dodatnih informacij o tem. Dekleta so bolj pripravljena razširiti svoje znanje o nevarnostih kajenja. Morda pa je nezainteresiranost fantov kadilcev in njihova brezbržnost do problema le navidezna, ker ne želijo priznati, da imajo problem s kajenjem. Med njimi se torej že kažejo značilnosti kadilcev: občutek krivde in izogibanje problemu."

MILAN MARKELJ

Mimi Malenšek

odbornic ter skromnimi dohodki od članarine. Vsak član plača le 30 tolarjev na leto, zato pa jih imamo v naši krajevni organizaciji kar 2.500. Najpogosteje so včlanjene kar cele družine. Naše pravilo je, da so boljše majhne, a goste merice kot velike, toda redke," se nasmehne Mimi, ko prelistava sezname članov pa tistih, ki so karkoli prispevali za to humanitarne organizacije. Prav vsako področnost si zapiše, tako tudi, kdo so tisti, ki so letos darovali za tri kombine oblačil za begunce v črnomaljskem zbirnem centru, pa za 46 tisočakov hrane, ki so jo prav tako razdelili med begunce. In ko z njo prebiram vse zvezke in liste, pomislim, da je hkrati predsednica, tajnica in blagajničarka krajevnega odbora. "Ne, to pa ne," me takoj zavrne. "Nobene funkcije ne maram, res pa je, da ne znam reči ne, da so moja vrata vedno odprta pomoči potrebnim in da z bogatimi izkušnjami rada svetujem požrtvovalnim odbornicam, med katerimi je, razveseljivo, tudi precej mladih. Delo pri Rdečem križu se mi je pač zažrlo pod kožo in vztrajala bom do konca," prizna pošteno, kakršno je nasploh njeno delo in življenje.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Kdo bo poskrbel za žejna polja?

Na Bizelskem, po močvirnatih ravnini proti hrvaški meji so zabrnili stroji in začeli kopati jarek. Več kot meter globoko so še vedno grabili povsem izsušeno zemljo, pravzaprav prah. Močna globinska izsušitev tal je posledica dolgotrajne suše. Posavje že celih 11 mesecev ni imelo normalnih padavin.

Strokovnjaki se vprašujejo, ali je to posledica učinka tople grede, ki si jo je človek prislužil s svojim objestnim odnosom do narave, ali pa gre samo za običajno občasno naraščanje povprečnih temperatur. Suša je vsako leto hujša in obsežnejša, saj se enakomerno širi v polkrogu iz Madžarske proti Sloveniji.

Kakorkoli že, suša je dejstvo, ki ga tudi pri nas ne bi smeli več prezreti. Ni dovolj le tarnati ali iz proračuna in tankih delavčevih denarnic izbrskati nekaj solidarnostnih sredstev, nato pa spet čakati naslednjo stoletno katastrofo. Treba je zasukati rokave in spet enkrat pogledati na Zahod, kjer sušo že dolgo in uspešno blažijo z namakanjem.

Kdor je potoval po sosednjih državah, se je morda čudil, ko je videl namakati številna polja, čeprav je bilo oblačno in je rosilo. Že hiter pogled v spoznanja o slovenskem kmetijstvu pokaže, da imajo sosedje prav. Slovenija ima sicer povprečno dovolj padavin, toda na žalost niso enakomerno razporejene čez vse leto. Samo zato, ker rastline ne dobivajo redno dovolj vlage, naše kmetijstvo izgubi od 20 do 30 odst. pridelka. Vsako leto, kaj šele v hudi suši!

Letošnja suša je brežiškemu in krškemu kmetijstvu samo v prvi fazi, brez posredne škode in brez škode, ki bo vidna šele v prihodnjem letu, vzela za 2 milijardi tolarjev pridelkov, kar znaša to 35 milijonov DEM. Samo z izkupičkom, ki ga je že pobrala letošnja suša, bi torej lahko zgradili namakalni sistem za okrog 6.000 ha polj.

Namakanje nam je španska vas

Posavje je pomemben pridelovalec hrane, in čeprav je brežiško-krška ravnina prodata,

okolisko hribovje pa v glavnem lapornato ali tudi apnenčasto, namakanja skorajda ne pozna.

V krški občini ne namakajo niti hektarja polja ali nasada. V Stari vasi so sicer začeli graditi namakalno-oroševalni sistem za 40 ha sadovnjakov, vendar so dela zaradi pomanjkanja sredstev obstala na polovici. Zaradi enakega, če dobro pomislimo pravzaprav absurdnega razloga, se z mrtve točke že leta ne premaknejo niti načrti o gnojilno-namakalnem sistemu. Prašičja farma Pristava je že dolgo ekološki kamen spotike v občini in tudi širše. V krškem Agrokombinatu so zato že pred leti na predlog biotehniške fakultete in inštituta pripravili projekt gnojilno-namakalnega sistema za 1000 ha polj. Kmetije se precej zanimajo za gnojevko, saj bi jim zmanjšala stroške za umetna gnojila. Cevi za namakanje naj bi po tem projektu iz reke Krke napeljali do farme in jih priključili na lagune. Ob primernem času bi tako lahko polja pognojevali, sicer pa bi jih z istim sistemom tudi namakali. Projekt je pred dvema letoma že doživel prvo recenzijo.

Napol zgrajeni namakalno oroševalni sistem v Stari vasi naj bi dokončali do spomladi. Po letošnji suši resneje razmišljajo o namakanju še okrog 400 ha intenzivnih nasadov jablan na ravnini, nasadov jagodičevja in vrtnin. Krško je namreč tudi pomemben pridelovalec le-teh, saj vsako leto pridelajo več kot 100 vagonov kumaric in tako skupaj z Brežičani in Trebanjci pokrivajo slovenske potrebe po tej vrtnini.

Krški izvršni svet je ob tem, ko je sprejel poročilo o posledicah suše, med drugim tudi sklenil, da vzpodbudi aktivnosti za skupinsko in posamično namakanje ter takoj pristopi k risanju kart, na katerih bodo opredeljena prednostna območja. Na hitro so si izračunali, da bi samo z letošnjo škodo lahko pokrili z namakalnim sistemom čez 3.000 ha. Seveda je vse zaenkrat šele na papirju.

Malenkost bolje je v Brežicah, če temu sploh smemo reči tako. Pri Globokem se je dvanajst sadjarjev pred leti odločilo namakati 60 ha svojih intenzivnih trajnih nasadov. Projekte je izdelal Vodnogospodarski biro iz Maribora, ki je oroševalno namakalni sistem zasnoval na majhnih zbiralnikih vode. Takšni omogočajo namakanje praktično vseh, predvsem pa na najboljših legah za sadjarstvo in vinogradništvo. Sistem z oroševanjem pomaga tudi proti spomladanski pozebi, ki je v teh krajih prav tako reden gost. Ob letošnji hudi suši je zbiralnik vode v Piršenbregu pri Globokem presahnil, sicer pa so rezultati namakanja in oroševanja odlični.

Medtem ko je Sava povsem neprimerna za namakanje, je menda voda iz Krke še sprejemljiva. Za manjše površine bi prišla v poštev tudi manjša zajetja oz. zbiralniki vode ob potokih. Ko govorimo o brežiško-krški ravnini pa ne bi smeli pozabiti tudi na bogato zalogo podtalnice. V času, ko so polja povsem

izsušena in rastline propadajo, je le nekaj metrov pod njimi vode na pretek. Kmetijci zato povsem upravičeno razmišljajo tudi o vodnjakih in črpalnicah za to vodo, vendar že zdaj opozarjajo, da je tako namakanje tudi 5 do 10-krat dražje.

Bo ostalo le pri načrtih?

Tudi drugod po Sloveniji z namakanjem ni veliko bolje. Od leta 1973 je bilo skupno zgrajenih samo 6357 ha namakalnih sistemov, od tega kar čez 5.000 ha v času od 1986 do 1990. Glede na to, da ima naša država 260.000 ha poljedelskih površin, je to zelo majhen dosežek, še posebej če drži strokovna ugotovitev, da bi bilo v Sloveniji nujno namakati vsaj sto tisoč hektarov polj in nasadov. Trenutno se vse vrte šele okrog načrtov. Dva največja že nekaj časa čakata na finančno injekcijo: načrt za namakanje 11 ha v Goriških Brdih in v Vipavski dolini ter načrt za celotno Dravsko in Ptujsko polje.

Staknili so glave in sklenili, da je kmetijske površine treba namakati. To še ni uspeh, je pa začetek.

Foto: B. DUŠIČ-GORNIK

Suša spodbudila

Ministrstvo za kmetijstvo si torej prizadeva, da bi se načrti za namakanje v slovenskem kmetijstvu vendarle začeli uresničevati. Kako bo pri boju za proračunski tolar uspešno, je seveda odvisno od marsičesa, tudi od politike. Saj vemo, kolač je samo eden, lačnih pa mnogo. Tudi če bo iz proračuna kaj denarja za te namene, bo le-ta curljal po kapljicah. Načrti se bodo zato uresničevali zelo počasi, kar bo kmetijstvu še naprej po nepotrebnem prinašalo velike izgube. Ravno zato ministrstvo za kmetijstvo še toliko več upov polaga v posojila Svetovne banke. Ta naj bi pridobili za naložbe v namakanje že v prihodnjem letu.

Slovenija ima veliko možnosti za namakanje, saj ji na srečo ne manjka rek, rečic, potokov in tudi ne podtalnice. A vode ne znamo ceniti. Brezobzirno zlivamo vanjo vse, kar nam je odveč, poleg tega pa jo spuščamo v kanale, obzidane struge in jarko ter tako poskrbimo, da na čimbolj enostaven način in čim hitreje odteče iz dežele. In potem, ko dragocenost že nepremišljeno spustimo iz rok, glasno stokamo zaradi suše.

Čeprav v zadnjem mesecu veliko pišemo o katastrofalnih razsežnostih in o hudih posledicah suše, pa vendarle lahko zaključimo, da je kot pri vsaki nesreči tuji pri tej nekaj dobrega. Velik izpad pridelka v kmetijstvu je odgovorne le prisilil k resnemu razmišljanju. Ne samo v Posavju, ampak tudi na državni ravni. Ideje o namakanju so spet zaživele, pospešile so se aktivnosti pri načrtovanju in začeli so se boji za denar.

BREDA DUŠIČ-GORNIK

naše korenine

Osem križev in deset Marijinih otrok

Praznovanje osemdesetletnice je bilo kot svatba. Harmonika se je glasila, pesem je zvenela, torte so krasile mizo - poleg ostalih dobrot seveda, ki jih premore gostoljubna belokranjska kuhinja - in številni gostje so se zbrali, da bi voščili jubilarntki. To je bil eden od srečnejših dni v življenju Marije Plut s Preloke. Kako tudi ne, otroci, ki so se raztepli na vse strani neba, so se spet zbrali ob njej. Deset jih je rodila. Na slavlje jih je prišlo devet, a tudi deseta, Zdenka iz Berlina, je že bila na poti. Spet jih je gledala ob sebi, kot takrat, ko so bili še mladi, polni nad in življenjskih pričakovanj. Že takrat je vedela, da jih ne bo mogla vsch obdržati doma, kajti

na Preloki je bilo življenje od nekdanj skopo. Ljudje so jo zapuščali, iskali kruha in čudes tujih, daljnih krajev, a se vedno vračali, bodisi na obisk bodisi za stalno.

Tudi Marijin oče Peter Starošinič je iskal sreče v tujini. Že pred prvo svetovno vojno ga je pot zanesla čez veliko lužo v Ameriko. Kruh si je služil v Arizoni. Večkrat se je vrnil domov, kjer so se mu rojevali otroci, prinesel je nekaj denarja in se zopet vrnil nazaj. V Ameriki je preživel tudi čas prve svetovne vojne, po njej pa se je vrnil domov hudo bolan in je kmalu umrl. Marijina mati Ana je morala tako skrbeti za vse, za otroke, za kmetijo in za gostilno, ki je tudi bila pri hiši. Takrat so bili na Preloki še drugačni časi in gostilni sta bili kar dve. Šele kriza v začetku tridesetih let je življenje v gostilnah utišala, druga svetovna vojna pa povsem zamorila. Od tedaj na Preloki ni več gostilne.

Marija se je poročila z Alojzom Plutom z Vinjega Vrha. Bil je trgovec v Črnomlju in tam sta se spoznala. Tudi na Preloki je odprl trgovino, a so mu jo povsem izropali Italijani, ko so se naselili v njihovi hiši. Preloka je bila tudi takrat, tako kot je sedaj, mejna vas. Kot kragulje gnezdo ždi visoko nad mejno reko Kolpo. Sem gor so včasih po bitkah z ustaši prbežali partizani, ustaši pa so s topništvom užigali po naselju. Tako so razbili zvonik vaške cerkve, pri Plutovih pa hlev in ubili dva konja v njem. Med vojno je bilo sploh težko. Otroci so bili majhni, Alojza pa so zaradi sodelovanja s partizani aretirali

Italijani in ga odpeljali v zapore, nato pa v Gonars in še dlje. Ko je po razpadu Italije vrnil, tudi ni bil kaj dosti doma, saj je moral kot partizanski intendant pogosto na pot.

Marija se še spominja stare Preloke, tiste, v kateri so sejali lan in konopljo ter iz stebel pridobivali predivo za domače platno. Spominja se, kako so stebela namakali v Kolpi, kako so ženske prale na njej in kako so v sušnih časih hodile k njej po vodo. Eno uro je rabila ženska v dolino in nazaj, da je prinesla vedro vode na glavi. K sreči so povečini imeli osličke, da so tvorili vodo. Takrat so bila pota do Kolpe še utrjena in shojena. Zdaj so že zdrta in nevarna in mlin v dolini je že zdavnaj utihnil, razpadajoč v bujnem zelenju. Tisto staro Preloko so v srcu ponesli s sabo tudi njeni otroci, ko so drug za drugim odhajali v svet. Najprej je leta 1956 odšel najstarejši, Boris. Dvajset let mu je bilo takrat. Pristal je v mestu St. Caterines, kjer mu namesto jezua na Kolpi bučijo Niagarski slapovi. Za njim jo je čez lužo ubral drugorojeni Lojze, tretji sin Vilko pa je izbral še daljšo pot, saj si je za drugo domovino izbral Avstralijo. Četrti otrok, Zdenka, je odšla precej bližje, v Berlin, peti, Marjan, pa spet za najstarejšima bratoma v St. Caterines v Kanado. Sin Jože je za nekaj časa prekinil verigo izseljevanja, saj se je ustabil v Ljubljani, in tudi hčerka Marica ni odšla daleč, le v Zilje. Osmi otrok, Tine, je ostal doma na kmetiji, deveto, Ivanka, pa je spet premamila klic tujine. Tudi ona je ob svojih treh strejših bratih pristala v St. Caterinesu v Kanadi. Najmlajši, Peter, deseti brat, ki bi moral po ljudskem verovanju imeti največ avturistične žilice v sebi, se vendarle ni napolnil tako daleč od doma. Pristal je v Ljubljani in edini od otrok nadaljuje z dejavnostjo, ki je nekoč že bila pri hiši. V bližini stadiona v Ljubljani ima gostilno Fortuna.

Nazadnje so se takole vsi skupaj zbrali otroci leta 1973, ko je umrl oče Alojz. Že takrat so se dogovorili, da se ob materini osemdesetletnici spet snidejo, in besedo so držali. Seveda iz daljnih in bližnjih krajev tudi sicer kdaj pa kdaj kdo kapne na obisk na domačo Preloko, saj se mora z njo seznaniti tudi številni rod, ki izhaja iz Alojzovega in Marijinega zakona: enainvajset vnukov in 9 pravnukov že šteje.

TONE JAKŠE

Marija Plut in njenih devet otrok in vnuk, ki nadomešča odsotno hči iz Berlina

Foto: T. JAKŠE

zgodbe iz preteklosti

Potomci vitezov z Otoka

Kaj vse se je v pravadnini in kasneje s prihodom Slovencev v naše kraje dogajalo na znamenitem Otoku (Gutenwerthu) pri Dobravi, bo v glavnem zagrnjena pozaba. Po zaslugi raziskovalca Iva Pirkoviča, ki je vrtal v pozabljene skrivnosti, pa se je ohranilo precej razmišljanj. Ni rečeno, da je bilo ravno tako, lahko je bilo tudi drugače, vendar so njegova razmišljanja zanimiva in morda tudi blizu resnice.

Na otoško trnjavo, ki je težko kljubovala napadom nomadskih in drugih plemen z vzhoda, je močno posadko vojakov naselila šele tam okoli leta 980 grofica Hema Koroška. Vojake je v glavnem pripeljala z bizantskega dvorca v Dragi. Za plačilo so vitezi dobili po tretjino grunta. Še bolj radodarni so bili freisinski škofi, ki so po l. 1230 svojim trdnjavskim vitezom dodeljevali po dva grunta, ali kot so jih v tedanjem srednjeveškem jeziku imenovali, dve hubi.

Potomci teh otoških vitezov in služabnikov so se ohranili še do danes. To so današnji rojski in dobnavski Selaki, Jarkoviči, Ferkoli in vaščani z italijanskim priimkom Granda. Rodovi so se skozi stoletja menjavali. Zanimiv je izvor priimka Selak, ki se je ohranil po grški besedi za trnjavo "selis".

Na Otoku so živeli tudi bavarski simani. Najprej so mislili, da so potomci kakega Slovenca Simona, vendar se je iz tega slovan-

skega imena kasneje razvil priimek Šmon. Simončiče in njihov izvor lahko iščemo pri otoških simanih, ki so jih v našo deželo pripeljali freisinski škofi. Gre za t.i. kurirje pri srednjeveških upravah, sodiščih in zemljskih gospodstvih. Svoj poklic so opravljali na konjih, vse službe na konjih pa so v srednjem veku šteli za edlinske, kar je tedaj bila prva stopnja plemstva.

Zadnji otoški siman je moral biti velik in imeniten gospod, saj so v najstarejšem zemljiškem katastru našli, da so bile vse njive, ki so prekrile pokopano otoško mesto, zapisane kot Simanovo polje. Tako so poleg otoških Selakov tudi simani preživeli uničenje otoškega naselja.

Zadnji potomec otoškega simana je bil Anton Simončič iz Dobrave. Bil je visok, močan German, tako kot vsi njegovi barbarški predniki. Dočakal je visoko starost, umrl pa je pred več kot desetimi leti. Zadnje počivališče ima na pokopališču na Otoku. Predno je zapustil ta svet, je veliko žaloval. Ker je ostal brez otrok, je vedno tožil, da bo z njim izginil za vselej tudi njegov imenitni rod.

Simončiči so se na Šentjernejskem polju ohranili, ni pa rečeno, da vsi izhajajo ravno iz veje otoških simanov.

SLAVKO DOKL

NAGRADA V MIRNO PEČ IN NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 35. nagradne križanke izbral BARBARO MIHELIČ iz Mirne Peči in ANKO ČRV iz Novega mesta. Miheličevi je pripadla denarna nagrada 2.000 tolarjev, Črvo-va pa bo prejela knjižno nagrado. Nagradjenka-ka čestitam. Dobitnico denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da ji bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnje križanko in rešitev pošljite najkasneje do 27. septembra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 37! Ovojnico brez poštno znamke lahko osebno oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo, kjer ima uredništvo svoje prostore.

REŠITEV 35. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 35. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: PUSAN, ŠUM, URINALIZA, SAZU, AVAL, KVANT, KONFERENCA, LATA, TANKER, EMONA, PANDA, VONJ, SANJE, RK, GADAMER, ILLER, ERO, IVANC, ATO, NEN, RAČKA, KAP.

prgišče misli

Teško je z ženskami... Skozi njihove glave nenehno blodijo zbegane sence, njih obzorje je temno in obrobjeno s strašnimi, zlovesčimi klanci in grebeni.

D. NENADIČ

Naša inteligenca je bila zmeraj provincialno strukturirana, loveč v uho velike ideje v svetu.

S. ŠUVAR

Večna dokončnost, ki nas je zatirala in ki nam je vsiljevala svoje zakone, se razletava. V človekovem dosegu je naposled edini in neskončni vir: informacija, znanje, duh.

J.J. SERVAN-SCHREIBER

nagradna križanka

37

ZNAK ZA VOLT	VRSTA ZACIMBE	POSODA ZA UMIVANJE	VZOR	PODOBA	KEM. SIMBOL ZA NOBELIJ	VOL ZA V JAREM	UTEŽNA ENOTA ZA DRAGE KAMNE	ZNAMENJE
DRŽAVNI SVET 40 sedežev								
DRŽAVNI ZBOR 90 sedežev								
DL	SLOVENSKI POPEVKAR (MARJAN)	BUDISTIČNA SEKTA	ZAČASNO VOJAŠKO POČIVALIŠČE	DL	PREMETAN-KA	HRVAŠKI POLOTOK	PLAT	MAVEC
STOJALO				NAELEKTREN DELEC			DL	STANE SEVER
SREDOZEMSKI GRM			DEL STATEV	FIZ. SVETLOBNI POJEM			OČE	PRITOK RENA V SVICI
OBLOK			ENOTNA MERA				POKLON	
DAROVALEC			KEM. SIMBOL ZA TITAN			PROZG		
STAROGR. BOGINJA MASČEVANJA						BORIŠČE		

KRIŽ praktični AŽ

Usnje

Usnje je takšen material, da je pravzaprav zmeraj v modi. Usnjena jakna na primer v garderobi skoraj ne sme manjkati. V novih modnih tokovih ima usnje, predvsem črno, še opaznejše mesto. Letošnja zimska moda in tudi tista prihodnje pomlad sta polni usnjenih kreacij. Najbolj modno je gladko svetleče usnje, najraje v črni barvi. Iz njega niso narejeni le jopiči, ampak tudi krila, hlače, obleke ter seveda škornji, čevlji in torbice. V novih modnih trendih je usnje skratka pokazalo svojo vsestransko uporabnost, je pa žensko, z nadihom erotike, kot še nikoli doslej. Poleg usnjene črnine bodo sijale tudi letošnje vetrovke pa zlata in srebrna barva, ki ju je med modnimi rečmi spet kar precej.

Sadni madeži

Prav jeseni je največ priložnosti, da staknete sadne madeže, a ne veste, kako bi se jih znebili. Načinov za to je zelo veliko. Lahko jih zdrgnete z 10-odst. raztopino citronske ali vinske kisline in temeljito operete s čisto vodo. Madeže na pisane bombaze ali perilu, ki ga lahko kuhate, podžite nad loncem in jih tako dolgo polivajte s tankim curkom vrele vode, da izginejo. Starejše madeže na takšnem blagu zdrgnite z vročim mlekom, pustite delovati nekaj časa in dobro splaknite s čisto vodo. Madeže na belem blagu odstranite s kuhanjem v raztopini močnega pralnega praška ali jih zdrgnite z limoninim sokom, pustite delovati in splaknite z omečano vodo.

Ajdova torta s smetano

Potrebujemo: 6 jajc, 130 g pšenične moke, 130 g ajdove moke, za nožvo konico pecilnega praška, ščepec soli, 200 g sladkorja, maščobo in moko za pekač; za nadev: 400 g brusnične marmelade, 11 sladke smetane, kremfix, 50 g sladkorja, 50 g jedilne čokolade. Ubijemo jajca in ločimo rumenjake od beljakov. Beljake in polovico sladkorja, ki ga dodamo proti koncu stepanja, stepemo v trd sneg. V drugi posodi stepemo rumenjake in ostalo polovico sladkorja, dodamo še dve žlici tople vode, in ko zmes penasto naraste, ji dodamo moko in sneg beljakov. Narahlo zmešamo in damo v namaščen in z moko opran tortni model premera 26 cm. Pečemo na srednji rešetki pri 200 stopinjah Celzija 25 do 30 minut. Ohlajeno torto dvakrat prerežemo, prvo plast namažemo z marmelado, drugo s stepeno smetano. Torto premažemo in okrasimo s smetano, po vrhu potresemo z naribano čokolado.

Zelenice in rože

Kdor želi imeti v travi posajene različne čebulnice in gomoljnice, se mora zavedati, da bo imel spomladi precej dela z njimi, ker bo moral pri košnji zelenic paziti, da jim ne pokosi listov. Po vsej trati posajene gomoljnice in čebulnice močno prizadenejo s košnjo, ki se začne že aprila. To ni dobro niti za tiste, ki so do košnje že odvele. Rastline potrebujejo liste, da z njihovo pomočjo nadomestijo porabljene hranilne snovi, zato jih je bolj saditi na robove zelenic ali pa v večje skupine, da jih tako lažje opazimo.

Zagate z alarmom

Vse več avtomobilistov si da zaradi vse pogostejših vlomov v vozila montirati avtomobilski alarm. Že nalepka na vidnem mestu, ki opozarja morebitnega vlomilca, da avtomobil ščiti alarm, je včasih dovolj, pravi učinek pa alarm doseže seveda takrat, ko se sproži in z zvočnimi znaki zbudi pozornost. Žal je prav to tudi pogosten vzrok za pomisleke proti alarmu take vrste. Alarm, ki se sproži samodejno ali zaradi rahlega nenamernega udara ob vozilo, lahko spravi lastnika v hudo zadrego, zlasti če se toliko oddalji od vozila, da alarm vzemirja okoli daleč časa. Zdej je moč na trgu dobiti tudi take alarmne naprave, katerih delovanje lastnik lahko prekine tudi na daljavo, s posebnim daljinskim upravljalcem. Seveda pa se mora prepričati, kaj je alarm sprožilo.

zdravnik razlaga

Bolezni žrela

(Nadaljevanje)

Nasprotno, izredno majhno kottišče lahko povzroči zelo hudo bolezen (kot na primer vnetje sklepov pa vnetje srca, ledvic ali izpadanje las). Izvor kottiščne okužbe je lahko v okvarjenem zobu, kronično vnetih obnosnih votlinah ali dihalih. V več kot 60% primerov je izvor prav v nebnicah. Kadar je povezava med kottiščem in drugotno boleznijo jasna (torej kadar ponovitvi kroničnega vnetja nebnic sledi drugotna bolezen), je seveda potrebna odstranitev nebnic ali, kot strokovno pravimo, tonzilektomija.

Akutna vnetja

Akutno vnetje nebnic je zelo pogosta bolezen. Vnetna znamenja so predvsem na obeh nebnicah, preostala sluznica žrela je manj ali sploh ni vnetno spremenjena.

Najpogostejši povzročitelji vnetja mandljev so streptokoki, lahko pa povzročajo vnetje tudi drugi mikrobi. Bolezensko spremenjene nebnice pa lahko včasih spremljajo tudi kako drugo težko bolezen (kot na primer levkemijo, sistemsko ali infekcijsko bolezen). Pri kataralnem vnetju je nebnica rdeča in nabrekla, zaradi povečanja se boči iz nebnih lokov. Na začetni stopnji prevladujejo splošna znamenja. Bolnik ima visoko temperaturo, mrzlico, pomanjkanje teka, čuti bolečine v mišicah, ima glavobol in se na splošno neugodno počuti. Kmalu se tem bolezenskim znamenjem pridružijo bolečine v žrelu, ki odsevajo v ušesu. Tudi poziranje postane boleče in ovirano. Diagnozo postavimo na osnovi bolnikovih podatkov, splošnih bolezenskih znamenj in pregleda žrela. Spremembam na nebnicah se včasih pridružijo, predvsem pri otrocih, povečane področne bezgavke. Sicer so pri otrocih vsa splošna in področna bolezenska znamenja mnogo izrazitejša kakor pri odraslih. Povzročitelja vnetja spoznamo z odbriso mandlja, ki ga pošljemo v bakteriološko preiskavo.

Tudi pri **gnojnem vnetju** je nebnica rdeča in otekla, le da na njej vidimo še gnojne pege. Ostala bolezenska znamenja so enaka kakor pri kataralnem vnetju. Vse oblike nenadnega vnetja nebnic zdravimo enako. Pri zdravljenju ne zdravimo le področnih vnetnih sprememb, temveč želimo v kali preprečiti tudi zapletljaje, ki so pogosto hujši od

samega vnetja. Zato mora biti zdravljenje že v začetku odločno. Poleg higiene žrela, ki ga mora bolnik izpirati z blagimi razkužili, mora bolnik dobivati velike odmerke antibiotikov, najbolje po antibiogramu. Z antibiotiki zdravimo vsaj deset dni, tudi kadar se bolnikovo počutje prej izboljša in področnih znamenj ni več.

Angina je nenadno vnetje mandljev z žrelno sluznico vred. Povzročitelji angine so enaki mikrobi kot pri vnetju nebnic samih, le da so napadalnejši ali pa je obrambna moč organizma oslabela. Tudi angina pogosto spremlja kakšno nalezljivo bolezen, včasih je celo glasnik levkemije. Prav zaradi tega moramo pri bolniku z angino poleg področnega pregleda napraviti tudi druge preiskave, ki so potrebne za spoznavo povzročitelja ali temeljne bolezni. Razmnoževanju mikrobov v prid je oslabela odpornost organizma zaradi izčrpanosti in mraza. Spremembe na mandljih so pri angini prav take, kot smo jih omenili pri vnetju mandljev, le da niso samo na tonzilah. Enako velja za bolezenska znamenja, le da so mnogo hujša. Bolnik je močnejše prizadet, ima hudo vročino, bolečine v žrelu in težko požira. Bolezenska znamenja so burna predvsem pri otrocih. Zdravljenje angin se prav nič ne razločuje od terapije vnetja nebnic samih.

Vnetje žrelnice ponavadi spremlja vnetje žrelne sluznice pri otrocih. Redkeje zbole odrasli. Navadno je vnetje žrelnice nasledek širjenja vnetja nosne sluznice, ki ga povzročajo virusi in gnojni mikrobi. Za bolezen so značilni visoka temperatura, oteženo dihanje skozi nos ter motnje pri jedi in govoru. Pri pregledu vidimo v nosu mnogo gnojnega izcedka, sluznica žrela je nabrekla in pordeča, pokrita z gnojem. Vnetje žrelnice pogosto spremlja bolj ali manj močno vnetje srednjega ušesa. Bolezen zdravimo z velikimi odmerki antibiotikov in vkapavanjem kapljic v nos.

Zapletljaji pri nenadnih vnetjih žrela

Zapletljaji so prav pri nenadnih vnetjih žrela sorazmerno pogosti. Najpogostejši splošni zapletljaji so vnetje ledvic, revmatična vročina, nenadne vnetne bolezni srca in splošna zastrupitev. Med področne zapletljaje pa štejemo abscese (gnojne bule). (Se nadaljuje)

mr. sc.dr. TATJANA GAZVODA

zanimivosti iz sveta

Divji Andrej opozarja

V zadnjih treh letih so po južnem delu severnoameriškega kontinenta divjale orkanska nevihte, kakršnih tamkajšnji prebivalci ne pomnijo. Pred tremi leti je orkan Gilbert sejal uničenje in smrt po Jamaiki in Mehiki, sledil mu je orkanski vihar Hugo, ki je pustošil po Južni Karolini, lani je divjal Bob, v začetku tega meseca pa se je nad Američane sprivil orkan Andrej, ki je naredil ogromno škodo in po svoji divjosti presenetil meteorologe. V središču za odkrivanje orkanov so njegov nastanek pravočasno odkrili, kmalu so tudi ugotovili, po kateri poti je vihar krenil, zato so lahko pravočasno evakuirali ogroženo prebivalstvo, a hiš, ladij, avtomobilov, električnih daljnovodov in ostalega pač ni bilo mogoče spraviti na varno. Ko je divji Andrej prilomastil na Florido, je rušil, lomil in uničeval vse po vrsti. Za njim je ostalo več kot 20 tisoč uničenih domov in za več kot 22 milijard dolarjev škode.

Strokovnjaki se sprašujejo, kaj naj pomeni zaporedje tako močnih orkanov v borih treh letih. Meteorološke statistike kažejo, da običajno pride do orkana izredne jakosti le enkrat v sto letih, zdaj pa je bilo v nekaj letih več izredno močnih orkanskih neviht. Je to naključje ali nova zakonitost?

Za nekatere strokovnjake ni dvoma, saj so že pred več leti opozarjali, da bo globalno segrevanje atmosfere med drugim prineslo tudi hujše orkanske viharje in več ostalih vremenskih katastrof. Če pomislimo na katastrofalne suše v ZDA, strahotno letošnjo vročino v Evropi in na letošnje katastrofalne poplave v predelih, kjer sicer niso pogoste, potem se zdi, da so mračni scenariji bodočnosti imeli prav. Človek s svojo dejavnostjo povzroča ogrevanje ozračja in s tem posredno povečuje uničujočo moč orkanov.

Černobilsko "darilo"

Po sloviti nesreči v černobilski jedrski elektrarni 1986. leta so poznavalci sicer predvidevali, da bo prišlo do porasta rakastih obolenj v predelih, kamor je legel prvi, najhujši radioaktivni oblak, vendar pa ni nihče pričakoval, da bo do tega prišlo tako hitro. Prav tako ni nihče pričakoval, da bodo prve tovrstne žrtve černobilske nesreče otroci. A podatki, ki sta jih posredovali Svetovna zdravstvena organizacija in Beloruska zdravstvena organizacija, so nedvoumni. Kažejo, da se je na jugovzhodu Belorusije, kamor je veter najprej zanesel radioaktivni oblak, povečalo število otrok, obolenih za rakom na ščitnici, od dotedanjega letnega povprečja 4 na 60. Povprečje obolenosti je tako kar 80-krat večje od svetovnega povprečja. "Edina sprejemljiva razlaga je, da gre za neposredno posledico nesreče v Černobilu," se glasi uradno stališče beloruskih zdravnikov.

V žlezi ščitnici se zbira jod iz presnovnih procesov v telesu. Znano pa je, da se je pri černobilski katastrofi sprostito ogromno radioaktivnega joda. Zdravniki tudi vedo, da radioaktivno sevanje pospešuje nastanek raka na ščitnici, za kar so še posebej občutljivi otroci. Vse skupaj se je tako strnilo v žalostno "darilo" černobilskega dedka Mraza beloruskim otrokom.

Vasi se praznijo

Vas Inokuči v provinci Tojama, ki leži kakih 260 kilometrov severozahodno od Tokia, je idiličen kraj, obdan z zelenimi riževimi polji in valovitimi grički. Vaščani se med seboj dobro poznajo, tu je poštenje še doma, saj ne zaklepajo ne hišnih vrat ne avtomobilov. Življenje v Inokučiju teče v miru in spokoju. Vendar pa vas umira; v petih letih je izgubila več kot polovico svojega prebivalstva. Kot Inokuči hira še na tisoče podeželskih naselij na Japonskem. Vzrok izumiranja vasi je nezadržan odliv mladine v velika mesta, kjer so večje možnosti za zaposlitev in tudi za zabavo. Da bi zaustavili odtokanje prebivalstva s podeželja in privabili mlade nazaj, so na Japonskem začeli s številnimi akcijami oživiljanja podeželja. Leta 1988 je vlada ponudila vsakemu okrožju 780.000 dolarjev za revitalizacijo, kako bodo denar uporabili, pa je prepustila domiselnosti okrožnih oblasti. Tako ponekod družini, ki se priseli na vas, podarijo 10 krav, na otokih ji podarijo ribiško barko, drugje so zgradili udobna stanovanja in jih oddajajo v najem po zelo nizkih cenah, ponekod pa uvajajo kmečki turizem in pripravljajo najrazličnejše prireditve. A vse to zaenkrat ne rojeva sadov. Tako kot povsod v razvitem svetu se podeželje še naprej prazni.

Zdravstveni pregled rastlin

Gozdarji, sadjarji in vrtnarji vedo, da lahko samo z daljšim opazovanjem ugotovijo, katera od rastlin je bolj krepke rasti in bolj zdrava. Po zaslugi nizozemskega podjetja za ekološke analize pa bo mogoče hitro ugotoviti življenjsko moč posameznih rastlin.

V podjetju EA&RS so razvili prenosno napravo, veliko kot prenosni telefon, s pomočjo katere je mogoče ugotavljati fotosintetične sposobnosti posamezne rastline, se pravi njeno sposobnost pretvarjanja ogljikovega dioksida v vodo in glukozo. Naprava meri količino fluorescenc, ki jo rastlina oddaja pri procesu fotosinteze. Večja ko je fluorescencija, manj zdrava in krepka je rastlina. Proizvajalci te sodobne in zanimive naprave menijo, da jo bodo s pridom uporabljali gozdarji in vrtnarji v toplih gredah, prav pa bo prišla tudi ekologom, saj bodo z njo lahko natančno ugotavljali vpliv onesnaženega okolja na zdravje in sposobnost rastlin.

preteklost v gosteh

Foto: I. POČKAR

KOLARSKA STRUŽNICA - V Gaberjah pri Dobovi je še pred desetimi leti na stružnico delal kolar Ivan Lubšina, po domače Janža. Več kot pol stoletja je s številnimi vajenci, ki jih je učil kolarске obrti, ohranjal stružnico pri življenju. Vse do kolarjeve smrti je stružnica stala pod streho pred delavnico, danes pa ji zavetje daje Posavski muzej v Brežicah. Stružnica je nastala v drugi polovici 19. stoletja. natančneje med leti 1850 in 1880. Posameznosti, na primer del za premikanje konjička, ki je lesen, in jermen, ki so okrogli, kažejo na zgodnjo izdelavo. Podobna je srednjeveškimi, ki so nastajale od 15. stol. naprej. (Pripravila: dipl. etnologinja Ivana Počkar)

VAŠA ZGODBA

Marija Nemanič:

Čuden obisk

Na vratih pozvoni. Hitim odpirat. Pred vrati je starejša ženska, okrašena s kičastimi obesimi iz plastike in živordeče pobarvanih ustnic. Čudno, si mislim, pri nas ni ostarelih žensk s takimi okraski. Pred hišo na cesti stoji avtomobil s tujo registracijo in v njem mlajši moški. Oba povabim v hišo.

Sedeta k mizi in ženska me vpraša: »Ste vi tista, ki je spisala knjigo Belokranjica?«

»Ja, sem. Ali morda ni kaj v redu?« vprašam.

»O, nič ni narobe,« pravi ženska. »Ko sem jo prebrala, sem ugotovila, da bi vi lahko spisal mojo rodbinsko zgodbo. Prišla sem iz Jolietu in iščem korenine svojega rodu. Jaz sem kraljevskega rodu, veste. Vse vam bom razložila, yes, vendar samo, če mi obljubite, da boste napisali knjigo, sure,« reče, si prižge cigareto, puhne in nadaljuje: »Midva s tem gospodom sva žlahtnika vašega pokojnega moža. Mi smo zelo pametni, yes, ker smo kraljevskih korenin, vi pa sure ne tako, ker pač niste čisto takega rodu. Kakšen je že vaš deklinški priimek?«

»Moj deklinški priimek je seveda drugačen kot možev, vendar se mi to ne zdi važno. Vidim, kdo ste, a povejte mi vseeno, kam ste hodili v šole,

ko trdite, da ste tako učeni?« vprašam, malo pa me že daje smeh.

Rojena sem bila na Lokvici leta 1897. Leta 1921 sem šla za možem čez lužo. Ko sva se prvič vrnila v stari kraj, sva šla na morje in v Portorožu sem končala plavalno šolo,« reče ženska, potegne iz cigarete in puhne dim vame.

»Morda še kaj?« vprašam.

»Yes, sure, yes. Tudi plesno šolo imam,« pripomni.

Vrtam naprej: »Potem ste pa tudi kje nastopali kot poklicna plesalka... ali plavalca?«

»Yes, na gasilskih veselicah sem plesala, in to mnogokrat. A mi je zdaj zdravnik prepovedal. Imam visok krvni tlak.«

»Ali mislite zdaj živeti v starem kraju?«

»No, ne vem. Veste, doma v Jolietu imam starega psa Lorda in mlado psičko Karo. Ne morem jih kar tako pustiti. Lorda bom dala ustreliti, ker je posilil Karo. Zdaj ima pet mladičev, dala sem jih v rejo, dokler se ne vrnem. Psički so bili že maja na svetu...«

Še dolgo je trajal naš pogovor. Ko sta čudna gosta odšla, sem ugotovila, da s knjigo ne bo nič. Kaj naj z žensko s kraljevskimi koreninami in plavalno šolo?

Is Trdinovih kopiskov

Množica na obešanju in na pogrebu - Silno ljudi je privrelo na pokop Grmov in Tusenov, vendar ne toliko, kakor na kapiteljski hrib k vislicam, ko so pred nekoliko leti obesili dva hudodelnika. Noblesa prišla je vsa i na pokop zdaj i na obešanje takrat. Ženski spol je bil o obeh prilikah spredaj. Naše babe so tako surove kakor švabske.

Ne ceste ne ulice nič prida - Če so na Dolenskem grde že ceste, so pa po vaseh ulice ideal razritih, blatnih in mlakužastih potov. Suša 3 tedne ne zda dosti. O deževji da se voziti po njih le z velikanskimi kolesi - človeku gre blato čez kolena, o suši mora gledati dobro v tla, da se ne spotakne.

Z ničimer zadovoljen - Podgorec je jako skromen, če nič nima, če pa kaj prodaja, pa pravijo, da je prekleto vštatej, da ni kmalu in z vsem zadovoljen, za svoj denar zahteva izvrstno robo - prekaniti se ne da nikomur, najmanj pa Novomeščanom.

Poznajo vrednost gnoja - Gnoj se kaj težko more kupiti, v tem oziru je čedalje manj tukin in kmalu ne bo nobenega, ki ne bi spoznal silno važnost in potrebo njegovo - prodaja pa se tako hitro, da včasih še sosedje ne vedo zanj. Kdor izve, da se bo prodajal gnoj, molči, da ne bo preveč kupcev. Za gnojem poprašujejo že zato mnogi, ker je toliko sebenjkov, ki si jemljejo v najem nekaj polja ali nimajo paše za govejo živino - rede le kak par prascev - ta gnoj pa ne zadostuje.

Na vzpetini med temi čudnimi kamni čedalje močnejše piha in plitvo skandinavsko nebo se hitro stemni. Celo prve deževne kaplje že prinaša veter in morje globoko spodaj vse močnejše buta ob obalo. Valovi odnašajo s sabo mivko daleč nazaj v vodo, da je voda v obalnem pasu bela kot mleko. Ko v mestu zapeljem v dolgo kolono, čakajočo na trajekt za Poljsko, že počeno lije. Dolgotrajno sušno poletje v Skandinaviji je končano, si mislim, a po radiu zvem, da je ploha zajela le ozek južni obalni pas. Notranjost se še naprej pari v vročem soncu. Po radiu poslušam tudi reportažo o ubežnikih z ozemlja nekdanje Jugoslavije. Vse več si jih išče zatočišča v tej skandinavski državi, in to ne samo z območij, kjer divja vojna, ampak tudi od tam, kjer obstaja velika možnost, da bo kmalu izbruhnila, s Kosova in iz Makedonije. Švedi vseh nočejo sprejeti in so nekatere že pričeli zavračati. Ravno kar so v spremstvu policije poslali nazaj domov nekaj kosovskih Albancev in poročajo o težavah z vračanjem. Zaradi zračne blokade so jih z letalom poslali do Skopja, tam pa jim oblasti niso pustile naprej, ampak so jih zaprle, kar je spravilo Švede v neroden položaj. Po mednarodnih konvencijah namreč ne bi smeli pošiljati političnih beguncev tja, kjer jim grozi zapor.

Poljski trajekt končno prispe in prične se dolgotrajno izkrcavanje. Po mostičku za pešce se usuje množica turistov in iz odprtega trupa se do carinske postaje zviže kača vozil. Večina vozil je poljskih, le tu in tam je vmes kakšno švedsko. Poljskih avtomobilov ne prepoznaš samo po modelih, temveč tudi po tem, da ima domala vsak na strehi prtljažnik z ogromnim, v polivinil zavitim punkljem. Ali prevažajo Poljaki v njih robo, kakršno so včasih prodajali pri nas, da so si pocenili letovanje ob Jadranu, ali kaj drugega, ne bom nikoli zvedel, vsekakor pa vsebina prtljage močno zanima tudi švedske carinike, saj mora skoraj vsako drugo vozilo na temeljitejši pregled v za to pripravljena zaprte bokse in kolona se zato le počasi pomika naprej.

NOV POTNI LIST - NOVA EVROPA

Tone Jakše:

Medtem opazim še tretjo kategorijo potnikov. Skoz ozek prehod med dvema visokima žičnima ograjama se v dolgi koloni zvrsti kakih petdeset moških v starosti približno od dvajset do trideset let. Hodijo sklonjeno, eni stiskajo torbice s prtljago pod pazduho, drugi si z njimi ščitijo glavo pred nalivom. Drobne temne postave že na prvi pogled izdajajo, da gre za ljudi z juga nekdanje Jugoslavije.

Ograda jih pelje v posebno zbirališče, kjer bodo preverjali njihovo identiteto in možnosti, da dobijo azil na Švedskem. Pozneje, ko me po gugajoči vožnji čez Baltik na Poljskem pozdravi jutranji svit in se zlagoma, meter za metrom pomikam skozi poljske obmejne kontrole, na drugi strani za ograjo opazim večje skupine

čakajočih ljudi ob avtobusih, katerih registrske tablice se mi zdijo na moč poznane: Kumanovo, Tetovo, Priština, razberem iz najbližjih. Poljski obmejni uslužbenec moj slovenski potni list sicer temeljito pregleda, a si z njim ne vzame več časa kot z listinami svojih rojakov. Brez besed mi ga poda, ožigosanega z imenom mejnega prehoda Šwinoujście, in že zapeljem mimo žične ograje, od koder potniki iz jugoslovanskih avtobusov spremljajo dogajanje na mejnem prehodu. Do sem so jih pripeljali z avtobusi, verjetno z obljubo o lahkem prehodu v Skandinavijo in za velike denarje, potem pa so jih pustili tukaj ob ograji, da skozi njo gledajo v nedosegljivi azil. Švedi jih nočejo sprejeti, Poljaki pa ne vedo kam bi z njimi, a jih pustijo, dokler pri njih zapravljajo težko prihranjene

Pisane reklame oživljajo podobo poljskih mest, a hišne fasade so stare in zanemarjene.

SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO IZVRŠNI SVET Komisija za štipendiranje

razpisuje
za šolsko leto 1992/93

5 kadrovskih štipendij za študente, ki so vpisani na VII. stopnji za naslednje študijske smeri:

- splošna medicina
- fizika
- telesna vzgoja

Prijavi na razpis je treba priložiti:

- dokazilo o vpisu v tekoči letnik šole
- dokazilo o učnem uspehu zadnjega leta izobraževanja
- življenjepis

Prijave z zahtevanimi dokumenti bo sprejmal Sekretariat za družbene dejavnosti, Novo mesto, Novi trg 6, do petka, 25. septembra 1992.

»TINDE«, trebanjsko invalidsko podjetje, d.o.o., Trebnje

razpisuje delovno mesto

direktorja podjetja

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje razpisa:

- visoka ali višja izobrazba tehnične, ekonomske, organizacijske ali pravne smeri;
- 5 let delovnih izkušenj na odgovornih delovnih mestih;
- prednost imajo kandidati z znanjem vsaj enega tujega jezika.

Kandidati naj pošljejo prijavo v 15 dneh po dnevu razpisa na naslov: »TINDE«, trebanjsko invalidsko podjetje, d.o.o., Trebnje, Prijateljeva 12, 68210 Trebnje.

VELBI PODELILI TELEVIZOR - Prejšnji torek so v trgovini Elba na Ulici talcev v Novem mestu lastniku izžrebanega kupona Milanu Žiberni iz Novega mesta, svečano izročili televizor Unitec. Omenjena trgovina je ob drugi obletnici poslovanja za svoje kupce od 31. julija do 31. avgusta pripravila nagradno žrebanje. V času akcije je bilo zbranih 1117 kuponov, dobil ga je vsak, ki je v njihovi trgovini kupil blago v vrednosti nad 1.000,00 tolarjev. Poleg televizorja sta bila izžrebana še dva tolažilna bona v vrednosti 1.000,00 tolarjev, lastnika kuponov št. 2101 in 2103 pa se do torka še nista javila. Novi lastnik televizorja, Milan Žiberna, je povedal, da je v Elbi kupil telefon in za nagradno žrebanje zvedel šele v trgovini. »Nagrada je kot naročena, saj se selimo v novo hišo in za televizor, zdaj smo imeli še črno-belega, še nekaj časa ne bi zbrali denarja,« je dodal.

POTA IN STRAŽNICA

§

dežurni poročajo

OB PONI KOLO - 11. septembra je neznan storilec izpred podjetja Krotend v Ulici Gubčeve brigade v Krškem ukradel poni kolo in tako Jožeta U. prikrajšal za 3 tisočake. **POŽAR NA KOZOLCU** - Istega dne je ob 13.30 prišlo do požara na 5 krat 8 metrov velikem kozolcu Pavla C. iz Prečne. Škode je za 50.000 tolarjev. Vzrok požara še ni znan, ogenj pa je uničil slamo in nekaj orodja.

VLOMA V AVTOMOBILA - Neznanec je 11. septembra v Knežiji vlomil v osebna avtomobila Ljubice M. in Ljiljane L. (obe iz Novega mesta). Prvi je vzel 2.500, drugi pa 3.000 tolarjev.

OBISKI VIKENDOV - Prav tako 11. septembra zvečer je nekdo v Stari gori pri Mirni stopil v odklenjeni vikend Ljubljankanke Jelene S. in jo oškodoval za 2.000 tolarjev in nekaj mark. Noč kasneje je nekdo vlomil na Velikem Riglju. Stopil je v vikende Jožeta T., Antona K. in Franca H., odnesel pa je nekaj zganja. Med 9. in 13. septembrom pa je bilo vlomljeno v vikenda nad Gabrjem pri Straži, kjer je bil Stane Š. ob vžgalnik, kavo in še nekaj drobnarij, Anton E. pa manka ni ugotovil.

UKRADEL MOŠKO DENARNICO - 12. septembra je Marko M. iz Metlike pustil nezaklenjen osebni avto v Ulici 1. maja. Nekdo je to izkoristil in iz vozila zmaknil denarnico z dokumenti, 100 DEM in nekaj tolarjev. Skupne škode je za 10 tisočakov.

OB APN 6 - Anton Z. iz Križišča pri Gabrovki je bil 7. septembra zvečer ob kolo z motorjem znamke APN 6, ki ga je pustil na Catežu. Vrednost vozila je 20 tisočakov.

TAT V UČILNICI IN KABINETU - V učilnici OŠ Grm je bil 4. septembra tat; Novomeščanki Katji P. je iz oekarja zmaknil denarnico s 100 DEM in 3.000 tolarji, v likovnem kabinetu pa se je na račun Branka Š. obogatil s petimi tisočaki.

IZGINIL JE GOLF

KRŠKO - V noči na 10. september je v Krškem izginil osebni avto Golf, letnik 1985, z registrirskimi oznakami KK R1-752, last Franciške Levičar. Vozilce je vredno 600 tisočakov.

DOBER PLEN

TRŠKA GORA - 5. septembra je neznan storilec na Trški gori vlomil v osebni avto R 4 in Novomeščanki Ljubi D. iz denarnice odnesel 2000 nemških mark, tisoč šilingov in 6000 tolarjev.

Čez dan pomagal, ponoči kradel

Vojko Brajdič Džemi je za pomoč pri kmetih vzel dvojno plačilo — Skupaj kar tri leta zapora — Na svobodi le tri mesece

NOVO MESTO — Vojko Brajdič, tudi Džemi imenovan, šteje 22 let, a je vendarle star znanec policistov in sodnikov. Mladenič je brez poklica in službe, živi v izrazito zanemarjenem in asocialnem okolju, kruh si je nekaj časa služil z nabiranjem zelišč in odpadnega materiala, tu in tam pa je zašel na kriva pota.

Džemi je bil dokaj reden gost šmihelskega lokala Caffè Giovanni na Šukljevi ulici v Novem mestu, razmere in prostore je dobro poznal, to je dvakrat tudi temeljito vnovčil. Prvič v noči na letošnji 7. marec, ko je vlomil v omejnjeni lokal Helene Janko in odnesel

ZASEGLI UKRADENA AVTOMOBILA

KRŠKO - Uslužbenici urada kriminalistične službe UNZ Krško so 10. septembra prijeli Brežičana Slavka D. in pri njem zasegli osebni avto Alfa Romeo, za katerega je imel Slavko ponarejeno prometno dovoljenje. Očitno gre za ukradeno vozilo kot v primeru Milana L. iz Brezice, kateremu so policisti zasegli v Zagrebu ukradeni osebni avto VW Corada.

VLOMILCI V AVTE ZA ZAPAH

NOVO MESTO - Novomeškim policistom je minule dni uspelo odkriti storilce, osumljene, da so med letošnjim aprilom in septembrom vlamljali v osebne avtomobile R 4 in odnašali avtoradije in kasetofone. Za zapahi so se znašli 18-letni M. V. z Gumberka, enako stari B. E. z Radeže, 23-letni Danilo O. iz Loke in 22-letni Tomaž K. iz Malenske vasi. Fantje naj bi že na metliški vigradi vlomili v tri osebne avtomobile, v kar trinaest pa potem še v Novem mestu. Ukradene predmete so prodajali, na srečo pa je policistom po uspešni akciji uspelo izslediti tudi kupce in predmete zaseči. Zoper omenjeno četverico mladih znikavcov pa preiskava še ni zaključena, sumijo jih namreč še več kaznivih dejanj.

ŠTIRJE VLOMI V ENI NOČI

KRŠKO - V noči na 9. september je neznan storilec na Gubčevi ulici v Krškem vlomil v štiri osebne avtomobile znamke golf in jih skušal odpeljati. Na srečo ni bil najbolj uspešen tega opravila, tako da so golfi ostali lastnikom Marjanu Draganu iz Novega mesta in Krčanom Martinu Turku, Marjanu Skočaju in Aleksandru Tušku. Iz vozil je izginil le en avtoradio.

KRAJE LESA SE KAR VRSTIJO

NOVO MESTO - Zadnje dni je po Dolenjskem vse več tatvin lesa in drv. Marija P. iz Dečne vasi je bila minule dni v gozdu v Ostrem vrhu ob 15 bukovih in eno češnjevo drevo, Jože F. s Hrasta pri Vinici pa ob pet bukev, ki so rastle v gozdu Podgora. Osumljen, da jih je posekal, je 26-letni Jože F. s Hrasta. Konec avgusta je nekdo v gozdu Radoha pri Birčni vasi odpeljal pet bukovin, last novomeškega GG, julija ali avgusta je bilo v gozdu pri Butoraju posekanih deset hrastov, last Miroslava I., v približno istem času pa je bilo pri naselju Butoraj posekanih in odpeljanih 20 bukovin hrastovih in 10 gabrovih dreves, s čimer je bil Jože V. iz Rodin prikrajšan za 230 tisočakov.

120 zavojčkov cigaret F 57, 120 zavitkov F 57 Mild, prav toliko škatel bossa, 50 zavitkov westa in 11 škatel cigaret extra 91, natakariči Jožici Deželan pa je zmaknil še denarnico z 29.020 tolarji. Plen torej ni bil od muh, policisti pa mu kar lep čas niso prišli na sled. Opogumljen s temi dejstvi se je Vojko Brajdič v noči na 9. maj letos znova odpravil v Caffè Giovanni in se tam založil z več steklenicami žganih pijač, vina, 20 zavitki cigaret F 57, po 10 škatlami bossa in F 91 ter tremi radiokasetami.

Da je znal Džemi dobro opazovati okolje in navade ljudi, se je pokazalo še nekajkrat. Občasno se je namreč preživljal tudi s priložnostnimi deli po okoljskih kmetijah, praviloma se te kasneje postale tarča njegovih vlomilskih obiskov. Tako je, denimo, 15. aprila čez dan pomagal Jožetu Mišjaku na Boričevem pripravilu lesa iz gozda, še istega večera pa je bil znova Mišjakov gost, tokrat nepovabljen; okoli 20. ure je obiskal svinjak in od tam — zelo verjetno s pomočniki — neznan kam odšel 40-kilogramskega prašiča, štiri zajce, za nameček pa je še z verige odpel in ubil dva hišna psa. Psi so pač romska specialiteta. Nobenega dvoma ni, da so tudi Mišjakova pojedli, saj so policisti kasne-

je koži odrtih psov našli na bližnjem smetišču. Spisek Brajdičevih grehov pa s tem še ni končan. Med 18. in 20. aprilom letos je v Škrjančah stopil v svinjsko kuhinjo Jožeta Hrovatiča, ključ od vrat je našel varno spravljen na okenski polici, odnesel pa je motorno žago znamke Stihl in nekaj žganja. Zadnje Džemijevo dejanje sega v 10. maj, ko je popoldne na Brodu vlomil v brunarico Pavle Gorški in odnesel jakno, 20 dag kave, pet jajc in pol kilograma sladkorja, iz kokošnjaka Jožeta Jerička pa je preselil sedem kokodajsk. Že naslednjega dne so Džemija prijeli policisti. Sojenje je iz varnostnih razlogov pričakal kar za rešetkami.

Čeprav se je na prvem zaslišanju branil s molkom, je Brajdič kasneje priznal večino očitanih mu kaznivih dejanj. To in po sodelovanje s policisti mu je senat novomeškega temeljnega sodišča štel v olajševalno okoliščino, večkratno kaznovanost za podobna dejanja, dejstvo, da gre za specialnega povratnika, ki je le tri mesece po pogojnem odpustu iz zapora znova krenil na kriva pota, pa v obtežilo. Eno z drugim je to naneslo za tri leta enotne kazni, v katero so mu sodniki všteli tudi pripor. Bržkone pa ne bo dolgo, ko bo Džemi znova pred sodniki, policisti namreč pravijo, da bo njegova sodna mapa kmalu še za nekaj ovadb zajetnejša.

B. BUDJA

S solzivcem nad nasilneža

Dvanajsturno divjanje s tovornjakom se je za 38-letnega Vinka Š. končalo v zaporih

KRŠKO — Celih dvanajst ur je trajal lov hrvaških in posavskih policistov na 38-letnega Vinka Š. z Brega na Krškem polju, ki je možem postavil dve pečca. Tokrat si je znova zaželel pustolovščine. Prejšnji terek, 8. septembra, si je že ob 5.45 zjutraj sposedil očetov tovornjak znamke Mercedes in z njim začel ples po slovenskih in hrvaških cestah. Dogodki so si sledili približno takole.

Okoli 6. ure je Vinko Š. s tovornjakom, ne da bi vozilo ustavil, zapeljal mimo mejnega prehoda Obrežje na hrvaško stran. Hrvaškim policistom, ki so se podali v lov za njim, je dvakrat ušel, nazadnje so ga po divjem lovu le ujeli in ga okoli 14. ure vrnili v Slovenijo. Vinko je odšel domov in se tam sprl z očetom. Slednji je potem, ko je videl, koliko je ura, odšel po pomoč v krški zdravstveni dom, saj je vedel, da je sin duševni bolnik. Vinko je ta čas koristno porabil, usedel se je v drugi očetov tovornjak in za volanom slednjega okoli 16. ure pričakal tudi rešilno vozilo krškega zdravstvenega doma. S tovornjakom se je namerno zaletel vanj in ga nekaj metrov rinil pred seboj, dokler ni presenečenemu medicinskemu tehniku le nekako uspelo speljati in pobegniti. Vinko Š. se je zatem odpravil v Radeče, od tam pa nazaj proti Krškemu. V Boštanju ga je že ustavljala sevniška policijska patrulja, za katero pa se ni zmenil. V Impoljci je namerno zapeljal pred nasproti vozeči avtobus in le prishebnost voznika avtobusa je preprečila tragedijo. V Spodnjem Pijavškem je s tovornjakom zapeljal proti policistu, ki ga je ustavljal, trčil v nasip, nakar je tovornjak odbilo na sredo ceste. Policist se je z akrobatskim skokom rešil, Vinku pa je ponovno uspelo pognati tovornjak in ga usmeriti proti Krškemu. Med potjo je uničeval vse, skušal je treščiti v policijsko vozilo, v osebni avto, višek je bil v Starem Gradu, kjer je sunkovito zavrl, tako da se je vanj najprej zaletel policijski golf, ki ga je zasledoval, nato pa še modra marica. Opogumljen s takšnimi uspehi je Vinko veselo nadaljeval pot do hiše očetovega brata na Trebežu pri Brezicah, kjer se je zaprl v klet. Od tam je nato iz varnega zaklonišča s praznimi steklenicami obmetaval policiste in enega je celo zadel, tako da možem postavil ni preostalo drugega, kot da so uporabili solzivec, fizično silo in lisice. Ob 18.45 je bil Vinko Š. na varnem za rešetkami, tožilcu pa je že bila predana tudi kazenska ovadba zaradi utemeljenega suma storitve kaznivih dejanj povzročitve splošne nevarnosti, poškodovanja tuje stvari in preprečitve uradnega dejanja uradni osebi.

B. B.

PO DOLENJSKI DEŽELI

- V Dolenjem Suhadolu je bilo v soboto ponoči vlomljeno v kokošnjak Ivana B. Očitno putke še niso dovolj rejene, kajti izseljena je bila le ena. Jezo vlomilca nad slabim plenom je zato okusil bližnji fičko, ki je ostal brez goriva.
- V noči na 8. september je nekdo s telefonskih drogov pri naselju Tribuče snel kar kakih 1600 metrov žice. Obstaja utemeljen sum, da gre vzroke za takšno početje iskati v potrebi po čim daljši popolni informativni izolaciji storilčeve žene. Ta je trajala dotlej, dokler pač novomeški poštarji niso poskrbeli za novo napeljava. Dober recept, ni kaj.
- Neznana stonilka je po navedbah policijskega zapisknika 7. septembra v prodajalni Standard Konfekcije v Novem mestu ukradla moško srajco, vredno natanko 5.038 tolarjev. Po ceni sodeč, gre za Labodov proizvod.
- Minule dni so bili lovci LD Črnomelj prikrajšani za elektro agregat, spravljen v lovski koči v Zagradcu. Naprava je bojda vredna kar 200 tisočakov, kar s povečanim planom odstrela divjadi ni nenadomestljiva številka. Bolj od tega skrbi, kdo bo poleg svetil črnomajskim lovcom.

B. B.

V zapor po desetih dneh svobode

Gabrčan Jože Božič je po vrnitvi z Doba znova zašel na kriva pota — Pred sodnika zavoljo vlomov in napada na očeta

NOVO MESTO — 30-letnega Jožeta Božiča bralci te strani, še posebej pa njegovi sokrajani iz Gabrja, dobro poznajo. Še kot kratkohlačnik je zabredel v svet kriminala, iz katerega se očitno ne namerava vrniti. Letošnjega 4. junija je Božič namreč prišel z Doba, kjer je prestajal daljšo zaporno kazen zavoljo vlomov in tatvin, po vsega nekaj dneh, preživelih na svobodi, se je moral vrniti za rešetke.

Bivanje na Dobo ga očitno ni spame-tovalo, tudi zdravljenje zoper alkoholizem ni prineslo željenih sadov, Božič se ga je namreč že prvi dan svobode nalezl. Tudi drugi dan ga je imel precej pod kapo, tako da je celo z nožem napadel lastnega očeta, ko mu je ta v večernih urah doma v Gabrju očital preteklost in ga pobaral, zakaj po tolikem času ne obišče groba svoje matere. Za nameček pa je razbil še stekla na oknih. Z nožem je očeta porezal po roki in obrazu, tako

da je ta moral iskati zdravniško pomoč. To pa še zdaleč ni vse. Božič je bil tudi brez denarja, z Doba je prinesel bore tri tisočake, ki so se v nekaj dneh utekočile, bil je seveda tudi brez službe in dela. Sodnikom je kasneje po vedal, da zaposlitve ni iskal, češ da je tako ali tako ne bi dobil, na novomeškem Centru za socialno delo pa da so mu rekli, da je za delo sposoben in naj si ga torej kar sam poišče. Eno z drugim ter seveda potreba po pijači so glavni

razlogi, da je možakar znova stopil na stara pota. Med 9. in 13. junijem je bilo v okolici Gabrja vlomljeno v več vikendov in zidanic. Tako je vlom in izginotje treh zrezkov, nekaj žganja in radeške prijavi Franc Ivančič, iz vikenda Igorja Boltesa je izginil radio, lesena baraka Marka Kraglja je ostala brez dveh litrov žganja, Rozalija Kristan ob inventuri svoje vlomljene zidance ni ugotovila manka, zato pa je Božič iz čebeljaka Slavka Luzarja odnesel liter medu in pol litra borovničevega. Še trije vlomli so bili zabeleženi v tistih dneh: v zidnico Jožeta Erjavca ter v vikenda Mihaela Romiha in Vinka Boltesa, vendar je Jože Božič iz njih odšel praznih rok.

Za vse našteteto je možakar pred dnevi sedel na zatožno klopo novomeškega sodišča. Dejanja je priznal, kar mu je senat, ki mu je predsedovala Ljuba Tiran, ob dejstvu, da Božiča vseskozi spremlja občutek zavrnjenosti in odtujenosti, štel v olajševalno okoliščino, v obtežilo pa seveda predkaznovanost, saj gre za specialnega povratnika. Izvedenec je v svojo mnenje zapisal, da gre za hudo osebnostno motenega človeka brez čustev in svojeglavega, tako da mu je senat izrekel kazen enega leta in petih mesecev zapora, v kazen pa mu vštél še čas, prebit v priporu, kjer je bil Božič od 14. junija naprej.

KRONIKA NESREČ

Z MOTORNIM KOLESOM KONČAL NA TRAVNIKU - V soboto, 12. septembra, se je 45-letni Josip Kurčinak z Otočca peljal na kolesu z motorjem znamke APN 6 po cesti iz Kronovega pri Otočcu. V blagem desnem in nepreglednem ovinku je iz

neznanega vzroka zapeljal najprej na levo polovico vozlišča, od tam pa še na travnik, kjer se je prevrnil in padel. Kurčinak se je v nezgodi hudo ranil in so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

AVTOHIŠA

Servisno prodajni center Novo mesto d.d.

NA ENEM MESTU — VSE ZA VAŠ AVTO

- prodaja celotnega programa vozil RENAULT
- odkup in prodaja rabljenih vozil
- komisijska prodaja rabljenih vozil po vaših cenah
- bogata ponudba dodatne opreme
- trgovina z rezervnimi deli
- kompletne servisne storitve iz programa RENAULT, Vw, Zastava, Lada
- predelava dostavnih vozil, vleka vozil
- tehnični pregledi

INFORMACIJE:
PIONIR AVTOHIŠA
 Servisno prodajni center Novo mesto d.d.
 Ločna 48, Novo mesto

Prodaja: telefon (068) 24-533, (068) 24-002, fax: (068) 24-002
 Servis: (068) 21-243, 24-629
 Tehnični pregledi: (068) 23-449
 Delovni čas od 7. do 19. ure

OBIŠČITE NAS!

VABILO K IZOBRAŽEVANJU

Pridružite se tistim, ki že znajo uporabljati svoj računalnik. Z našo pomočjo na strokovno organiziranih tečajih je v minulem letu to opravilo že več kot 150 udeležencev.

DOS OSNOVNI	15 ur	4950 SIT
WORDSTAR OSNOVNI	20 ur	6600 SIT
WORDSTAR NADALJEVALNI	15 ur	5550 SIT
LOTUS	20 ur	6600 SIT
QUATTRO PRO	20 ur	6600 SIT
DBASE III/+	20 ur	6600 SIT
AUTOCAD	25 ur	9000 SIT
TEČAJ ZA MANAGERJE	12 ur	4440 SIT
WINDOWS 3.1	10 ur	3800 SIT
WORDSTAR ZA WINDOWS	15 ur	5700 SIT
PATHWORKS	15 ur	18000 SIT

Infotehna, Trdinova 4, 68000 Novo mesto, tel. (068) 26-127, 23-263, telefaks 21-026.

ŠTUDENTJE, DIJAKI!

Vam in vašim staršem nudimo možnost ugodnega nakupa garsonjer in enosobnih stanovanj na mirni lokaciji v Ljubljani, tudi z obročnim odplačevanjem.

Stanovanja bodo vseljiva 1. 10. 1992.

POKLIČITE NAS!

Informacije:
SKB Podjetje za promet z nepremičninami d.o.o.
 Slovenska 56
 61000 Ljubljana
 tel.: 061/301-632,
 061/313-468
 fax: 061/121-202

PE MARIBOR
 Ljubljanska 9
 tel.: 062/35-564
 062/32-559

PODJETJE TEOL, Kemična industrija, Ljubljana, Zaloška 54,

uspešno slovensko proizvodno in trgovsko podjetje

išče

POSLOVODJO TRGOVINE

za delo v prodajalni v Novem mestu, ki bo na novo odprta decembra 1992

POGOJI:
 Poklic — trgovinski poslovodja,
 3 leta delovnih izkušenj na poslovodskih delih, vozniški izpit »B« kategorije, poznavanje osnov dela z računalnikom.

Delovno razmerje bomo s kandidatom sklenili za nedoločen čas.
 Poizkusno delo bo trajalo 3 mesece.
 Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi oglasa na naslov:

PODJETJE TEOL, Kemična industrija
 Kadrovska služba
 Ljubljana
 Zaloška 54

Dotatna pojasnila lahko kandidati dobijo po telefonu (061) 101-104 (int. 10).

Osem rekordov in domača zmaga

Uspel petkov atletski miting v Novem mestu — Sjoeberg ni skakal — Zmaga Primca v metu diska — Tek na 100 m najkvalitetnejši

NOVO MESTO — Čeprav so si organizatorji letošnjega 3. odprtega prvenstva Dolenjske v atletiki obetali imenitnejšo zasedbo, tudi s petkovo udeležbo in rezultati ne morejo biti nezadovoljni. Resda se je poškodovani švedski skakalec v višino Sjoeberg, ki je do jutranjih ur živahno plesal v otoškem disku, pokazal na stadionu le zato, da je podelil nekaj avtogramov, da na zaletišču ni bilo Američana Jacobbyja, da je bilo osiromašenih tudi nekaj tekaških disciplin, vendarle je bil petek dolenjski atletski praznik.

Najboljši rezultat mitinga je proti vsem pričakovanjem in napovedim dosegel švedski sprinter Thomas Neanderson, ki je 100 m pretekel v času 10,55 sek., za dvakrat daljšo progo pa je potreboval 21,59 sek. Kakih 3.000 gledalcev na stadionu v Portovaldu je videlo tudi pet slovenskih zmag, najbolj bučno so pozdravili prvo mesto Novomeščana Igorja Primca v metu diska, ki je orodje zalučal 55,02 m daleč, tretji je bil v tej disciplini veteran

Okleščen s 43,78 m. Poglejmo še nekaj dolenjskih dosežkov na tem tekmovanju. Pionirski tek na 1.000 m je s časom 2:46,27 dobil Tomič, Ravbar (oba Novo mesto) je bil četrti, v članskem teku na 100 m je Božič dosegel čas 11,26 in bil peti, medtem ko je bil na 200 m s časom 22,42 četrti. Tek na 400 m z ovirami je dobil Kocuvan (Kladivar) z 52,54 sek.,

JUBILEJ METLIŠKIH PLANINCEV — Metliško planinsko društvo, ki velja za eno najmlajših v Sloveniji, je preteklo soboto pri Miklavžu na Gorjancih praznovalo 10-letnico dela. Ob ustanovitvi je šlo komaj 14 članov, danes pa jih ima 120.

Med pomembnejše uspehe v desetletnem delu metliški planinci štejejo trastranje belokranjske partizanske transverzale. Za slovesnost ob jubileju so izdali tudi prvi bilten ter nalepko, na Gorjancih pa razvili društveni prapor. Iniciratorji ustanovitve društva in prvi najzaslužnejši člani Stane Brodarčič, Anon Slanc in Jože Jenič so prejeli tudi bronasti častni znak Planinske zveze Slovenije, sedem članov pa društvena priznanja. Na fotografiji: podpredsednik PD Metlika Toni Krašovec (levo) podeljuje priznanje Sanetu Brodarčiču, predsedniku PD vse od ustanovitve. (Foto: M.B.-J.)

TENISARJI ZA STAJANOV POKAL

LUTERŠKO SELO - Na teniških igriščih na Lutrškem selu bo to soboto in nedeljo, 19. in 20. septembra, eden letnejših najzanimivejših in najkvalitetnejših turnirjev na Dolenjskem. Tenis klub "Bobby" je

LUTERŠKO SELO

organizator posamičnega prvenstva Dolenjske za pokal Roberta Stajana, katerega nagradni sklad znaša kar 200.000 tolarjev. Pričetek turnirja bo v soboto ob 9. uri, prijavitvi pa se je moč do petka, 18. septembra, do 10. ure na igriščih na Lutrškem selu. Prijavnina, v katero je všteta hrana za oba tekmovalna dneva, znaša 1.500 tolarjev.

TUDI VOJAKI V "TEDNU ŠPORTA"

NOVO MESTO - V številne aktivnosti v pravkar minulem Tednu športa so se uspešno vključili tudi vojaki 220. učnega centra iz Novega mesta. Nastopili so v vojaškem troboju, kjer so se merili v metu bombe, krosu in premagovanju vojaških ovir, sodelovali pa tudi v pohodu na Trdinov vrh.

V VITI TIROLIA OPEN

TREBNJE - V soboto, 19. septembra, priredi Zveza vadiateljev, učiteljev in trenerjev smučanja prvo teniško prvenstvo dvojic, ki bo pod nazivom "Tirolia open" potekalo v Viti centru v Trebnjem. Pričetek turnirja bo ob 10. uri, zabavni del, v katerem bo imela glavno besedo Pivovarna Union pa predvidoma ob 16.00.

NOVO MESTO — Nekako tiho, v senci ostalih športnih dogodkov, se odbojkarji novomeškega Pionirja pripravljajo na letošnje prvoligaško prvenstvo, katerega start bo 17. oktobra. Novomeščane je klavna lanska bera očito postavila na trdna tla, letošnji apetiti so precej višji, segajo nič več in nič manj kot do naslova državnih prvakov in s tem prihodnje sezono do vstopa v srednjeevropsko ligo, kjer bo tokrat Slovenijo zastopala mariborska Vileda. Takšne želje in cilji niso iz trte izviti, to prepričljivo potrjuje tudi Lojze Babnik in Janko Goleš, gonilni sili novomeške odbojke.

»Danes lahko z veseljem sporočimo, da imamo za kaj takega dovolj dobro ekipo in tudi dovolj dobrega in izkušnega strokovnjaka. V minulih tednih je ekipa obogatela kar za precej novih imen, prvo je seveda ukrajinski trener Viktor Fedjušin, odbojkarški strokovnjak, katerega sadove dela so nekaj časa uspešno brali tudi v Dubrovniku. Neprimerno močnejša od lanske je tudi igralna vrsta; prvi med novinci je vsekakor 205 cm visok in 31 let stari ukrajinski tolkač Anatolij Dolya, ki je doslej igral v kijevski Lokomotivi. Z njim je prišel tudi 28-letni Viktor Kaliberda, za katerega pravijo, da utegne v kratkem postati prvi igralec ekipe. Tretja okrepitev je 21-letni Matjaž Urnaut, bivši igralec ravenskega Fužinarja in nazadnje zagrebške Mladosti. Tem trem ob bok pa postavimo še domače: Brulca, Petkoviča, ki se je vrnil v ekipo, Šmrketa, Mestnika, Goleša, Babnika, Černača, Žuniča, Mohorčiča in Gotenca.

To je ekipa, s katero bodo pionirjevci skušali doseči zastavljeni cilj — prvo mesto v prvi ligi. Slednja šteje deset klubov. Uvodno srečanje bo Pionir odigral v Slovenski Bistrici proti ekipi Novih granitov, največjega nasprotnika pa bodo Novomeščani imeli v vrsti Salonita. Omenimo ob tem, da se bodo za naslov državnega prvaka v play offu potegovali tri pr-

milat je bil s 55,08 tretji, Podvinski (oba Brežice) pa s 55,45 četrti. Skok v daljino je zanesljivo dobil Borut Bilač (775 cm), z odličnim tretjim mestom pa se je izkazal Novomeščan Vučkovič, ki je skočil 708 cm. V skoku s palico je Brežičan Rovnan preskočil 440 cm in bil drugi, eno mesto za njim je bil s 420 cm Novomeščan Resnik. V ženski konkurenci je bila v teku na 100 Lopatičeva z 12,27 tretja, Tomažinova (oba Brežice) pa peta, slednja je 200 m pretekla v času 26,41 in bila druga; Novomeščanka Klemenčičeva pa s 27,85 četrta. Še pogled v ženski skok v daljino: Podkrižnikova (Novo mesto) je skočila 570 cm in bila tretja, Lopatičeva je s 565 cm zasedla četrto mesto, druga Novomeščanka Matekovičeva pa s 527 cm peto.

Da je bil petkov miting doslej najkvalitetnejša atletska prireditelj v Novem mestu, pove tudi podatek, da je bilo na njem postavljenih kar osem rekordov stadiona in da so na njem poleg številnih bolj ali manj znanih tujih atletov nastopili domala vsi, ki v slovenski atletiki kaj pomenijo. Seveda je bilo tudi nekaj razočaranj, v prvi vrsti velja to za ženski skok v višino, ki ga je z »vsega« 191 preskočenimi centimetri dobila svetovna prvakinja Olga Turčak, katere najboljši rezultat je 201 cm. Povsem pa je odpovedala tudi Ljubljancanka Brita Bilač, ki je preskočila le 180 cm. Organizatorju pa dve zameri. Prva je ta, da so se po tekmovališčih in ob njih sprehajali številni, ki so sodili zgolj na tribune, in tako motili ne le tekmovalce in ogrozili svojo ter njihovo varnost, pač pa tudi tekmovalce naredili nepregledno. In drugič: da je bil popoldanski ogled atletskega mitinga novomeškim osnovnošolcem dan kot šolska obveza, kar je ne le sporna in, milo rečeno, čudna odločitev, pač pa kaže tudi, da se je prireditelj — žal verjetno upravičeno — navzlic napovedanim zvečanem imenom bal dokaj praznih tribun portovaldskega stadiona.

B. B.

Promocijska tekma Slovenije v Novem mestu

Odbojkarški reprezentanci Slovenije in Madžarske se bosta pomerili v soboto ob 18.

NOVO MESTO — Za dolenjske ljubitelje odbojke vsekakor razveseljiva novica: slovenska državna reprezentanca bo svojo prvo in promocijsko tekmo odigrala v soboto, 19. septembra, ob 18. uri v novomeški športni dvorani pod Marofom, kjer se bo pomerila z reprezentanco Madžarske. Lepšega uvoda v bližnjo odbojkarstvo sezono si pravzaprav ne bi mogli zaželeli.

Selektor reprezentance Slovenije je za tekmo že objavil spisek dvanajsetih igralcev, med njimi so tudi Novomeščani Petkovič, Goleš in Urnaut, izbrana vrsta pa se za srečanje z Madžarsko te dni pripravlja v Novem mestu. Ker gre za prvi nastop izbrane slovenske vrste, bo temu primerno tudi obeležje tekme, med gosti je najavljen tudi predsednik slovenskega predsedstva Milan Kučan.

B. B.

Papež v imenitni formi

Najboljši novomeški kolesar blestel na dirki Po Štajerski, v nedeljo pa zmagal na VN Savaprojekta

NOVO MESTO, KRŠKO — Pester in za Dolenjce nadse uspešen je bil znova minuli kolesarski teden. Članska vrsta Krke je dobera forma potrdila že na dirki Po Štajerski v Avstriji, kjer je v konkurenci dvanajstih ekip iz Avstrije, Italije, Grčije, Nemčije in Slovenije zasedla imenitno drugo mesto, v skupnem posamičnem seštevku pa je bil Sandi Papež kot najboljši Slovenec osmi, Glivar je bil 12., Turk 19. in Eržen 47.

Najbolj odmevna dosežka na 603 kilometre dolgi in s številnimi vzponi prepredeni dirki sta prinesli tretja in peta etapa. 85 kilometrov dolgo progo med St. Veithom in Alenzem je prvi prevozil Sandi Papež, za njim se je na drugi mesto uvrstil avstrijski profesionalc Luttenberg, ki je bil tudi skupni zmagovalec dirke, medtem ko je peto etapo med Feldbachom in Gaberjem, dolgo 148 km, dobil Milan Eržen. Po kvaliteti letošnje dirke, na kateri je nastopilo 86 kolesarjev, gre te dosežke šteti med največje mednarodne uspehe novomeškega kolesarstva.

Da je v imenitni formi, je Sandi papež potrdil tudi na nedeljski dirki za VN Savaprojekta v Krškem, kjer je ugnal vse nasprotnike, drugi je bil Ravbar in tretji Stangelj (vsi Krka). Tekmo starejših mladincev je dobil Dremelj (Savaprojekt), drugi je bil Markovič (Krka) in tretji Ma-

lik (Savaprojekt), med mlajšimi mladinci je zmagal Požun (Savaprojekt), med pionirji A Macele ter med pionirji B Kopriv-

• **Mladinska reprezentanca Slovenije je z nastopom v moštveni vožnji na kronometer na letošnjem svetovnem prvenstvu v Grčiji razočarala. Hauptman, Murn, Filip in Bajt so med šestindvajsetimi ekipami zasedli šele devetnajsto mesto, kar je daleč pod pričakovanji, ki so segala tja do uvrstitve med petim in desetim mestom. Zmagali so Italijani pred Poljaki in Francozi. Upati je, da bodo slovenski reprezentante slab vtis popravili na nedeljski cestni posamični dirki.**

nik (oba Krka). Krški kolesarski delavci so dirko vzorno pripravili, za kar so prejeli številne pohvale sodelujočih ekip.

MLADI NOGOMETAŠI ZA POKAL TILIE

NOVO MESTO - Po daljšem premoru se bodo novomeški osnovnošolci znova pomerili v velikem nogometu, zasluge za to gredo organizatorju prvenstva NK Studio D in pokrovitelici, Zavarovalnici Tilia. Prvenstvo novomeških osnovnih šol bo v soboto, 19. septembra, s pričetkom ob 9. uri, potekalo pa bo na igriščih v Vavti vasi, Bršljinu, Šmarjeti in Šentjerneju. Finalista prvenstva bosta prvaka odločila v tekmi, ki bo 26. septembra v Portovaldu, ko bo tam tudi osrednja proslava ob 70-letnici novomeškega nogometa.

ZMAGA SVETOVNE PRVAKINJE — Ukrajinka Olga Turčik (na posnetku), svetovna prvakinja v skoku v višino, je sicer zmagala na petkovem mednarodnem mitingu v Novem mestu, toda za svojim najboljšim izidom 201 cm je zaostala kar za cel decimeter. (Foto: B. Budja)

Le točka namesto visoke zmage

Nov spodrslijaj nogometašev Studia D — Namesto zmage s petimi ali šestimi zadetki razlike le 2:2 proti Gorici — Tesna zmaga Avtobuma

NOVO MESTO — Neuspehi nogometašev Studia D na startu prvoliigaškega prvenstva se nadaljujejo. Radiji so v 5. kolu igrali doma s poprečno ekipo SAOP Gorice, klubom, ki je trenutno brez uprave in trenerja, a iztržili vsega točko. In to potem, ko so še petnajst minut pred koncem tekme vodili z 2:0, imeli pa vsaj še štiri ali pet stoočstotnih priložnosti, da zvrhano napolnijo mrežo goriškega vratarja.

Po vrsti po nepotrebnem izgubljenih točk — spomnimo se le tekem z Ljubljano, Kopro in Mariborom — je na dlani, da ne gre več za splet nesrečnih naključij in zaroto sodnikov proti novomeškemu prvoliigašu, pač pa bo potrebno krivdo za skromno bero vsega štirihih točk v petih prvenstvenih kolu poiskati zgolj pri sebi. Napadalci celih 346 minut niso zadeli nasprotnikove mreže, v nedeljo so jo sicer dvakrat, a zamudili toliko priložnosti, kot jih je bilo v minulem kolu videti na doma- la vseh prvoliigaških igriščih skupaj. Za gole zadolženi Bracovič je povsem izven forme, enako Martinovič, ki je za nameček še poškodovan in je vprašanje, koliko lahko takšen igralec koristi klubu. V ekipi bodo potrebne korenite spremembe. Upajmo, da bo to čimprej spoznal tudi trener Jakopič in priložnost za igranje dal napadalcem Vrhovcu in mlademu Grudnu, hkrati pa je upati, da bo kmalu za igranje tudi mladi Zamida. Kajti sanj o Evropi in mestu pri vrhu lestvice je z nedeljskim spodrslijajem bržkone konec, priložnost bi sedaj kazalo dati predvsem mladim, tistim, na katerih bo novomeški nogomet slonel naslednjih nekaj let.

In kako je tekla nedeljska tekma? Prvi

polčas je bil z izjemo zadnjih minut, ko je Kosič zadel vratnico, Bracovič pa z glavo z bližine slabo streljal, nezanimiv. Povsem drugače je bilo v nadaljevanju. Radiji so nizali napad za napadom proti goriškim vratom, osrednja osebnost je bil razpoloženi Dušan Kosič, ki je Jakši pripravil prvi gol, sam pa dosegel drugega. In ko je kakih 1.500 gledalcev vzdihovalo za številnimi izgubljenimi priložnostmi (Bracovič, Oblak, Kosič, Prelogar, Rozman), je prišlo do nenadnega preobrata. Dvanajst minut pred koncem so Goričani najprej razliko zmanjšali, nato pa dve minuti kasneje še drugič presenetili nerazpoložena Mohorja. Še dve ali tri priložnosti so imeli Novomeščani v zadnjih minutah, da vendarle vključijo načrtovani točki, toda izid je ostal nespremenjen: Studio D — SAOP Gorica 2:2. Točka Goričanov je navsezadnje zaslužena, borili so se kot levi, pokazali pa tudi, da tekma traja 90, in ne le 70 ali 80 minut.

Studio D: Mohor 5, Lazanski 5, N. Primc 6, Kosič 7, Prelogar 6, Milanovič 6, Jakša 6 (Juršič /), Pavlin 6, Rozman 6, Oblak 7, Bracovič 4.

V nedeljo potujejo radiji v Beltince k ekipi Potrošnika, ki je svojo vrednost pokazala v nedeljo z gladko zmago nad Na-

fto. Bo serije novomeških spodrslijajev vendarle konec?

Veliko težje, kot so pričakovali, gre v drugoligaškem prvenstvu tudi ekipi kočevskega Avtobuma. Slednja je šele po velikem boju ugnala slabo enajsterico Ere Smartno z 2:1. Zadetka za Kočevce sta dosegla Perica in Rajšel. V nedeljskem petem kolu bo Avtobum gostoval pri ekipi Set Večve, nasprotnika sta doslej zbrala polovičen izkupiček.

PRIHODNJO SOBOTO PRAZNUJE NOVOMEŠKI NOGOMET

NOVO MESTO - Na stadionu v Portovaldu bo naslednjo soboto, 26. septembra, proslava ob 70-letnici novomeškega nogometa. Leta 1922 je bil namreč ustanovljen NK Elan, katerega prvi predsednik je bil Josip Medic. Osrednja dogodka proslave bosta nedvomno dve tekmi: v prvi se bodo člani slovenske vlade pomerili z dolenjskimi gospodarstveniki, v drugi pa veteranska reprezentanca Slovenije z Oblakom, Popivodom in ostalimi na čelu proti veteranski ekipi Novega mesta. V premoru med tekama bo tudi krajša slovesnost, na kateri bodo najzaslužnejšim novomeškim nogometnim delavcem izročena priznanja.

TEKMI S HRVAŠKO V NOvem MESTU

NOVO MESTO - Prihodnji četrtek, 24. septembra, bosta v okviru praznovanja 70-letnice novomeškega nogometa v dolenjski metropoli kar dve meddržavni tekmi. Ob 14. uri se bosta na stadionu v Portovaldu pomerili kadetski reprezentanci Slovenije in Hrvaške, dve uri kasneje pa bo mladinska tekma obeh reprezentanc. V dresih s slovenskim državnim grbom bo nastopilo tudi nekaj Novomeščanov, na spisku obeh selektorjev so Gruden, Perše in Zamida.

ZMAGA METLIČANOV

SEMIČ - Tu je bil minulo soboto memorabiilni košarkarski turnir, na katerem so nastopile veteranske vrste Metlike, Semiča in Črnomlja, zmaga pa je pripadla metliškim košarkarjem.

IZGUBILI DRUGO TOČKO — Robert Oblak (levo z žogo) je bil kot na vseh dosedanjih tekmah Studia D tudi v nedeljo proti SAOP Gorici eden boljših posameznikov. Čeprav je bil med tednom poškodovan, je izpolnil svojo »kilometražo«, znova pa so žal odpovedali njegovi soigralci v napadu, zlasti Sandi Bracovič. Goričani so to s pridom izkoristili in nenadejano iz Portovalda odnesli točko. (Foto: B. B.)

BALINARSKI DERBI KRMELJU

NOVO MESTO - Še tri kola so do konca letošnjega prvenstva v balinarski ligi Dolenjske. Boj za prvaka in vstop v vzhodno skupino II. državne lige je negotov, čeprav so si Krmeljčani z visoko zmago v Novem mestu priigrali lepo prednost. Rezultati 7. kola: Dana-Trebnje 11:4, Revov-Krmelj 4:11 in Dolenja vas-Krško 4:11. Lestvica: 1. Krmelj 12, 2. Revov 10, 3. Dana 10, 4. Krško 8, 5. Trebnje 2, 6. Dolenja vas 0.

V PORTOROŽ PO IZKUŠNJE

PORTOROŽ - Novomeška pionirska teniška vrsta se je minulo soboto in nedeljo udeležila odprtega prvenstva Primorske za fante in dekleta do 12. leta starosti v Portorožu. Turnir je bil vsem dragocena izkušnja, kajti tod so doma ob Mariboru najboljši slovenski naraščajniki. Da je res tako, je najbolje okusil Primož Bende, ki je moral v najboljši skupini priznati premoč svojih nasprotnikov in se zadovoljiti s petim mestom. Blaž Turk je bil v svoji skupini tretji (dve zmagi in dva poraza), prav tako je bil tretji Silvester Markovič (ena zmaga in dva poraza), tretji je bil z enakim izkupičkom v svoji skupini še Miha Bende, medtem ko je Tomaž Budja v svoji skupini zmagal (tri zmage in en poraz); Jure Turk je bil v svoji četrti (ena zmaga in tri porazi). Med deklety je Suzana Matoh ostala praznih rok v prvi skupini, v drugi pa je Katja Zupančič z dvema zmagama in enim porazom zasedla drugo mesto.

Poleg jahalnice še klub

Iztok Vardjan skuša oživiti jahalni center na Bajnofu — Pestra ponudba

NOVO MESTO — Bo dolenjski konjeniški šport in z njim turizem naposled znal izkoristiti in vnoviči dejstvo, da ima novomeški Bajnof eno od vsega treh pokritih jahalnic v Sloveniji? Izток Vardjan, zasebnik, ki je pred časom s Krko sklenil najemno pogodbo o prevzemu jahalnice in hlevov s konji, skuša na to vprašanje poiskati pritriljen odgovor. Takole pravi:

»Danes imamo v hlevih deset jahalnih konj, od tega dva tekmovalna, in osem žrebet. Zanimivo ob tem je nemara, da ne skrbimo le za naše in

Krkinge konje, pač pa tudi za ostale, nudimo jim vso oskrbo, če lastnik želi, jih tudi solamo. Že v kratkem načrtujemo še ustanovitev lastnega kluba, z njim pa tudi nastopanje na tekmah v preskakovanju zaprek. V naše vrste je že prestopil tekmovalce, ki je doslej jahal in nastopal v Avstriji. Pogoji za vadbo so namreč idealni, pokrita jahalnica omogoča treninge, ne oziraje se na vremenske razmere in letne čase. Seveda je konjeniški center na Bajnofu v prvi vrsti namenjen rekreativcem. Za slednje pripravljamo tečaje in šole jahanja, vrata jahalnice so vsakodnevno odprta med 9. in 20. uro, potrebno je le zavrteti našo telefonsko številko 23—718. Posebnost, ki jo pripravljamo sedaj, bo zagotovo terensko jahanje, že te dni bomo pričeli z večdnevnimi izleti na konjih, prvo takšno jezo bo obeležila bližnja trgatav. Načrtujemo štiri ali pet dni jahanja od Bajnofa do Bele krajine in nazaj, spali pa bomo po kmetijah. Prav vsak ljubitelj konj bo na Bajnofu našel kaj zase, tudi najmlajši, na katere v hlevu čaka poni,« zagotavlja mladi zasebnik Izток Vardjan, ki načrtuje današnje ponudbo Bajnofa v kratkem še popestriti. Njegova tih želja je na Bajnofu odpreti prvo dolenjsko prodajalno s konjeniško opremo in pripomočki.

B. B.

Iztok Vardjan: »Pokrita jahalnica na Bajnofu daje neslutene možnosti za razvoj konjeniškega športa in turizma.«

Z Ukrajinci po naslov prvaka?

Krepko spremenjena ekipa Pionirjevih odbojkarjev ima visoke cilje — Ukrajinski trener in igralca — Start I. lige je 17. oktobra

NOVO MESTO — Nekako tiho, v senci ostalih športnih dogodkov, se odbojkarji novomeškega Pionirja pripravljajo na letošnje prvoligaško prvenstvo, katerega start bo 17. oktobra. Novomeščane je klavna lanska bera očito postavila na trdna tla, letošnji apetiti so precej višji, segajo nič več in nič manj kot do naslova državnih prvakov in s tem prihodnje sezono do vstopa v srednjeevropsko ligo, kjer bo tokrat Slovenijo zastopala mariborska Vileda. Takšne želje in cilji niso iz trte izviti, to prepričljivo potrjuje tudi Lojze Babnik in Janko Goleš, gonilni sili novomeške odbojke.

»Danes lahko z veseljem sporočimo, da imamo za kaj takega dovolj dobro ekipo in tudi dovolj dobrega in izkušnega strokovnjaka. V minulih tednih je ekipa obogatela kar za precej novih imen, prvo je seveda ukrajinski trener Viktor Fedjušin, odbojkarški strokovnjak, katerega sadove dela so nekaj časa uspešno brali tudi v Du-

brovniku. Neprimerno močnejša od lanske je tudi igralna vrsta; prvi med novinci je vsekakor 205 cm visok in 31 let stari ukrajinski tolkač Anatolij Dolya, ki je doslej igral v kijevski Lokomotivi. Z njim je prišel tudi 28-letni Viktor Kaliberda, za katerega pravijo, da utegne v kratkem postati prvi igralec ekipe. Tretja okrepitev je 21-letni Matjaž Urnaut, bivši igralec ravenskega Fužinarja in nazadnje zagrebške Mladosti. Tem trem ob bok pa postavimo še domače: Brulca, Petkoviča, ki se je vrnil v ekipo, Šmrketa, Mestnika, Goleša, Babnika, Černača, Žuniča, Mohorčiča in Gotenca.

To je ekipa, s katero bodo pionirjevci skušali doseči zastavljeni cilj — prvo mesto v prvi ligi. Slednja šteje deset klubov. Uvodno srečanje bo Pionir odigral v Slovenski Bistrici proti ekipi Novih granitov, največjega nasprotnika pa bodo Novomeščani imeli v vrsti Salonita. Omenimo ob tem, da se bodo za naslov državnega prvaka v play offu potegovali tri pr-

vouvršene ekipe prvenstva in mariborska Vileda, ki bo igrala v srednjeevropski ligi, v slednji je mesto vselej rezervirano le za državnega prvaka. Babnik in Goleš pravita tako:

»S pripravami smo začeli že v začetku avgusta, dvanajst dni smo vadili v Medulinu, sedaj pa dvakrat dnevno v dvorani pod Marofom. Dela se trdo in strokovno, to je tudi pot do rezultata. Našo pripravljeno bomo najbolje testirali 3. oktobra, ko igramo z ekipo Stavbarja iz Žiline (ČSFR) prvo tekmo v okviru pokala evropske odbojkarške federacije (CEV), povratno srečanje bo teden dni kasneje.«

Tem spodbudnim novicam iz tabo- ra novomeških odbojkarjev še ved, da je vadbo Pionirjeve ženske ekipe, ki se ji je za las izmuznilo nastopanje v prvoliigaški konkurenci, prevzel Bojan Vernig, medtem ko drugo člansko ekipo Pionirja, ki bo prav tako nastopala v II. državni ligi, vadi prof. Janez Mohorčič.

B. B.

Kamera odkriva

BALA BI SKORAJ POGINILA — Še dobro, da na Straški jeseni v nedeljo popoldan ni bilo Eve Müller, slovenske gojnice proti mučenju živalskih vrst, sicer bi se ob pogledu na kozo zgrozila in hitro napisala nekaj pisem slovenskim časopisom. Da ji tokrat to ne bo potrebno, bomo straške organizatorje ohceti okarali kar v naši časopisni hiši. Koza za nevestino bilo je bila domisljica organizatorjev, zabava za številne gledalce, še najmanj lepo na vročem soncu pa je bilo kozo. Ves čas je meketala. Nazadnje, ko so jo dobredno za voz privezavali vlekli proti glavnemu prizorišču, so ji odpovedale noge. Če je ne bi pobral lastnik, bi že zvečer lahko končala na veseljem raznju. (J. Pavlin)

DREVENO KOLO — Prejšnjo sredo zjutraj so se ljudje spraševali, ali je na drevesu pod novomeškim kulturnim domom nova izvedenka kolesa — drevesno kolo ali pa se je lastnik kolesa domislil najbolj učinkovitega načina, kako sredi mesta brez skrbi pustiti odklenjeno kolo. Res pa je, da se ti ne sme hudo muditi — ne gor ne dol. (Foto: A. B.)

KRUH S ČRVI — Stanko Ilar z Mestnih njiv je svojima dvema sinovoma pripravil zajtrk: kruh in mleko, otroka pa sta odkrila tudi črve. Ti so zaliti z mlekom kmalu splavali na površje. To jutro seveda s prehranjevanjem ni bilo nič, Stanko pa je v ponedeljek prinesel preostali del kilogramske štruce v naše uredništvo. Kako so črvi prišli v kruh, mi ne bomo odkrivali, zapisali pa bomo le to, da je bila bela štruca s črvi še topla kupljena v prehranbenem oddelku Blagovnice v Zabji vasi v soboto, 12. septembra, ob 9.30. (Foto: J. P.)

POŠKODBA ALI MAČEK? — Nemara je v pričujočem posnetku skrit del odgovora na vprašanje, zakaj svetovni prvak v skoku v višino Sved Patrick Sjoeborg ni nastopil na petkovem mednarodnem mitingu v Novem mestu. Objektiv Marka Klinca ga je v zgodnjih jutranjih petkovih urah živahnega ujel na plesišču diskoteke na Otočcu, obstajajo pa tudi posnetki, na katerih Sved, okoli katerega se je kar trlo oboževalk, pridno prazni kozarce piva.

Hud poseg v naravo v Bilpi ob Kolpi
Poziv javnosti

V gradnji je cesta ob Kolpi Dol—Žaga. Vsi prebivalci Kolske doline to odobravamo, saj bo nova cestna povezava krajem ob Kolpi nudila še večje možnosti pri razvoju turizma. Mi smo za cesto, vendar s pogojem, da vse posege v naravo delajo samo v mejah normale. Po pregledu terena, ki ga pokriva naše društvo, smo v vasi Bilpa odkrili hud poseg v naravo, saj so v neposredni bližini jam Bilpa (arheološko najdišče I. vrstvene stopnje) in kovačije Bilpa (kovačija, ki jo poganja voda) naredili dva »kamnoloma«, iz katerih odvažajo material na traso ceste. Bilpa je najlepša turistična točka v vsej Kolski dolini. Turistično društvo si prizadeva, da bi tu uredili izletniško točko, kjer bi si turist ogledal kovačijo, kovaške spretnosti (kovanje) na vodni pogon, prikaz izdelovanja oglja in arheološko najdišče jame Bilpa. Če bodo »kamnolom« pod steno odmevov, kot steno nad izvirov potoka opisuje Valvasor v svoji Slavi Vojvodine Kranjske, še razširili, kot pravijo ogorčeni vaščani, bodo onemogočili dostop po naravnem nasipu do vhodov v jame. O kulturnozgodovinskem spomeniku, kar naj bi Bilpa bila, se tako sploh ne bo smelo pomisliti. Prosimo Vas, da dosežete pri pristojnih republiških in občinskih organih, da nedovoljeni poseg v naravo zaustavijo ter da se okolica ob cesti v Bilpi uredi tako, kot je bila pred posegom. Vsi odgovorni, od izvajalcev del do nadzornih, pa naj za tak poseg kazensko odgovarjajo. TD Poljanska dolina ob Kolpi

Vrednostni papir ali prava plača?

Dobrodošel odgovor finančnega ministra podružnici sindikata Neodvisnost — KNSS, ki kaže, kakšni vrednostni papirji so dovoljeni in vredni zaupanja

V številnih slovenskih podjetjih zaposleni čakajo ob koncu meseca, ali bo podjetje »zbralo« denar za plačo, ali bo ta pol manjša ali »odložena«, in podobno. Razlogi za takšna stanja so različni, enostavnih rešitev ni. Ena izmed preverjenih dolgoročnih rešitev uspešnih gospodarstev je »privatizacija«, ki ima za posledico svobodni trg kapitala in seveda tudi trg menedžerjev. Zaenkrat imamo samo trg zaposlenih — »odpuščanje delavcev«. Nove desnoredinske stranke odločno zagovarjajo načelo pravičnosti in enakosti državljanov pri privatizaciji in s tem seveda razdelitev večjega deleža družbenega premoženja državljanom. To ima za posledico vzpostavitev svobodnega trga kapitala za večino državljanov in

seveda vzpostavitev trga in kontrole menedžerjev. »Nove« leve stranke, večji del srednje pozicije pa se zavzema za načelo učinkovitosti podjetij. Ob omenjenem pomanjkanju novih »privatizacijsko-upravljaljskih« zakonov številna vodstva družbenih podjetij odigravajo vlogo menedžerjev in »lastnikov«, vodijo družbena podjetja kot lastniki, jih delijo in tudi privatizirajo in podobno, čemur bomo prej ali slej tudi uradno rekli — kraja. Uradno pa se temu danes še prepogosto reče prestrukturiranje gospodarstva, ki ima kot glavno posledico odpuščanje zaposlenih, čeprav se temu ne bo moč izogniti.

Kaj storiti v takšnih razmerah, pravejšo številna vodstva družbenih po-

skega problema primernega podučevanja o vrstah in uporabi vrednostnih papirjev ni zaslediti. Zato bo verjetno potekal in že poteka samo praktični, kruti del te šole. V tem smislu je dobrodošel odgovor finančnega ministra Mitje Gasparija podružnici sindikata Neodvisnost — KNSS, ki bo zanimal vse, ki ta problem osebno doživljajo.

Finančno ministrstvo v svoji pisni informaciji daje odgovor o možnosti izplačila razlike od dejanskega izplačila BOD do BOD, opredeljenih po kolektivni pogodbi v obliki vrednostnih papirjev z rokom zapadlosti največ do enega leta. Po mnenju finančnega ministra je izplačilo osebnih dohodkov v obliki vrednostnih papirjev mogoče, vendar največ do višine neto osebnih dohodkov. Davke in prispevke je potrebno obračunati in plačati v skladu z veljavno zakonodajo na celotni znesek BOD, ne glede na obliko izplačila osebnih dohodkov. To pomeni, da se tudi za razliko do BOD po kolektivni pogodbi davki in prispevki obračunajo, plačajo pa se v šestih dneh po izplačilu osebnih dohodkov, vendar najpozneje do prvega naslednjega izplačila osebnih dohodkov.

Izdajo vrednostnih papirjev določa zakon o vrednostnih papirjih (Uradni list SFRJ št. 64/89 in 20/90), ki omogoča podjetjem zbiranje kratkoročnih denarnih sredstev z izdajo komercialnih zapinov.

Ta informacija finančnega ministrstva pojasnjuje torej, kateri in kakšni vrednostni papirji so dovoljeni in za tangirane zaposlene uporabni. Ministrstvo navodila za obračun in izplačilo plač seveda terjajo preverbo in usklajevanje takšnih izplačil tistim podjetjem, kjer so že izdajali vrednostne papirje. Ker pa so za nadzor nad izvajanjem ministrovih navodil v pravni državi poklicane javne inšpekcije in inšpektorati, pričakujem kot poslanec aktualnosti primerno ažurnost teh javnih služb ter seveda javno objavo njihovih ugotovitev in ukrepov.

Budnost in agaziranost prizadetih zaposlenih in njihovih sindikatov je seveda samoumevna, saj se takšnim izplačilom plač verjetno tudi v bodoče ne bo dalo povsem izogniti, vendar naj bo način legitimen in vrednostni papirj novovrščni, oboje pa med partnerji pogodeno.

FRANC MIHIČ
Ribnica

PROTEST ZOPER NAČIN GRADNJE CESTE — Prejšnji tork so prenehali z gradnjo obkoljske ceste v Bilpi in se z mehanizacijo pomaknili nekoliko bolj proti Fari. Ta »ustavitev« del je verjetno več kot slučajna, saj je ravno dan pred predsednik turističnega društva Poljanska dolina Martin Lindič pri predsedniku kočevskega izvršnega sveta Alojzu Petku ostro protestiral zoper način gradnje te ceste, še posebno v Bilpi. »Čeprav že sama cesta pomeni poseg v naravo, nihče ni proti njeni izgradnji, pravi Lindič in dodaja, da pa se mora graditi tako, da so posledice posega v naravo čim manjše, kar da v Bilpi, na katero so zaradi njenih znanih jam in stare kovačije računali kot na pomembno turistično točko. Na sliki: Martin Lindič kaže na tisto, kar naj bi bilo po mnenju predsednika Petka melišče, a je to po Lindičevem mnenju v razrjajem in odvzemu dela strmine v neposredni strmini steze, ki vodi do bilpskih jam, ter odvažanjem peska prenehalo biti. Podobno je tudi z drugim meliščem v Bilpi, ki je v lasti zasebnika in ki ga za poseg na njegovo zemljišče ni nihče nič vprašal.« (Foto: M. Leskovek-Svete)

Se ponavlja stara pesem?

Tisti, ki so celo življenje uživali privilegije, jih ne želijo spustiti iz rok — Borčevske pokojnine

V Sloveniji veliko ljudi prejema borčevske pokojnine, vprašati pa bi se morali, ali so bile zares priborjene. Po mojem mnenju mnogi borci prejemale pokojnine neupravičeno. Po vojni je nastala tako kot v drugih komunističnih sistemih tajna policija. Tako so tako imenovani borci in borke dobili priložnost, da so legalno, s pomočjo montiranih procesov, ukrepali proti svojim nasprotnikom. Mnogi med njimi imajo orožje še danes, zato me zanima, zakaj ga potrebujejo. V današnjih časih, ko postaja slovenska družba vse bolj rdeča, grozi nevarnost nepremišljene uporabe orožja. Maščevali naj bi se za krivice, ki naj bi se jim zgodile v pre-

teklih dveh letih, ko so ljudje zvedeli za njihove zločine. Mnogo nekdanjih lastnikov orožja je že pod zemljo, podedovali so ga njihovi sinovi. Borcem, ki imajo orožje z orožnim listom, naj ponovno preverijo, kateri stanovski kolega, prijatelj ali sorodnik jim ga je izdal. Vsem ekstremistom, levim ali desnim, bi se morali postaviti po robu.

Vem, kako je spletena rdeča mreža v slovenski družbi. Naj navedem le en primer. Borke, včlanjene v društvo za podporo Kučanu, ki jih vodi urednica Jane, Bernarda Jaklin, si na vse načine prizadevajo, da bi jim na nebu še naprej žarelo rdeče sonce. V mestih je moč srečati tudi mnogo urejenih starih »rdečih« dam in mnogo zgaranih kmečkih žena. Takoj je očitno, kolikšne so borčevske pokojnine in kolikšne starostne kmečke. Razumljivo je torej, da se bo nekdo, ki je imel vseskozi privilegije, trudil, da jih bo ohranil do konca svojega življenja.

DOMINIK LENARDIČ
študent FDV

VPRAŠANJA METLIŠKI VLADI

Člani Slovenske nacionalne stranke, območni odbor Gradac, prosimo vladajoče v metliški občini, da nam odgovorijo na nekaj vprašanj. Pred približno tremi meseci so na metliškem kopalnišču postavili šotore za begunce iz BiH, ki pa tja niso nikoli prišli, pač pa so šotorišče podrli. Zanima nas, zakaj je bilo postavljeno, če ga potem niso uporabljali. Koliko denarja je šlo s tem v nič? Občinski možje naj položijo račune in s prstom pokažejo na krivca za to propadlo naložbo. Odgovore pričakujemo prej kot v dveh mesecih, saj je čas počitnic že minil.

SILVESTER JAKŠA
SNS OO GRADAC

LOJZE PETERLE V AVSTRALIJI

10. septembra je predsednik slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle na povabilo Slovenskega narodnega sveta obiskal Avstralijo. V štirinajstih dneh bo obiskal vsa največja avstralska mesta — Sydney, Coolangatte, Adelaide, Melbourne, Canberro in Perth. Predvsem v glavnem mestu Canberri je predvidenih več pogovorov tudi s predstavniki avstralske vlade in parlamenta. Tako se bo g. Peterle srečal z ministrom za zunanje zadeve, senatorjem Evansom, nadalje s predsednikom Odbora za zunanje zadeve senatorjem Schlachtom, senatorjem Hillom in članom parlamenta g. Snowom.

Vodja službe za stike z javnostjo: MARJANA NOVAK

djetij, zaposleni in seveda sindikati. Mnogi poskušajo težave izplačil reševati z izdajo različnih vrednostnih papirjev, na katere pa zaposleni pogosto gledajo z velikim nezaupanjem in občutkom opeharjenosti.

Zatečena in predvidena privatizacija z vrednostnimi papirji bo za večino slovenskih prebivalcev velika šola življenja, ki žal že poteka po načelu »Na napakah se učimo«. Izgledi za to so veliki, saj kakšnega posebnega javnega medij-

NADŠKOF V PRENOVLJENI CERKVI — Po letu in pol obnovitvenih del cerkvice na vrhu hriba v vasi Log pri Boštanju zopet služi svojemu namenu. Vaščani so s samopriskom nabavili potrebni material in skupaj z boštanskim župnikom Feliksom Golobom žrvovali mnogo prostega časa. Kljub začetim finančnim težavam so bila dela končana v roku. Notranjost je strokovno obdelal rezbar, vaščan Anton Novšak, ki je za izjemno prizadevnost in delo prejel najvišje cerkveno priznanje iz Vatikana. V nedeljo pa je v loški cerkvi maševal nadškof Alojzij Suštar. (Foto: Damjan Krašelj)

NOVA KAPELICA NA PRIMSKOVEM — Številnim kapelicam, ki krasijo našo lepo domovino, se je pred kratkim pridružila še ena. Na Primskovem (Dolenjskem), točneje v zaselku Sevno, so »odprli« novo kapelico. Vse zasluge za izgradnjo gredo domačinu Mihju Bregarju, ki jo je po svoji zamisli sam izgradil v letu dni. Kapelica ima vosejvrstno obliko in izgled, saj je zgrajena v skalni steni (na sliki). Bregar je povedal, da ga je k izgradnji spodbudilo dejstvo, da v Sevnu od sedaj ni bilo tovrstnega objekta. Kapelico, križ in kip Marije je blagoslovil župnik prof. Pavle Šporn. Obredu je prisostvovalo veliko ljudi, vse pa je na koncu Bregar pogostil ter se jim zahvalil za pomoč pri gradnji in okrasitvi kapelice.

Minister Igor Bavčar, rešite nas!

Republikanska zveza Slovenije najostreje protestira zoper postopke Ministrstva za notranje zadeve, ministra Bavčarja in g. Brejca, v zadevi SNS in njenega predsednika g. Jelinčiča.

Kje ste bili g. Bavčar, ko je neki tujec, znan pod imenom Marojevič, sredi Ljubljane kričal in klical na pomoč jugovojško, ki naj bi po njegovi želji poteptala Slovenijo? Kje ste g. Brejc, z vašim VIS-om, da ne veste, kaj vse počno tuje organizacije po naši državi? O srbski teroristični skupini Crna roka vam ni nič znanega, pa o tem, da določeni krogi tuje delovne sile zbirajo denar in ga pošiljajo v Srbijo za podporo vojni in veliki Srbiji, vam tudi ni nič znanega. Saj vam ne more biti, ko pa vaši agenti sledijo in napadajo zavedne Slovence, tiste, ki so se med vojno borili proti okupatorju. Tiste pa, ki so sodelovali z okupatorjem, tudi bivše delavce KOS, pa pustite, da v naši državi počno, kar želijo.

Tukaj je Slovenec Zmago Jelinčič, tu je Slovenska nacionalna stranka in to bi moralo biti zadnje, kar bi vas motilo. Motijo naj vas tuje stranke, kot so SDA, HDZ, SDS itd., ki nimajo na ozemlju Slovenije kaj iskati, šele potem naj vas moti stranka, ki se bori za Slovenca in Slovenijo. Ko bo vaše ministrstvo očistilo to državo do te mere, da v njej ne bo več niti enega tujca, ki je bil izdajalec, kriminalc, morilec, potem tudi nacionalizma v Sloveniji ne bo več. Zavedati se morate, da v vsaki državi nacionalizem nastaja in se krepi sorazmerno z dotokom tujcev v državo. Zato pa ste vi boter SNS, saj ste nam jih naselili pred nos kar sedemdeset tisoč v nekaj mesecih. Zato, minister Igor Bavčar, vas RZS poziva, da storite tisto, kar si večina Slovencev po tihem želi: rešite slovenski narod pred stalni-

nistično diktaturo in odstopite. Mi, republikanci, se vas ne bojimo.

ADOLF ŠTORMAN
za RZS
VELENJE, Efenkova 61

Ljubitelj gora

53-letni Lojze Pate je preprost človek, zaposlen kot progovni delavec za nadzorništvo proge v Trebnjem, hkrati pa človek, ki ljubi gore in njihov mir. Rodil se je na Pristavi pri Trebnjem v skromni delavski družini. Oče je bil čevljar, mati pa je služila kruh z dninarskim delom pri kmetih, da sta preživljala tri otroke. Že v zgodnji mladosti so tudi otroci morali na delo. Kot desetleten je Lojze sezonsko hodil na železnico plet travo in potem vsako leto, dokler ni dopolnil 18 let, ko se je na železnici za stalno zaposlil. Poleg dela na železnici se je vključil tudi v kulturno življenje. V

začetku je prodajal vstopnice za razne kulturne prireditve, kasneje pa sprejel delo korepetitorja, za kar je prejel tudi priznanje. Kot pravi Dolenjec ima tudi on vlograd, kamor rad povabi svoje prijatelje. Je tudi velik ljubitelj gora, vendar je šele pred nekaj leti s prijatelji prvič stopil na vrh Triglava. Pravi, da mu je najboljši ostal v spominu tisti trenutek, preden je stopil na vrh Triglava. Letos 19. avgusta sta se s prijateljem Rudijem Grmovškom odpravila celo na otvoritev in blagoslov nove kapelice Marije Snežne na Kredarici. Zbralo se je veliko ljudi. Mašo pa je vodil nadškof dr. Lojze Suštar, obreda se je udeležil tudi dekan z Mirne Janez Petek. Tu je sedaj najvišja slovenska katedrala, na 2515 m nadmorske višine. Lojze pravi, da je tam pravi mir, čist zrak, brez vsakega vrveža, čudoviti pogledi na Mojstrano, bohinjski predel in veliko drugih krajev.

R. MAJER

Ob 50-letnici rojstva slovenske ljudske vojske

Na sobotni proslavi bo govoril Milan Kučan

Letos mineva 50 let, odkar so se uporniške partizanske skupine, čete in odredi v okupirani Sloveniji združili v večje vojaške enote — partizanske brigade. Tako je bila iz II. štajerskega bataljona, ki je pozimi 1941/42 taboril in se bojeval z Italijani na Pugu, 5. aprila 1942 v taboru na Kremenjaku ustanovljena prva partizanska brigada na Slovenskem, tretja na ozemlju predaprilske Jugoslavije. Štab brigade so sestavljali: komandant Franc Rozman-Stane, politični komisar Dušan Kveder-Tomaž in namestnik komandanta Peter Stane-Skala.

Poleti 1943 je tudi nad vsemi drugimi brigadami, ki so nastale leta 1942 in kasneje, prevzel poveljstvo Franc Rozman-Stane kot vrhovni komandant Glavnega štaba NOV.

Slovensko partizansko odporiško gibanje, ki je z ustanovitvijo večjih vojnih enot-brigad preraslo v narodnoosvobodilno vojsko Slovenije, je bilo že med vojno priznано od zaveznikov. S tem je slovenski narod postavil prve

• Ivan Dolničar, predsednik slovenske borbevske organizacije, je v uvodniku revije TV-15 Svobodna misel ob jubilejni obletnici rojstva slovenske vojske zapisal: Slovenci smo v tem stoletju že trikrat ustanavljali svojo vojsko: prvo po razpadu avstroogrške monarhije — nastalo v letih 1918—1919 — iz slovenskih jader avstroogrških polkov, ki so imeli narobne okraje na Slovenskem in iz prostovoljcev v bojih za severno mejo; drugo v obdobju okupacije Slovenije od leta 1941 do 1945 — kot partizansko in narodnoosvobodilno vojsko — in tretjo, v obliki Teritorialne obrambe od leta 1969 do 1991, iz katere zdaj nastaja vojska samostojne Države Slovenije. Pred prvo, med prvo in drugo ter med drugo in tretjo vojno pa smo Slovenci služili v vojskah držav, v katere je bila Slovenija vključena. Vse tri naše vojske so se potrdile in izkazale na bojnem polju.

temelje svoje sedanje državnosti in hkrati prispeval pomemben delež k skupnemu boju zmagovite zavezniške profitašistične koalicije.

Osrednja proslava tega zgodovinskega dogodka pred pol stoletja bo 19. septembra ob 11. uri na Trgu republike v Ljubljani. Slavnostni govornik na njej bo Milan Kučan, predsednik predsedstva Republike Slovenije, ki bo opravil tudi častni obhod zbranih predstavnikov Maistrovih borcev in brigad NOV Slovenije.

Ob tej priložnosti si bo možno ogledati tudi razstavo »Reševanje zavezniških letalcev med NOB na Slovenskem«. Odprta bo od 18. septembra do 3. oktobra 1992 v avli stolpnice Iskre, Trg Republike 3.

V. B.

Prijatelj me je rešil Golega otoka

Štirinštirideset let zloglasne resolucije Informbiroja — Spomini na povojno službovanje in partijo — Zaradi maščevanja na seznamu za Goli otok

Letos je minilo štirinštirideset let, odkar je bila izdana zloglasna resolucija Informbiroja. 4. julija 1948 zvečer je senovska partijska organizacija sklicala nujen sestanek, ki se ga je udeležil tudi član Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije. Razložil je, zakaj je prišlo do grobih obtožb jugoslovanske partije in tovariša Tita. Vprašal me je, kako gledam na medsebojni partijski nesporazum. »Ker imam veliko zaupanje v Komunistično partijo Jugoslavije in njenega sekretarja tovariša Tita, sem na njegovi strani,« sem mu dejal.

Ze naslednji dan sem moral nastopiti službo šefa uprave za delovno silo pri takratnemu okrajnem ljudskem odboru Krško. Plačo sem dobival in tudi navodila za delo od takratnega ministrstva za delo LRS. V moje delo sta se vtikala predsedstvo okrajnega ljudskega odbora in sekretar okrajnega komiteja KPS Krško. Znašel sem se med dvema mlinškima kamnoma, med republiko in okrajem, da o partijski disciplini sploh ne govorim. Temu sem se uprl. Ker nisem bil tiho, sem dobil stanovanje, kjer še žival ne bi mogla preživeti.

Nekega dne je mene in takratnega direktorja okrajnega gradbenega podjetja Krško poklical k sebi na komite sekretar OK KPS in nama ukazal, naj skličeva sestanek v vseh krajevnih ljudskih odborih, ki mejijo s sosedno republiko Hrvaško, s tamkajšnjimi kraji, ki so zaposleni na Hrvaškem. Morala sva jih prepričati, da pustijo delo v sosedni republici in se takoj zaposlijo pri Ogradu Krško. Kdor tega ne bi hotel storiti, mu bodo odvzeli živilske nakaznice. Spominjam se, da so bili sklicani sestanki na Veliki Dolini, Jesenicah na Dolenjskem, v Dobovi, v Kapelah. Ne morem pa se spomniti, če je kateri krajan pristal na to. Ze naslednji nedeljo me je na stanovanju v Krškem obiskalo okoli 15 hrvaških direktorjev, ki so mi očitali, da sem grobo kršil geslo bratstva in enotnosti narodov. Komaj sem jim dopovedal, da sem bil le orodje okrajnega partijskega sekretarja. Obljubil sem jim, da bom poskrbel za živilske nakaznice vsem, ki so jim jih odvzeli.

Naslednji dan sem obiskal takratnega pomočnika ministra za delo pri LRS Alojza Piškurja in mu povedal, kaj se dogaja v objemnih krajevnih ljudskih odborih. Se isti dan so poklicali našega partijskega sekretarja. Ta pa je napel vse sile, da bi se mi maščeval in našel motiv za maščevanje.

Nekaj predtem sem v Posavskem tedniku objavil sestavek z naslovom Moj silvestrov večer 1944. V tem članku sem opisoval, kako me je tisti večer dajala smrtna preganjavica in kako me je tolažila bolničarka Rusinja s Krima, ki mi je govorila, da prihajata veliki Stalin in njegova Rdeča armada s svobodo. Zaradi tega sestavka me je dal sekretar OK KPS Krško na seznam informbirojevcev, ki jih bodo transportirali na Goli otok. Verjetno se za mojo izjavo, ki sem jo dal senovski partijski organizaciji ni

niče zmenil. Sredi noči me je prebudil kolega, ki je bil član okrajnega komiteja in mi povedal, kaj se pripravlja. Usedel sem se za pisalni stroj in napisal članek: Uprava za delovno silo, včeraj, danes in jutri. Na koncu članka sem krepko udaril po Informbiroju in se s tem rehabilitiral. Članek sem oddal v roke takratnemu uredniku Posavskega tednika, ki

ga je objavil.

Star sem že 74 let, zato ne želim, da bi resnico odnesel v grob. Rad bi povedal, da so tudi Titu in partiji zvesti tovariši šli skozi pekel Golega otoka, ker so mislili pošteno. Tudi jaz bi šel skozi ta pekel, če ne bi imel prijatelja.

KAREL ZORKO

»Belinka« bo v petek, 18. septembra predstavila svoja najnovejša izdelka

ekološko barvo Belinka Ambient in Belinka vodni parketni lak

v prodajalni barv in lakov Pleskar v Trebnjem, Ulica heroja Majcna 1.

Prodajalna je odprta od 7. do 18. ure, v tem tednu pa lahko kupujete vse Belinkine izdelke s posebnim popustom.

Republika Slovenija
Občina Novo mesto
Sekretariat za družbene dejavnosti
RAZPISUJE

nagrade v letu 1992, in sicer:

- 10 nagrad za raziskovalne dosežke, pospeševanje raziskovalne dejavnosti in inovativno delo
- 2 nagradi za mentorsko delo z mladimi na raziskovalnem področju
- 1 nagrado za raziskovalno delo mladih
- 1 nagrado za življenjsko delo na področju raziskovalne dejavnosti

Podjetja, zavodi ter druge pravne in fizične osebe iz občine Novo mesto naj vključno do 15. oktobra 1992 pošljejo dokumentirane predloge na naslov: Občina Novo mesto, Sekretariat za družbene dejavnosti, Novi trg 6.

IGM Strešnik, d.o.o.
Dobruška vas 45
68275 Škocjan

razpisuje delovno mesto

Vodenje proizvodnje betonskih izdelkov — za nedoločen čas.

Pogoji:
Končana V. stopnja strokovne izobrazbe smer gradbeni tehnik ali gradbeni delovodja.
Dve leti delovnih izkušenj v proizvodnji gradbenega materiala.
Poskusno delo traja 60 dni.
Prijava z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev morajo kandidati poslati v 8 dneh po objavi na naslov:
IGM Strešnik d.o.o., Dobruška vas, 68275 Škocjan — kadrovska služba.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku objavnega roka.

• Naša demokracija se spreminja v džunglo. (Drnovšek)

• Med ljudmi sta na voljo samo dve možnosti: ali bratstvo ali zločin. (Bellow)

• V predvolilnem mediju morajo mediji ohraniti nepristranskost, objektivnost in kompleksnost poročanja, zadržati morajo kritično razdaljo do vseh strank, še zlasti do agresivne desnice. (Vreg)

• Slovenskemu človeku so bližji umirjeni in razumni politiki z razvito politično kulturo in strategijo sporazumevanja. (Vreg)

• Po logiki učinkovitosti bo slovenska država prej ali slej prenehala biti nacionalna država slovenskega naroda. (P. Kovačič-Peršin)

• Prej je poezija Slovincem nadomeščala državo, zdaj jim država nadomešča poezijo. (D. Poniž)

Nikoli več podložniki in hlapci!

Pred sobotnim srečanjem ob polstoletnici prvih slovenskih brigad

Pred petdesetletnico slovenske partizanske vojske sem zaprosil znanega in priljubljenega nekdanjega dolenskega učitelja, književnika in prvoborca Lada Ambrožiča-Novljanca za kratek pomenek. General Novljan je sodeloval v NOV od 1941, bil je komandant Gubčeve brigade, vodil je 3. operativno cono in slavni 9. korpus, bil pa je tudi načelnik GŠ NOV in PO Slovenije. Po vojni ni pretrgal tesnih stikov z nekdanjimi borci za svobodo, kot vzravnani pošteni, ki ostal vedno tudi sredi ljudstva, dosleden veliki ideji OF.

• Kako gledate danes, 51 let po začetku okupacije Slovenije, na naš takratni položaj in rojstvo OF?
Odziv Slovencev na okupacijo je bil posledica političnega in družbenega razvoja slovenskega naroda. Imeli smo za seboj že težke čase. Nепrestana nasilja nad našim narodom so nas vzgojila v pokončne in svobodoljub-

ne ljudi. Dozoreli smo že za popolno samostojnost. Nismo se strinjali z okupacijo, zavedali smo se njenih posledic, pa smo se dvignili in v težkih razmerah izbojevali svobodo.

• Pred vojno in med vojno ste veliko delali med dolenskim ljudmi. Je bila med »fronto« in »zaledjem« sploh kakšna razlika?

Ker je bila zlasti v prvih letih vojne »fronta« povsod, je bila povezanost med vojsko in narodom popolna in poštena. Osvobodilne vojne ne smemo razumeti tako, da je bila vojska na fronti ločena od prebivalstva. Vojne akcije so bile povsod. Časi vojn, ko so se vojaštva udarila na fronti, so minila. Vojne so vedno bolj vsesplošnega pomena in prizadenejo vse prebivalstvo, ker so taka orožja na voljo in ker je med napadalci težnja po popolni — totalni zmagi. Vsi, ki so bili v »zaledju« na strani OF, so bili borci, vpleteni v neusmiljeni boj za svobodo, in vsi so za to želje prispevali napore in žrtve.

• Mar ni sramotno, da se danes tisti, ki bi radi skrili svojo kolaboracijo pod zemljo, spet z lažmi in zavajanjem ljudi javno odrekajo pridobitvam NOB, ki nam jih priznava ves pošten svet?

Kolaboracija je umazano dejanje določenih ljudskih slojev. Ko mine vojna, se je pobudniki in akterji sramujejo. Pri nas se je kolaboracija zelo uštel. Znašla se je na strani svetovnega, totalitarnega nasilja, skupno z njim je bila obsojena od svetovne javnosti. In še veliko razočaranje je bilo pri nas, ker so okupatorjevi sodelavci pričakovali Angleže, da bi jih reševali iz težke moralne more kolabora-

cije ter zločinov, ki so iz tega izhajali. Razume se, da bi se danes radi rešili teh grehov. Zato zaman iščejo opravičil (državljanjska vojna, protikomunističen boj itd.), zato so tako agresivni. Izpodbiti pomembnost osvobodilnega boja pomeni zanje zmanjševanje odgovornosti za kolaboracijo. Ta prizadevanja niso samo umazana, so tudi nevarna, ker nas ločujejo in ustvarjajo fronte, iz katerih se lahko razvije prava državljanska vojna.

• Osvobodilni boj Slovenije je bil veliko in enkratno dejanje. Pred kratkim ste dejali, da smo se vse premalo potrudili, da bi to svetu prikazali v pravi luči. Kaj lahko tu še naredimo? Če bomo hodili po svetu kot pripadniki republike Slovenije, ki si je pravkar izborila samostojnost, in pridigali o pridnosti in ponižnosti našega naroda, o njegovi vernosti in brezpogojni pripadnosti Evropi, potem bomo oznanjali značaj tistih slojev prebivalstva, ki so izgubili vero v svojo sposobnost in pravico do lastne poti v široki svet. To pa niso težnje večine našega naroda, ki je ponosna na svoje zgodovinske dosežke v razvoju in ki si upa z lastnimi silami in iz svojih pobud ustvarjati pogoje za napredek in sožitje z drugimi.

• Pol stoletja prvih brigad je za nami, nepretrganost NOB pa se je nadaljevala tudi v lanske osvobodilni vojni Slovenije. Kakšne so vezi med slovensko včerajšnjo in današnjo vojsko?

Vojske ni mogoče ustvarjati iz nič. Kdor zametuje bogastvo razvoja in tradicij v organizaciji obrambe, pripravljaja pot novemu podložništvu in hlapčevanju vseh vrst.

Zapisal: TONE GOŠNIK

Svet Dijaškega doma Črnomelj
Ul. Otoņa Županciča 7
68340 Črnomelj

razpisuje dela in naloge

ravnatelja

Pogoji:
Kandidat mora izpolnjevati pogoje po Zakonu o delu v domovih ter imeti pedagoško izobrazbo, 5 let delovnih izkušenj v vzgoji in izobraževanju in opravljen strokovni izpit. Obveznost bo dopolnjeval v vzgojni skupini.

Rok za prijavo je 8 dni. Prijavo z dokazili pošljite na gornji naslov s pripisom »Za razpis«. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po dnevu objave razpisa.

»MERCATOR-TRGOAVTO« — Trgovina, Servis Koper, Pristaniška 43a,

objavlja prosta dela

PRODAJNEGA REFERENTA ZA PODROČJE DOLENJSKE s sedežem v Novem mestu

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- srednja ali višja strokovna izobrazba ekonomske, komercialne ali tehnične smeri
- dve leti delovnih izkušenj pri podobnem delu
- dobro poznavanje avtostroke in kmetijske mehanizacije
- vozniški izpit B kategorije

Pogoj je trimesečno poskusno delo. Kandidati naj pisne prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o strokovni izobrazbi pošljejo na naslov Mercator — Trgoavto Koper, Pristaniška 43 a, v 8 dneh po objavi. Kandidate bomo pisno obvestili o rezultatih objave.

PIONIR

TRGOVINA
PIMEX d.d.

Trgovina z gradbenim materialom

vse za izgradnjo vašega doma, delavnice, poslovnega prostora... v Cegelnici pri Bršljinu

Nudimo vam:
— bogat izbor gradbenega materiala, lesa in stavbnega pohištva
— ugoden nakup lastnega proizvodnega programa po zmernih cenah z možnostjo obročnega odplačevanja iz
• programa lesnih izdelkov (harmonika in preklopna vrata, garderobne omare...)
• program Keramike (visokokakovostne keramične peči z bogato barvno paleto pečnic)

Nudimo tudi prodajo nekurantnega blaga ter lastnih storitev:
— gradbeno-obrtniška, železokrivniška, tesarska in krovska dela, prevozne storitve ter vsa zaključna dela v gradbeništvu.

NOVO
— Na zalogi imamo tudi nerjaveče posode (cisterne) za vino.
— Za gotovinsko plačilo nad 10.000 SIT nudimo 8% popust.

Odprto vsak delovnik med 7. in 16. uro ter ob sobotah od 7. do 13. ure.

Obiščite nas v Cegelnici pri Bršljinu ali pokličite na telefon (068) 27-147 in 27-119.

PIONIR

dolenjka 4 let

NAGRAJUJE KUPCE OB 40. LETNICI

1. nagrada: RENAULT 5

• Kuhinja STOR B SVEA
• Sedežna garnitura BARBARA
• Barvni televizor
• 7 dni hotela RADIN
• Pralni stroj
• Računski stroj CANNON

V dolenski nagradni igri sodelujete s kuponom, ki ga prejmete od 14. avgusta do 15. oktobra za gotovinski nakup nad 3.000 SIT v katerikoli dolenski trgovini. Za vsakih nadaljnjih 3.000 SIT prejmete še en kupon. Zrebanje nagrad bo v soboto, 17. oktobra 1992 ob 17. uri na Glavnem trgu v Novem mestu.

in še več kot 200 drugih vrednih nagrad.

NA DOLENJSKEM JE MALO TAKIH PRILOŽNOSTI!

Test the West!

Izžrebali smo
103 nagrade
v akciji

**SODELUJTE
IN POTUJTE!**

- Prva nagrada – potovanje v Los Angeles:
ETEROVIČ Nensi, Ul. Bratov Učakar 78, 61000 Ljubljana
- Druga nagrada – potovanje v London:
NOVAK Marjan, Petrovče 1, 63301 Petrovče
- Tretja nagrada – potovanje na Dunaj:
GRGIČ Ivica, Palih omladinaca 19, 41000 Zagreb
- in 100 nagrad – izlet na Bled

Sonja VUKELIČ, 61231 Ljubljana • Boris BOMBEK, 62257 Polensak • Judit CSUKA, 69220 Lendava • Lidija DAJČMAN, 62213 Zgornja Velka • Valerija SMOIŠIČ, 61231 Ljubljana-Crnuče • Zdenka VOZLIČ, 69000 Murska Sobota • Slavica ROGINA, 62000 Maribor • Alojz VERDONIK, 62000 Maribor • Anita ZUPANIČ, 62000 Maribor • Sonja MILUTUNOVIČ, Miklavž, 62000 Maribor • Stanislav JAMSEK, 62000 Maribor • Iztok BRUMEC, 632100 Slov. Konjice • Andreja LAKNER, 63310 Zalec • Vid VERDEV, 63310 Zalec • Hugo OGRAJSEK, 63000 Celje • Branko BUHINJAK, 63000 Celje • Srečko ŠTAMOL, 63000 Celje • Zvonka BLATNIK, 63000 Celje • Bojan JADRIČ, 61000 Ljubljana • Katarina HOZJAN, 61000 Ljubljana • Sandi VIDMAR, 61210 Ljubljana-Sentvid • Nevenka ZALAZNIK, 61111 Ljubljana • Lojze BARAGA, 61000 Ljubljana • Jana HRIBAR, 61000 Ljubljana • Roman KOŠNIK, 61000 Ljubljana • Mojca ČUK, 64203 Duplje • Branko KONEČNIK, 62383 Šmartno • Marija KREUTZ, 63000 Celje • Avgust ZORE, 68351 Straža pri Novem mestu • Anton LOVŠIN, 61310 Ribnica • Sonja KUNŠTEK, 63252 Rogatec • Dušan VUČKO, 64264 Bohinjska Bistrica • Anton IVEŠIČ, 61430 Hrastrnik • Negovan VIČIČ, Solkan, 65000 Nova Gorica • Miro PERC, 61432 Zidani most • Nevenka MARKOVIČ, 62392 Mežica • Marta KERČMAR, 69201 Puconci • Ljubomir BARANJA, 69000 Murska Sobota • Mojca JOST, 63230 Sentjur pri Celju • Jože FRČEJ, 64247 Zgornje Gorje • Andrej OGRIS, 64000 Kranj • Tadeja JUSTIN, 64270 Jesenice • Jaka FINK, 61290 Grosuplje • Sabina TEKAČIČ, 61240 Kamnik • Ivica DOMIJAN, 61231 Ljubljana-Crnuče • Anton ZIDAR, 61420 Trbovlje • Vanja GUŠTIN, 66210 Sezana • Darja SEVER, 69242 Križevci pri Ljutomeru • Suzana ZALOŽNIK, 63241 Podplati • Vasa DRAŽIČ, 62380 Slovenj Gradec • Brane ŠNELER, 61330 Kočevje • Nada KAUCIČ, 69000 Murska Sobota • Nadja RUŽIČKI, 63210 Slovenske Konjice • Jože PARAVAN, 65213 Kanal • Drago LAMPE, 68340 Črnomelj • Damir Željko KOZOLE, 68270 Krško • Amelia RACMAN, 68250 Brežice • Roman PERC, 61420 Trbovlje • Mihaela KRULEJ, 63320 Velenje • Peter KAVSEK, 63320 Velenje • Anita NOVAK, 64000 Kranj • Leja ROZMAN, 64000 Kranj • Amadeja FENDE, 64000 Kranj • Boštjan KOČEVAR, 66000 Koper • Žarko KOVAČIČ, 66310 Izola • Andreja MOHORIC, 66000 Koper • Helena IMPERL, 68273 Leskovec pri Krškem • Tatjana ŠTINE, 68000 Novo mesto • Jože GAZVODA, 68000 Novo mesto • Jana GOLOB, 62390 Ravne na Koroškem • Vida BOBNAR, 64207 Cerklje • Roman PLESTENJAK, 64220 Škofja Loka • Cveto MEDVEŠEK, 64208 Senčur • Irena TOMAŽIČ, 64290 Trzin • Franc ROBLEK, 64205 Preddvor • Klavdija KOKOVIČ, 41000 Zagreb-Dubrava • Damir BOSEK, 41000 Zagreb • Mandica COKOL, 41040 Zagreb • Dražen FRANOLIČ, 41000 Zagreb • Mato MIŠIČ, 51523 Baška-Krk • Dragica LEPOŠA, 69204 Šalovci • Marica ŠTIGLIČ, 41270 Dugo selo • Darko GRBESA, 54431 Čepin • Ružica BALJAK, 59000 Šibenik • Suzana MEDAKOVIČ, 51000 Rijeka • Marica ŠTIGLIČ, 41271 Brckovljani • Adrijana VIŠNJIČ, 42300 Čakovec • Elizabeta BACIČ, 51000 Rijeka • Blaženka NENADIČ, 42000 Varaždin • Davor ČIŽMAK, 43311 Kunovec • Vesna EREG, 54000 Osijek • Ivica KALENDAR, 43260 Križevci • Diana JURČEVIČ, 47000 Karlovac • Ivica VLAIC, 58000 Split • Boris JOVIČ, 52390 Buje • Marija MARINOVIC, otok Hoknjača, 58238 Otok kod Sinja (Sinj) • Slavica NIKIČ, 58220 Trogir • ŽELJENKA Dražen i Biljana, 54520 Podravska Slatina • Branko GORUPEČ, 41243 Oroslavje • Amira OMERČEVIČ, 51414 Ičići

Javno žrebanje je bilo 4. 9. 1992 v Tobačni Ljubljana pod nadzorom pravne službe Tobačne Ljubljana.

Javno žrebanje je bilo 4. 9. 1992 v Tobačni Ljubljana pod nadzorom pravne službe Tobačne Ljubljana.

Nagrajencem srečno pot!

West vas približuje svetu.

PIONIR

PIONIR

AKI d.d.

Montaža, Kovinarstvo, Instalacije

Novo mesto, Mala Cikava 25

V družbi s strokovnimi in izkušenimi kadri izvajamo dela pri gradnji, napeljavi in instalacijah na področju:

- elektrike
- vodovoda
- ogrevanja
- plina
- prezračevanja
- kleparska dela

V trgovini, ki je locirana v poslovnih prostorih družbe, prodajamo ves material iz zgoraj naštetih dejavnosti.

Poleg izvedbe del in prodaje materiala opravljamo **meritve**, izdelujemo tehnološke popise, predlagamo racionalizacijo izvedbe, izdelamo projekte, nudimo strokovno tehnični nadzor in ostalo strokovno pomoč iz naših dejavnosti.

Smo pooblaščen **servis** za ročne stroje **Iskra**. Izdelujemo kovinsko galanterijo in večnamenske kioske »PIKI«.

Telefon: 068/23-118 n.c.
068/23-187 trgovina
068/21-147 marketing
Telefaks: 068/22-204

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

KMETOVALCI POZORI!

Traktorji **UNIVERZAL, URSUS, DEUTZ, SAME, TOMO VINKOVIČ, ZETOR** se vedno po ugodnih cenah ter kredit do 5 let. Po naročilu tudi rabljeni traktorji vseh tipov ter vsi možni priključki tudi na kredit. Informacije pri **AGROAVTU** Kranj, Gorenjesavska 17 (pri TEKSTILINDUSU), ali tel. 064/221-192 od 8.—16. ure, sobota od 8.—12. ure.

GALA

PRODAJALNA GALA METLIKA

**BOLJŠA OD BOLJŠE
JE GALA PONUDBA**

- tudi letos so za vašo ozimnico poskrbeli po konkurenčnih cenah v prodajalni **GALA METLIKA**
- krompir, sladkor, pijače po cenah, ki jih kmalu ne bo, ker so te do razprodaje zalog
- ugodni plačilni pogoji tudi na nakupne kartice: HKS, KM, TIMA, EUROCARD IN ACTIVA

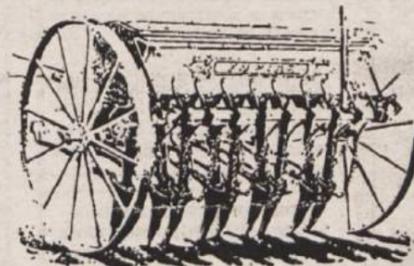
SEVERJA 10 A, GALA METLIKA KIDRIČEVO NASELJE, GALA ŠEMPETER V SAV. DOL. SLOV. BISTRICA ČOPOVA 1, GALA MARIBOR STANETA

nemogoče je mogoče

KOVINOTEHNA

Po izredno ugodnih cenah in z možnostjo kreditiranja vam nudimo

KMETIJSKO MEHANIZACIJO, POLJEDELSKO ORODJE, MOTORNE ŽAGE, MOTORNE KOSE, REZILNO ORODJE ZA OBDELAVO LESA...

Blago iz navedene ponudbe vam nudimo po izredno ugodnih kreditnih pogojih:

trimesečni brezobrestni kredit

šestmesečni kredit z samo 8% obrestno mero - polog samo 15%

dvanjstmesečni kredit z samo 12% obrestno mero - polog samo 25%

leasing - vsi izdelki kmetijske mehanizacije v vrednosti nad 100.000 SIT - polog 25% in 36 obrokov (3 leta)

I N F O R M A C I J E

ODDELEK KMETIJSKE MEHANIZACIJE, Mariborska 7, Celje, tel. 063 34 711 int. 245, 32 438

Individualni kupci, po se oglosite v PC Hudinja Celje, kmet. odd., tel. 063 32 321

tedenski koledar

Četrtek, 17. septembra - Hilda Petek, 18. septembra - Sonja Sobota, 19. septembra - Svetlana Nedelja, 20. septembra - Suzana Ponedeljek, 21. septembra - Matej Torek, 22. septembra - Mavricij Sreda, 23. septembra - Adam

LUNINE MENE
 19. septembra ob 20.53 - zadnji krajec

kino

BREŽICE: Od 17. do 19.9. (ob 20. uri) ameriški avanturistični film K. 2. 19.9. (ob 18. uri) in 20.9. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Ko sreča potrika na vrata.

kmetijski stroji

TRAKTOR Ursus C-360, 2500 ur, letnik 1987, (za 6.000 DEM) ter brejo kobilo, staro 9 let, prodam. 3865
TRAKTOR Same delino 32, dobro ohranjen, registriran, prodam. Anton Zupančič, Dol. Gradisce 15, Sentjernej. 3916
ELEKTROAGREGAT Tomos 2 KW zelo ugodno prodam. 23-553, od 16. do 18. ure. 3917
NOV hidravlični traktorski nakladalec gnoja prodam. (0608)75-575. 3939
TRAKTOR IMT 533 s kabino in kompresorjem prodam ali menjam za starejšega. (061)738-619. 3946
TRAKTOR Deutz 60 in prikolico, oba letnik 1987, prodam. 52-666. 3948
TRAKTORJA Zetor 6211 in 6245 s prednjo hidravliko ter rotacijsko kosilnico 165 vikon prodam. (068)40-807. 3967
TRAKTOR Same 50 solar, nov, ugodno prodam. (061)662-593. 3976

motorna vozila

JUGO 45, letnik 1988, prodam. Silvo Veselič, Adlešiči 9, Črnomelj. 3870
Z 101, letnik 1980, prodam. Franc Božič, Šmihel 48, Novo mesto. 3894
R 4, letnik 1986, prodam. Informacije na (0608)33-130. 3899
ZASTAVO 750, letnik 1980, in Wartburg, letnik 1983, prodam. Kocjan, Prisojca pot 1, Mirna Peč. 3902
JUGO 45, letnik 1987, prodam. 26-862. 3903
ASCONO d, letnik 1982, registrirano do 7/93, in Z 750, letnik 1980, registrirano do 5/93, prodam. (068)27-858. 3915
JUGO 45 AX, 12/87, prodam. 76-327. 3918
GOLF CL, 5/91, kasko zavarovan, kovinske temne barve, diesel, pet brzin, prvi lastnik, prodam ali menjam za R 5 kadett ali golf JX, starejši letnik. 42-412. 3928
Z 128, letnik 1988, registrirano do 7/93, prodam. Robert Fink, Smolenja vas 28 a, Novo mesto. 3929
R 19 chamade, letnik 90, prodam (možna menjava). 068/28-915.
JUGO, letnik 1984, dobro ohranjen, prodam za 2.300 DEM. 27-802. 3930
OKLEP za EMZ 250 ter razne dele za Z 750 prodam. 49-122, Jože. 3945
KOMBI IMV z dvojno kabino, letnik 1984, prodam. 52-666. 3947

GOLF III od 24.500 DEM naprej
FIAT TIPO D od 22.700 DEM
CITROEN ZX od 22.600 DEM
RENAULT 19, mod. 93, od 23.700 DEM
RENAULT 19, diesel CH od 25.600 DEM
 Odkupi vozil in posredniška prodaja rabljenih vozil.

AMI, Novo mesto
 Ljubljanska 27,
 tel. (068) 26-010

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran. IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 60 tolarjev; naročnina za 3. trimesečje 690 tolarjev; za družbeno skupnost, stranko, delovne organizacije, društva ipd. 1.380 tolarjev; za tujino letno 40 USD ali 70 DEM oz. druga valuta te vrednosti. OGLASI: 1 cm za ekonomsko oglasje 1.100 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 2.200 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 1.250 tolarjev. Mali oglas do deset besed 700 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 70 tolarjev. ZIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto). NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo in računovodstvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasji in zahvale 24-006; telefaks 24-898. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst. Časopisni stavki, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p. o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ČRNOMELJ: 17. in 20.9. (ob 20. uri) ameriški akcijski kriminalni film Umor s trikom. 18.9. (ob 20. uri) ameriški avanturistični film Beli ovčar.
KRŠKO: 18. in 19.9. (ob 20. uri) ter 20.9. (ob 18. uri) ameriška psihološka grozljivka V zadnjem trenutku. 22.9. (ob 18. uri) ameriški kriminalni film Razjarijeni Harlem.
METLIKA: 18.9. (ob 20. uri) ameriški akcijski kriminalni film Umor s trikom. 20.9. (ob 20. uri) ameriški avanturistični film Beli ovčar.
NOVO MESTO: Od 17. do 22.9. (ob 18. in 20.15) ameriška psihološka grozljivka Roka, ki ziblje zibko. Od 23. do 28.9. (ob 18. in 20.15) ameriški grozljivi film Fredjeva smrt.
SEVNICA: 18.9. (ob 19. uri) ter 20.9. (ob 10. in 18. uri) ameriški pustolovski film Kapitan Kljuka.

OSEBNI AVTO Honda 16 i, letnik 1990, prodam. 52-666. 3949
JUGO koral, letnik 1989, dobro ohranjen, prodam. 52-165. 3952
Opel kadett 1.4 caravan, letnik 91, prodam. 068/78-470.
R 4 GTL, 11/89, prodam. 26-570, dopoldne, in 22-612, popoldne. 3955
Z 101, letnik 1988, prodam. 52-128. 3958
JUGO 45, letnik 1988, ugodno prodam. 27-434. 3961
Z 101, letnik 1985, registriran do 6/93, prodam. 85-736, Martin Kastelec, Gabrje 100, Brusnice. 3962
Z 101 GTL, letnik 1976, prodam. 76-309. 3965
Z 850, letnik 1984, prodam. 43-886. 3971
Z 850, letnik 1984, registrirano do 10/92, prodam. 65-391, dopoldn. 3973
GOLF JXD, letnik 1987, prodam. (0608)60-039 int. 203. 3979
R 4, letnik 1990, prodam. 24-533 ali popoldne 25-487. 3983
LADO KARAVAN, letnik 1987, prodam. 23-533. 3984
R 4 GTL, letnik 1990, 16.000 km, sive kovinske barve, prodam. 58-007 ali popoldne 58-516. 3988
Z 101 GT 55, letnik 1984, prodam. Marjan Črtalič, Prvomajska 26, Sentjernej. 3992
OSEBNI AVTO Kraizler baron, 3/91, kovinske modre barve z veliko dodatne opreme, poceni prodam. 24-780, dopoldne ali (0609)610-737. 3994
ZASTAVO SCALA 55, letnik 1989, registrirano do 4/93, prodam. (068) 45-317. 3996
UGODNO PRODAM tovorno vozilo IMV, motor Mercedes 2200 D, kason s podaljšano kabino, temeljito obnovljen, zavarovan in registriran do 4. 9. 1993. Vse informacije na 068/23-424 od 7. do 14. ure.
Z 128, letnik 1987, prodam. 068/23-585 (zvečer).

obvestila

ŽALUZIJE-ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. (068)44-662. 3745
NESNICE, mlade jarkice, pasme bisex, rjave, stare 4 mesece, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije od 17. do 22. ure vsak dan: Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj. (068)52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec 46, Dobova. (0608)67-578. 3864
SERVIS ZAMRZOVALNIKOV. Servisiramo hladilnike in hladilne skrinje na vašem domu. Menjamo tudi izolacije na skrinjah, ki puščajo vodo. Dajemo garancijo in ne zaračunavamo kilometrine. (061)321-802. 3942

VEDEŽEVALKA gostuje v Novem mestu 22. 9. 1992. Prekokuje osebno ali s slike. Naročila po telefonu (065) 26-839

Ugodna prodaja raznega materiala v Kočevju, vsak torek od 8. — 12. ure na objektu betonarne SGP Zidar Kočevje »v stečaju«, tel. (061) 851-620.

»Podjetje išče primeren prostor za prodajo krmil na območju Novega mesta, Brezic, Metlike in Črnomlja. Hkrati nudi možnost zasluzka, odvisnega od prometa, osebi, ki bi krmila prodajala. Šifra: »Obojestranski interes«

EURO 2000 d.o.o. SAMSUNG TV-AVDIO-VIDEO 37 cm, 500 DEM 51 cm, teletekst, euro AV 660 DEM 55 cm, mono, teletekst, euro AV 865 DEM 63 cm, stereo, teletekst, euro AV 1260 DEM 70 cm, stereo, teletekst, euro AV 1320 DEM

Na zalogi imamo zelo bogato ponudbo HI-FI STOLPOV, CD, VIDEOREKORDERJEV. Posebna ponudba: SAMSUNG MIKROVALOVNE PEČICE 17 litrov 800 W 340 DEM MIKROVALOVNE PEČICE — kombinirane 28 litrov 800 W 400 DEM MIKROVALOVNE PEČICE 34 litrov 1200 W 880 DEM Plačljivo v protivednosti SIT.

Vse inf. SAMSUNG EURO 2000, Brezice Tel. (0608) 61-936 B. Milavec 73
 Delovni čas od 9. do 12. ure in od 13.30 do 19. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

REJA, Otočec, Šoška c. 6, prodaja kakovostne 6-tedenske bele piščance za nadaljnjo rejo ali zakol. Če kupite 20 piščancev, enega dobite zastoj. Pričakujemo vas od 8. — 20. ure vsak dan.

Montaža klasičnih in satelitskih anten za vse programe. Tel. (068) 44-129

Vse za proro ali večji družinski praznik, od orehovich in rozinovich potic z domačo smetano, drobnega peciva, biskvitov, rolad in še česa, lahko naročite po tel. (068) 73-083.

preklci

MARINKA KUNSTELJ in STANE KUPLENK opozarjajo Marijo Rupar iz Klenovika 11 pri Škocjanu in Jožico Kraševc iz Sel, naj prenehata z neresničnimi in žaljivimi izjavami ter se javno opravičita. V nasprotnem primeru bova zoper njih vložila tožbo. 3941

posest

HIŠO z vrtom, centralno in garažo v Šmarjeti prodam. 73-124. 3871
HIŠO z velikim vrtom (1400 m²) v Črnomlju prodam. - (061)326-612. 3872
ZAZIDLJIVO parcelo ali starejšo hišo v Mirni Peči ali okolici kupim. 28-391. 3876
V Podbočju pri Kostanjevici prodam večjo stanovanjsko hišo (140 m²) z vrtom (1200 m²). Informacije Didek, Podbočje. 3877
STAREJŠO HIŠO z vrtom v Sevnici prodam. Vidic, (0608)81-407 ali 82-119. 3883
SONČNO PARCELO, primerno za vikend (645 m²), na Raki pri Krškem prodam. (061)578-733. 3884
VINOGRAD s hramom, star 7 let, 300 trt, ob asfaltni cesti v Dol. Podbočju prodam. Dogovor: možna vaša trgatve. (0608)60-352. 3887
PARCELO v Šentjerneju (695 m²) ter 2200 m² sadovnjaka prodamo. Cena 17.000 DEM. Trgoagent, d.o.o., (061) 199-686, (061)199-729, (061)199-685. 3922
HIŠO v Novem mestu, 85 m² in hišo na Krki, 110 m², prodamo. Trgoagent d.o.o., (061)199-686, (061)199-729, (061)199-685. 3923
HIŠO (70 m²) s 480 m² zemlje v Trebnjem in dvostanovanjsko hišo v Kočevju prodamo. Trgoagent, d.o.o., (061)199-686, (061)199-729, (061)199-685. 3924
STAREJŠO HIŠO v Šentjerneju (120 m²) s 331 m² vrta, primerno tudi za lokal, prodamo. Trgoagent, d.o.o., (061)199-686, (061)199-729, (061)199-685. 3925
ZAZIDLJIVO parcelo cca 1000 m², primerno za vinograd ali vikend na Šmočki gori nad Semičem, menjam ali prodam za podobno ob Kolpi ali Krki. (064)218-070. 3935
NA mirnem sončnem kraju na Brezovi Rebi prodam 1800 m² nezazidljivega zemljišča. Cena 1 m² s 1.5 DEM. 41-116. 3970
HIŠO dvojček s skupnim vvhodom, gradbeno parcelo ter nedograjeno zidani-

co z novim vinogradom v Smolenji vasi prodam. (068)27-841, zvečer. 3974
VIKEND v Šmarju in vinograd prodam. Makše, Rdeči Kal, Dobrič. 3977

prodam

GROZDJE, belo in črno, v neposredni bližini Kopa, prodam. (066)31-857. 3866
OVERLOCK Union special in stroj za pletenje Singer, na kartice, prodam. (068)58-021. 3873
MALI električni štedilnik (2 elektrika pečica), malo rabljen, primeren za študente, prodam. 26-708. 3874
SMREKOVO oblogo, ladijski pod, poceni prodam. 27-905. 3875
KRAVO po izbiri prodam. 60-133. 3878
TEKMOVALNO kolo na 12 prestav prodam. 27-123. 3879
KORUZO, 1500 kg v zrnuju, prodam. (068)56-273. 3880
SOD, 800 l, prodam ali zamenjam za nov sod (500) litrov, ter prodam termoakumulacijsko peč. (068)85-728. 3882
BELO GROZDJE prodam. (065)67-419. 3885
NERABLJEN ELEKTRIČNI bojler (80 l), trajno žarečo peč, rabljeno spalnico z jogji, dve omari, kuhinjo, barvni TV (46 ckran) in fotoparat ugodno prodam. 21-896, po 18. uri. 3886
VIDEOREKORDER, nov, z garancijo, prodam. 78-051. 3888
GROZDJE žametno črno in modro frankinjo prodam. 44-655. 3889
ČRNO GROZDJE sorte refošk prodam. (066)68-085. 3890
GROZDJE ŠMARNICO in cepljeno prodam. Maren, Dol. Dobrava 13, Trebnje. 3891
GROZDJE ŠMARNICO prodam. Lado Miklavčič, Gor. Brezovica 22, Sentjernej. 3892
GROZDJE, cepljeno, belo in črno, v Beli krajini prodam. 22-225, zvečer. 3893
GROZDJE šmarnico v okolici Mirne Peči prodam. 22-619 dopoldne ali 21-419 popoldne. 3895
OHRAJEN štedilnik na drva, priključek za kadetta, črno-beli TV Niš, 80-litrski kompresor prodam in kupim 126 P, letnik 90/91. 27-039, po 16. uri. 3896
GROZDJE črno in belo, prodam. 26-885. 3897
POROČNO OBLEKO št. 42, krem barve ter dvoredni pletilni stroj, star eno leto, prodam. Kocjan, Jerman rh 18, Škocjan. 3898
400 litrov zelo kvalitetne portugalske prodam. 22-441 int. 293, dopoldne. 3900
GROZDJE šmarnico prodam. Klobučar, Šentjošt 11, Novo mesto. 3901
ŽGANJE, dobro ohranjen 80-litrski kotel, 24 m pocinkane mreže za koruznjak in rabljene mreže za ograjo prodam. Mišjak, Borčevce. 3904
KRAVO in telico, brejo v devetem mesecu, prodam. Vidmar, Češence 2, Mirna Peč. 3905
JESENOVE PLOHE in deske prodam. Cena 500 DEM/m³. (0608)61-865. 3908
GROZDJE, črno in belo, prodam. Dostop z vsakim vozilom. Srečko Franko, Gor. Vrhopolje 17. 3909
GROZDJE šmarnico prodam. 43-657. 3911
STOJEČ vrtni stroj MC - SBR 16, malo rabljen, prodam. (068)27-441. 3912
GROZDJE ŠMARNICO prodam. 85-871, od 20. ure dalje. 3913
KROMPIR semenske proizvodnje, sorte sante, jerala in romana, prodam. Jože Trontelj, Vrhopolje 5, Šentvid pri Stični.

MEŠANO grozdje prodam. 84-880, Daro Dular, Jurka vas 11. 3919
2500 KG cepljenega črno-belega grozolja prodam. (068)25-624. 3920
GROZDJE frankinjo in žametno črno prodam. Branko Božič, Lutrsko selo 29, Otočec. 3921
GATER Osar 56, prodam. (064) 41-615. 3926
NOV hrastov 550-litrski sod prodam. Informacije na 20-485. 3927
TV in frezo Honda s priključki prodam. (0608)61-645. 3933
AVTOMOBILSKO prikolico, novo, nosilnost 500 kg, dimenzije 1550 x 1150 x 350, cerada, torzija, prodam. (0608) 81-373. 3934
NOVO CENTRALNO PEČ TVT STADLER, 30 KW, z boilerjem, 6 m dimnika in 600 komaodov silikatne opeke prodam. Mokronog. (068)49-139. 3936
SHARP KALKULATORJE, šolske in poslovne, namizne računske strojčke ter registrske blagajne prodajamo. (0608) 31-331, popoldne. 3937
GROZDJE šmarnico prodam. 44-522, Dečja vas 8, Trebnje. 3938
HARMONIKO Hohner Atlantik (20 basno) prodam za 1500 DEM. 26-612. 3940
KOBILO, brejo, z žrebetom, komat in zapravljiček prodam. 24-663, Šušteršič, Smolenja vas 96, Novo mesto. 3943
GROZDJE frankinjo, oca 500 kg, prodam. 26-361. 3944
PEČ Kupperbusch s pekačem, rabljeno eno sezono, prodam. 43-820. 3953
PSIČKO koker španjel, staro štiri mesece, z rodovnikom, prodam. 85-400, od 7. - 8. ure in od 16. - 17. ure 3954
VEČ metrov mešanih drv prodam. 23-786. 3959
HRASTOVI KADI 100 in 700 l, sod 500 l, zamrzovalno skrinjo 340 l, vse rabljeno, grozdje in knjige za 8 razred prodam. 25-432. 3963
MALO RABLJEN pečjalnik s črpal-ko tip MGP-200. Osijek in ohranjen 100 litrski kotel za žganjekuho prodam. 42-450. 3964
DVA SODA, 130 l in 190 l, prešo in štedilnik na trda goriva prodam. 24-100. 3966
GORILNIK za kurilno olje, do 40.000 K.CAL, calomat, rabljen, ugodno prodam. (068)21-602. 3969
JEDLNI in semenski kirompir sorte bitnje in dezire, prodam. 41-063. 3972
HRASTOVE plohe (3, 5 in 8 cm) prodam. (0608)75-512. 3986
PRALNI stroj Gorenje prodam. 49-486. 3987
ŽLAHTNO GROZDJE, belo in črno, in 600 kg šmarnice ter izabele ugodno prodam. 76-001. 3989
GROZDJE, modro frankinjo in žametno črno prodam. 42-256. 3990
GUMI VOZ, (13 col), komat in tomos avtomatik prodam. 44-510. 3993
GROZDJE, črno in belo, ugodno prodam. (068)76-262. 3995

razno

V ŠENTJERNEJU oddam prostore za različne dejavnosti (ne bife). (061)485-041, zvečer. 3760
NUDIMO zelo ugodne kredite za podjetnike, obrtnike in kmetovalce. 27-691. 3907
POSLOVNI PROSTOR za mirno dejavnost s telefonom iščemo. 22-366. 3956
INŠTRUIRAMO matematiko od 5. - 8. razreda OŠ na domu. 27-312. 3968
MOSKVIČ ALEKO osebni avto, 90/3, 1.500 cm³, 53 KW, prevoženih 16.600 km, dodatna oprema; žago cirkularno, 3-fazni motor 4 KW-7.4 Ps, in žensko kolo Rog, pet prestav, malo rabljeno, prodam. Cena po dogovoru. Ogled možen vsak dan, ob delavnikih popoldne, na naslovu: Tomo Saje, Marjana Kozine 24, Novo mesto, (068)24-328. 3980

službo dobi

V KRŠKEM zaposlim dekle za delo v bistroju. (0608)31-407, Rostoharjeva 62, Krško. 3768
GIGA d.o.o., proizvodno in trgovsko podjetje, Gabrje 27, Brusnice, (068) 85-879, nudi zaposlitev izkušnemu ekonomistu z znanjem knjigovodstva. Svoje cenjene ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na naveden naslov oziroma ključno te. 3868
HONORARNO delo nudimo. Informacije na (061)783-104. 3869
REDNO ali honorarno zaposlujemo več zastopnikov. Šifra: »TEDENSKO PLACILO« 3906
NATAKARICO prijetne zunanosti za strežbo v diskoteki iščem. (061)578-351, (0608)67-475, petek po 17. uri. id. 3932
V DRUŽINSKO SKUPNOST vzamemo žensko za manjšo pomoč v gospodinjstvu. Nudimo hrano, stanovanje in ustrezno plačilo. (067)970-314. 3951
SIMPATICNA dekleta za delo za šankom iščemo. 22-366. 3957
SODELAVCE za terensko prodajo iščemo. 22-815, 23-098. 3960
BIFE AMZ OTOČEC zaposli mlado in prijazno dekle za delo v strežbi. (068)21-830, interna 27. 3981
KV ELEKTROMONTERJA - elektrotehnik s 5 leti delovnih izkušenj takoj zaposlimo. Ponudbe pod šifro: »SLUŽBA« 3982

stanovanja

NA MIRNI prodam ali zamenjam konfortno dvosobno stanovanje, takoj vseljivo. (061)371-534. 3867
V Novem mestu prodam enosobno stanovanje za 32.000 DEM. (061)317-211. 3910
ENOINPOLSOBNO stanovanje, 45 m², v Novem mestu, kupim. 22-441 int. 574, g. Aševa, vsak delavnik od 7. do 14. ure. 3931

ZAHVALA
 V 84. letu nas je zapustila draga mama

LEOPOLDINA DRČAR
 iz Brezovice pri Mirni

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in vaščanom za izrečeno sožalje, podarjene vence, cvetje, sveče in svete mase ter spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvala tudi KZ Trebnje, cerkvenemu pevskemu zboru in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Nihče ne ve, kako boli ko tebe, dragi sinko, več v našem domu ni. Če zdravniška roka tebe bi rešila, dragi Neško, te črna zemlja ne bi krila.

Nejko moj, kje si zdaj ti, ko ti tvoji oči toliko neizrečenih besed povedati želi.

(MAMI IN OČI)

V petem letu starosti nas je mnogo mnogo prezgodaj zapustil naš dragi sinko, bratec, vnuk, pravnik in nečak

NEJC HRIBAR-NEJKO
 iz Vavpče vasi 14/A pri Dobriču

V globoki žalosti se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, našemu sinku darovali toliko belega cvetja in mu prižgali toliko svečk ter žalovali skupaj z nami. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje in tolažilne besede ter ga pospremili na njegovi prerani zadnji poti. Posebna zahvala gospodu župniku za izredno lep obred, pevkam noneta Rok iz Kočevja za zapete žalostinke in g. Dušanu Mežnaršiču za ganljive in nepozabne besede slovesa ob odprtem grobu našega Nejca. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: mami Rolanda, oči Nace, bratec Dejan in vsi, ki so ga imeli radi

TRISOBNO stanovanje v Novem mestu prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 3975
NAJAMEN stanovanje na relaciji Črnomelj- Matlika. ☎ dopoldne (068) 59-001. 3978
NOVOMEŠČANKA najame stano-

vanje ali vzame hišo v zakup. Ponudbe na ☎ (068)26-221. 3985
MLADA DRUŽINA išče trisobno stanovanje ali del hiše v Novem mestu ali okolici za daljši čas. ☎ (064)725-369. 3991

BOLEČ IN ŽALOSTEN JE SPOMIN

Nihče ne ve za bolečino, ki v naših srcih zdaj leži, spomin pa nate vedno bolj in bolj živi...

na 9. september, ko nas je pred letom dni zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

ANTON KOLAN

Hudo nam je, ker te ni, vendar smo ponosni, da smo te imeli.

Tvoji domači

ZAHVALA

Zaman je bil tvoj boj, vsi dnevi upanja, trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja.

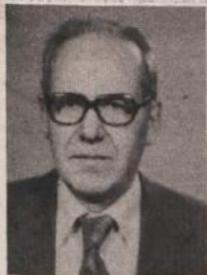
V 64. letu me je zapustil dragi mož

FRANCI KOS

iz Šmarjete 4

V globoki žalosti se zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, pomoč, tolažbo in sočustvovanje v najtežjih trenutkih ob smrti mojega moža. Iskreno se zahvaljujem pljučnemu oddelku bolnice Novo mesto za lajšanje bolečin med njegovo boleznijo. Pristrčna hvala gospodu župniku za obisk v bolnici in lepo opravljen pogrebni obred. Hvala pevskega zboru iz Mokronoga, cerkvenemu iz Šmarjete ter govorniku za poslovilne besede. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala za številno spremstvo na pokopnikovi prerani zadnji poti.

Žalujoča žena Martina in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V naša srca si se vpisal, čas ne bo te več izbrisal in čeprav spokoje spiš, z nami kakor prej živiš. (Vojan T. Arhar)

V 71. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, deda in tati

VIKTOR PAVLENČ

iz Mirne Peči

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje in darovali cvetje, govornikom in Sentijskemu oktetu ter organizatorjem pogrebne slovesnosti. Še posebej se zahvaljujemo dr. Janezu Kramarju in dr. Pogačarju ter ostalemu osebju urološkega oddelka bolnišnice v Novem mestu, ki so mu lajšali bolečine. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Tvoje truplo zemlja krije, v temnem grobu mirno spiš, tvoje srce več ne bije, bolečin več ne trpiš. Nam pa žalost srca trga, solze lijejo oči, dom je prazen in otožen, ker tebe, dragi oče, več med nami ni.

Po težki bolezni nas je v 63. letu zapustil naš dragi mož, ate, stari ate, brat, stric in bratranec

ANTON GOLE

Jurčkov

Ob boleči izgubi našega očeta, se iskreno zahvaljujemo sosedom, vaščanom, sorodnikom, prijateljem, kolektivu Treles in Akropol ter vsem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovo zadnjo pot. Zahvaljujemo se tudi pevcem za zapete žalostinke, gospe Majerjevi za poslovilne besede in gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Stari trg pri Trebnjem

V SPOMIN

Ni več bolečin, ni več trpljenja, vse to ti je vzela večna zemlja. V domu ostala je praznina, a v naših srcih bolečina.

14. septembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga mama, stara mama in tašča

ANGELA KOZJAN

z Božakovega 11 pri Metliki

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se je spominjate, nosite na njen grob cvetje in prižigate svečke.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je nenadoma zapustil dragi mož, oče, stari ata, tast, brat in stric

ALOJZ PRIMC

iz Pristave 17

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in vaščanom za darovano cvetje, sveče, maše, izrečeno sožalje ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala tudi kolektivom GG Gozdarstvo Novo mesto, Adria Novo mesto in Pionir MKISI Novo mesto, kakor tudi govornikom Franču Kastelcu in Jožetu Murnu za besede slovesa, pevcem iz Šmihela in gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

V SPOMIN

Solze, žalost, bolečina te zbudila ni, tiha, nema je gomila, kjer počivaš mirno ti.

21. septembra bo minilo sedem žalostnih let, kar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče

FRANC SAŠEK

iz Dol. Suhadola 7, Brusnice

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate svečke in prinašate cvetje.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi naše drage mamice in žene

MAJDE PIRMAN

iz Zaboršta pri Bučki

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala!

Žalujoči: mož Mitko, sinova Mitja in Matej ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je za vedno zapustila naša sestra in teta

MARIJA ŽNIDARŠIČ

roj. Luzar

iz Šmalčke vasi

Zahvaljujemo se vsem prijateljem in sosedom, posebno pa g. kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoči: brat Anton z družino, družina Luzar, nečaki in nečakinje ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

16. septembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga mama

ANICA DESPINIČ

iz Semiča 61

Spomin nate bo večno ostal v naših srcih.

Vsi tvoji

ZAHVALA

V 53. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, brat in stric

LADO PRPAR

iz Svetinje 6 pri Dobrniču

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali, pokojnemu darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo GD Gorenji Vrh, vaščanom, znancem, DO Pionir, pevskega zboru in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

IVANA RESNIKA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, izrazili sožalje in podarili cvetje. Iskrena hvala dr. Pogačarju, osebju internega oddelka Novo mesto, pevcem, godbi in g. kaplanu za opravljen obred.

Žalujoči: žena Nada in hčerka Milena z družino

V SPOMIN

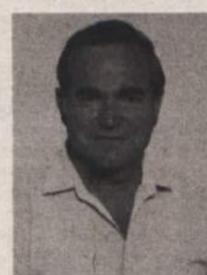
20. septembra mineva žalostno leto, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustil, star komaj 19 let, naš ljubi sin, brat in vnuk

TONI JARKOVIČ

iz Krške vasi

Vsem, ki se ga z mislijo in besedami spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala.

Žalujoči: mama, ate in sestra Nada

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 51. letu starosti zapustil naš dragi mož, sin, oče, brat in stric

MIHAEL TOMAŽIN

Šegova ul. 6, Novo mesto

Zahvalo smo dolžni vsem sorodnikom, znancem in prijateljem. Posebna zahvala velja NOVOTEKSU-TKANINI-oddelku PRIPRAVA, sindikatu Novoteks-Tkanina, sodelavcem SGP, Agrarji Čatež, dobrim sosedom Prahovim, Jerešičevim, Slakonjevim, Potokarjevim, sostanovalcem iz Šegove 6 ter gospodu župniku za lepo opravljen obred in sveto mašo na Čatežu. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

Portret tega tedna

Anton Pezdirc

»Bil je dober učitelj z mnogimi izkušnjami in znanjem. Skupaj sva pripravljala prvo pozno trgatve v metliški kleti pa prvo ledeno vino, mlado vino, jagodni izbor, izbor. Odkar je odšel, imamo na novo še sorta vina šardone, rumeni muškata, renski rizling.« našteva Pezdirc.

Cepprav je Pezdirc pravi Belokranjec in četudi ima vsak dan opraviti z vinom, sam nima vinograde. Zaradi tega, pravi, se ne počuti prav nič manj vrednega Belokranjca. Zaveda pa se, da je njegova odgovornost v vinski kleti največja prav takrat, ko bi se moral posvetiti tudi svojemu mlademu vinu, če bi ga imel. Kajti pri nadzorovanju tehnološkega postopka od trgatve do predelave grozdja, nege vina in stekleničenja je njegovo najpomembnejše delo prav sedaj, ko začne v kleti teči mlina za grozdje. Če bi Anton tokrat naredil napako, bi šlo delo narobe vse leto. Mošt oz. mlado vino prihaja k njemu na pregled vsak dan, vino pa pozneje iz številnih sodov vinske kleti dvakrat na mesec.

Če odštetimo ocenjevanja vin za različne sejme in razstave, pri katerih tudi sodeluje, samo na svojem delovnem mestu Anton preventivno poskuša na dan po 10 do 15 vzorcev vin iz kleti ter številna vina vinogradnikov z vse Dolenjske, ki se zatečejo k njemu po nasvet in pomoč. Pohvali, da se je kvaliteta vin vinogradnikov precej izboljšala, kar je tudi zaslug ocenjevanja in razstave vin ter tečajev.

»Na žalost pa je še precej vin, ki so slabo kletarjena in imajo vrsto napak. Še sreča, da se je splošna osveščenost ljudi izboljšala in da jih ni več sram prinesiti vina z napako v laboratorij, kot je bilo pred leti. A četudi so pripravljene priznati napako, se mnogi še vedno prepočasti navajajo na novosti v kletarjenju. Ne znajo ali nočejo uporabljati žvepla ter selekcioniranih kvasovk ali neustrezno pripravijo posodo za vino,« pravi Pezdirc, ki je nasvete o tem ponovil že nič kolikokrat. Da so se tudi prijeli, ni dvoma.

M. BEZEK-JAKŠE

Ko je Anton Pezdirc iz Slamne vasi pred 19 leti zaključeval metliško osnovno šolo, je nameraval na srednjo gradbeno šolo. A ker ni dobil štipendije, kmečko-delavska družina s sedmimi otroki pa stroška ne bi zmogla, se je odločil za kmetijsko šolo na Grmu. Bila je bližje doma pa še štipendijo metliške kmetijske zadruge je dobil za »popotnico«. Že pred leti je spoznal, kako napak bi naredil, če bi se izšolal za gradbenika, saj je gradbeništvo v krizi, medtem ko je enologija, veda o vinu, s katero se Anton kot enolog ukvarja v metliški vinski kleti, v polnem razcvetu.

Toda Pezdirc ni postal enolog čez noč. Po končani srednji šoli je v vinski kleti začel kot delavec, ki je poprijel za vsako, zlasti težaško delo. Napredoval je do pomočnika glavnega kletarja, laboranta ter pomočnika enologa. Zadnjih osem let pa je edini enolog v metliški kleti. Na vsej tej poti je dodobra spoznal vinsko klet z vsemi najenostavnejšimi in najbolj strokovnimi deli. Toda četudi izkušnje veljajo za eno fakulteto, le-te pri tako zahtevnem in odgovornem delu, kot je enološko, brez teoretičnega znanja ne zadostujejo. Tega se Anton dobro zaveda, zato se je odločil končati še študij agronomije. Čeprav potarna, da ob njegovem delu, kjer marsikdaj ni ne petka ne svetka, ni prave sreče za študij, saj navadno zmanjka časa, ga je sreča spremenjla vsaj pri delu v vinski kleti. Zlasti takrat, ko je bil pomočnik enologu mag. Juliju Nemanicu.

ZLATI ORFEJ ZA PETRA FINKA — Edino dolenjsko zastopstvo na festivalu domače glasbe v Ptujju se je odlično odrezalo.

Prišli, zaigrali in zmagali

V Ptujju dve nagradi za ansambel Petra Finka

PTUJ — Prvi petek in soboto v septembru je v tem mestu potekal 23. festival domače glasbe, ki je prinesel zlatega orfeja tudi Petru Finku iz Dolenjskih Toplic. Že v petek zvečer so med 23 slovenskimi domačimi ansambli izbrali 13 takšnih, ki so si zaslužili nastop v sobotnem finalnem delu prireditve. Srebrno priznanje so si priigrali Fantje Borisa Razpotnika iz Domžal, Primorski fantje iz Pirana, ansambel Dan in noč iz Velenja, Fantje izpod Rogle iz Zreča, Glas Slovenije iz Skofje Loke, Stajerski vrecel iz Rogaske Slatine in Obzorje iz Železnikov. Najvišje odličje zlati orfej je poleg ansambla Petra Finka pripadlo še ansamblu Simona Legnarja iz Vinske Gore, Podkrajskim fantom iz Velenja in ansamblu As iz Cerklje na Gorenjskem. Peter Fink je dobil tudi nagrado strokovne komisije kot najboljši letošnji debitant.

Peter Fink, receptor iz Dolenjskih Toplic, je zaslovel šele pred nekaj meseci, ko je izdal prvo kaseto s svojimi skladbami na harmoniki. Pred štirimi meseci je sestavil prvi ansambel, v katerem so prekaljeni glabeniki. Dva sta pred leti igrala v ansamblu Cof. Marjan Turk je sedaj v vlogi basista in pevcu, Slavko Božič igra ritem kitaro, v ansamblu pa je Peter Fink povabil tudi pevko Mojco Pavlič iz Kranja.

J. PAVLIN

Sinovo življenje važnejše od hiše

Požar v hiši zakoncev Ritlop iz Klinje vasi je povzročil, da je njuna tričlanska družina trenutno brez doma — V požaru ni bil nihče poškodovan

KLINJA VAS PRI KOČEVJU — V nedeljo, 6. septembra, okoli 5. ure zjutraj je v stanovanjski hiši št. 26 v Klinji vasi izbruhnil požar. Zakonca Ritlop sta zaradi njega ob vse, kar sta imela v stanovanjskih prostorih svoje še ne popolnoma dokončane hiše. Rešiti jima ni uspelo skoraj nič, saj jima je bilo pomembnejše kot hiša in vse dragocenosti življenje njunega 24-letnega sina Igorja.

Za Franca in Milko Ritlop bi se lahko nedavni požar končal veliko bolj tragično. V noči od sobote na usodno nedeljo je namreč njun sin spal v dnevni sobi, ki je bila brez stene ali pregrade prostorsko povezana s kuhinjo, v kateri je požar izbruhnil. Ko Milka pripoveduje, kako se je vse skupaj odvijalo, pravi, da ju je z močnim zbudilo pokanje in da je mož slišal sinovo stokanje: Ati, ati...» Ko vstopila v dnevno sobo, je

bilo v njej toliko dima, da sina nisva videla,« pravi Milka in pove, da ga je začela iskati v goreči kuhinji, mož Franc pa v dnevni sobi. Ko ga je Franc našel je bil Igor zaradi dima že močno omotičen. S skupnimi močmi sta ga z Milko spravila skozi okno na teraso in šele potem, ko sta se prepričala, da je sin živ in da bo z njim vse v redu, je začela Milka klicati na pomoč.

močno poškodovano hišo, sta dva dni po požaru Milka in Franc delovala zelo mirno. »To ni šok,« je dejala Milka, ki s svojo družino trenutno domuje pri družini svojega brata in njegove tašče ter tasta. »Vsaka mati, ki bi morala reševati življenje svojega otroka, bi razmišljala tako kot jaz. Hišo smo začeli graditi leta 1980, že naslednje leto smo se vanjo vselili in potem počasi delali naprej. Za

POŽAR UNIČIL HIŠO — Zakonca Ritlop iz Klinje vasi pred svojo s trdim delom prigranar, a v nedavnem požaru poškodovano hišo. Ob veliki pomoči sovaščanov, sorodnikov in drugih, menita, se bosta vanjo lahko vrnila že v prihodnjih štirinajstih dneh. (Foto: M. L.-S.)

Manj kot pol ure po tistem, ko sta se Ritlopova prebudila, so prišli gasilci, vendar niso začeli takoj gasiti, ker je bila elektrika še vklopljena. Prav električna napeljava je bila po vsej verjetnosti tudi kriva, da je do požara prišlo, do požarne napeljave pa bi po Milkinem mnenju lahko prišlo v petkovi nevihti.

Ogenj je skozi okna zajel podstrešje in streho, ki je v celoti pogorela. Širil se je hitro, saj so imeli Ritlopovi nekatere stropne oblože z lesom, prizanesel je le spodnjim prostorom hiše in delno tudi spalnici. Kljub temu da so ostali brez vse opreme, pohištva in oblačil ter z

materialne dobrine nam ni veliko mar in skromnega življenja smo navajeni, zato nam ne bi bilo težko, tudi če bi morali naslednjih 10 let živeti v enem prostoru. Važno je, da smo vsi skupaj,« pravi Milka, ki se vaščanom Klinje vasi in tudi drugih krajev, podjetju Melamin, zasebniku Tonetu Kirašiču, Rdečemu križu in vsem ostalim, ki so jim ogromno pomagali, toplo zahvaljuje.

M. LESKOVŠEK-SVETE

RIBIČI, POZOR!

NOVO MESTO — RD Novo mesto obvešča pionirje in mladince, da bo 3. oktobra pripravilo tekmovanje v lovu rib. Zbor bo ob 7. uri pri gostilni Prešeren v Kronovem. Istega dne bo tudi člansko tekmovanje v lovu na najtežjo ribo, zbor pa bo pri Prešernovi gostilni ob 15. uri. Dan zatem, 4. oktobra, bo družinsko tekmovanje članov in članic v lovu s plovcom, dovoljena vaba je tudi kostni črv. Sicer pa je vse dodatne informacije možno dobiti pri RD Novo mesto, telefon 21-251, kjer zbirajo tudi prijave. Novomeška družina hkrati obvešča svoje člane, da bo od jutri naprej delovala v novih prostorih na Cesti herojev 10 (poleg prodajalne Slovenijašport).

TEKME DIREKTORJEV IN FUNKCIONARJEV

OTOČEC — V soboto, 19. septembra, bo na kopaljšču Otočec zanimiva zabavna prireditev. Svoje znanje in spretnosti bosta merili ekipi novomeške občinske vlade in direktorji podjetij. Ob 14. uri bo tekma v malem nogometu, ob 15. uri spretnostne vožnje z gorskimi kolesi in ob 16. tek v vrečah in tekmovanje v lokostrelstvu. Od 15. ure dalje bo igral ansambel Fantje z vseh vetrov. Zmagovalna ekipa bo prejela prehodni pokal.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

O zasebnih avtošolah in izpitih — Luč, ki sveti lubadarjem — Politični obračuni v Črnomlju — Pohvala SKB — Znova »ležeči policaji«

Natanko 20.08. je bila ura, ko je v četrtek prvokrat zazvonil telefon dežurnega novinarja. Miha Ozimek s Sel pri Šumberku je postavil nekaj zanimivih vprašanj: »Ali se v zasebnih avtošolah dela res tako kvalitetno, da pridejo kandidati do izpitov v rekordno kratkem času? Traja uk v avto — moto društvi dalj zategadelj, da od občanov poberejo več denarja? Ali je res, da izpitna komisija deluje pod okriljem AMD?« Začnimo od konca! Izpitna komisija deluje v okviru sekretariata za notranje zadeve skupščine občine, kar pa zadeva kvaliteto šolanja v zasebnih avtošolah le tole: pri roki je novomeški podatek, da je z nastankom tovrstne zasebne konkurence krepko padel odstotek uspešno opravljenih voznških izpitov, kar je

samo po sebi, verjetno dovolj jasen odgovor na obe uvodni vprašanji.

Ivan Samsa iz Loškega Potoka postaja stalni gost naše rubrike. Potožil je, kako njegova zadnja pripomba o odvezanih in necepljenih psih ni dosegla prave nobenega učinka. »Vi nekaj napišete, drugi pa se poživljajo na to. Zakaj?« se je hudoval naš dolgoletni bralec in za konec okrcal se loške motoriste, ki se veselo brez čelad podijo po vasi ter ogrožajo vaščane. »To pa zato, ker se policaji tod prikažejo le nekajkrat na leto.«

Novomeškemu Elektru je bil namenjen ženski glas iz Kristanove ulice v Novem mestu, ki se preko časopisa elektricarjem najprej zahvaljuje, ker se je spomnil osvetliti naselje, dodal pa še skromno pripombo: »Luč so namestili za smrekco, da sveti lubadarjem. Če pa je namenjena prebivalcem, naj jo premaknejo.«

Tončka iz Novega mesta ugotavlja, da so službena vozila znova vse pogosteje v zasebni rabi. »Včasih je že bilo tako,« pravi, »potem je bil nekaj časa mir, danes pa je še huje. Poglejte delavce Novoteksa, bolnišnice ali še koga, kako in kaj prevažajo s službenimi vozili! Na dom si vozijo ozimnice itd.« Ob kritiki je Tončka izrekla še stavek pohvale, namenjen prijaznemu in ustrežljivemu osebu novomeške Stanovanjsko-komunalne banke, češ da je v primerjavi z, denimo, kandidjsko enoto Ljubljanske banke kot dan in noč.

V svojem in v imenu sosedov je govorila Marija iz Podzemlja. Njo in druge moti v nebo vpijoči reklamni napis na stavbi podzemeljske osnovne šole, na kateri neka Grosistična in diskontna prodajalna Gradac propagira Karlovačko pivo. »Saj nismo na Hrvaškem,« se je hudovala bralka, »za reklamo imamo dovolj svoje pijače. Ne nazadnje pa: če hočejo Gradčani imeti takšno reklamo, naj si jo postavijo doma in ne pri nas!«

Jožeta iz Črnomlja je h klicu spodbudilo naše pisanje o kadrovskih spremembah v KZ Črnomelj, ki je dobila novega direktorja. »Trdim, da gre v tem primeru za politični obračun, ki ni edini

take vrste v Črnomlju. Nič čudnega potem, če je naša občina zadnja po višini narodnega dohodka na prebivalca v Sloveniji. Stokovnost nič ne velja, šteje le to, kateri stranki in strani pripada. Danes je bil obračun v Kmetijski zadruzi, sprašujem se, kdo bo jutri na vrsti. Nemara Iskra?«

Božena Barlič ter Franc in Majda Žvan iz Dolenjskih Toplic so spraševali, kaj se dogaja na Henigmanovi ulici. Prekopali so jo že spomladi, jo potem zasuli, sedaj pa je znova polna jarkov. A to niti ni najhujše. Krajani razumejo, da je vodovod in kanalizacijo potrebno obnoviti, tlak so jim dvignile govorice, da je sedaj za nadaljevanje del zmanjkalo denarja. Po zastoji del se bojijo, da ne gre zgolj za govorice.

»Počutim se kot opica, ko me premeta po avtomobilu,« je ogorčen nad postavitev »ležečih policajev« na cesti na Drski Jože iz Novega mesta. »To so lahko naredili le bedaki! Prevozil sem veliko sveta, a takih ovir na cestah še nisem opazil. Kot da bi ležali pravi policaji.«

B. B.

SPOMINSKI KONCERT V RUMANJI VASI

RUMANJA VAS — V spomin na preminula člana ansambla Fre 48, Tonija Končija in Romana Rozmana, bo v soboto, 19. septembra, ob 20. uri v mladinskem domu koncert, na katerem bodo igrali: ANC, Frakcija FM, No escape, Marko Breclj, Zona industriale z Reke in Društvo vojnih veteranov.

discoteka kosov hram
Gornje Vrhopolje
V PETEK, 18. 9. 92
ob 21. uri
BONEY M

SPET S POKALOM IZ ITALIJE — Dvojčka Stane in Jože Vebler iz Kočevja sta letos stara 40 let, na harmoniko igra 25 let, na tekmovanjih in drugod pa nastopata 12 let, najpogosteje v Italiji in na Pokljuki. Osvojila sta že več pokalov in priznanj za najboljša mesta. Tudi na nedavnem tekmovanju harmonikarjev v gradu Attimis v Videmski pokrajini v Italiji sta v D kategoriji in kategoriji diafoničnih harmonik osvojila 1. mesto in si priložila pokal ter denarno nagrado. Na tem tekmovanju lani zaradi vojne nista nastopila, predlani pa sta osvojila drugo mesto. (Foto: Primc)

Nagradna igra

3.000 TOLARJEV ZA PRAVILEN ODGOVOR - Prva jih je dobila Alenka Gazvoda iz Novega mesta za pravilen odgovor: streha Doma kulture v Novem mestu. Takoj za njo se je prav tako s pravilnim odgovorom oglasila Tatjana Prus z Dolnje Težke Vode in za njo še veliko drugih, ki so skoraj vsi vedeli, katero od streh smo fotografirali. Tudi ta teden smo fotografirali in tisti, ki bo od četrta od 8. ure dalje v naše uredništvo po telefonu 23-610 prvi sporočil pravilen odgovor in je ali bo postal naročnik Dolenjskega lista, bo po pošti prejel denarno nagrado v višini 3.000 tolarjev. Za vse, ki ste spregledali začetek naše nagradne igre, naj povemo, da slikamo strehe in dimnice javnih stavb. Veselo na delo in ne prezrite druge nagradne igre o kateri pišemo na 3. strani!

SEM MAR OBVEŠČEVALEC ELEKTRA?

Ob šestih je zmanjkalo električnega toka.

- Katastrofa! je kriknila Klotilda Zračnikova.
- Ob desetih je Predalnikova vpila po hodniku, da ji teče iz hladilnika.
- Prav zanima me, kdo bo plačal škodo, če se mi pokvarijo živila v zamrzovalni skrinji, je bolj zase mrmrljala ob enajstih Komolčičeva.
- Račune znajo pošiljati, to da, da pa bi odpravili napako, ne, je usmerila živce na zasebno finančno področje gospa Buhtljeva, ko so urni kazalci kazali tri minute do petnajstih.
- Se dobro, da je poletje, sicer

bi čemilil že v temi, se je ob osemnajstih tolažila gospa Zgančeva.

- Naj že kdo telefonira na Elektro! je že s popolnoma razrahljanimi živci predlagal Klotildin mož Stevo. Bilo je tik pred Dnevnikom. Na drugi strani žice se je oglasil zaspan moški glas.
- Od kdaj, pravite, da ste brez elektrike?
- Od šestih. Zjutraj.
- Od kod kličete?
- Iz Repičeve Drage. Trg zategnjenih pasov 6.
- In kje ste bili do zdaj?
- Kako to mislite?
- Tako, kot vprašujem. Kje ste bili od šestih zjutraj do devet-

najstih in sedem minut? Toliko je namreč zdaj ura.

- Bil sem doma. Poslušal sem razburjanje ljudi, ker ni bilo električnega toka.
- Storili ste napako, da veste.
- Ne boste trdili, da sem za izpad električnega toka kriv jaz?
- Nisem mislil tega.
- Kaj pa potem?
- Nerazumljivo je, da nas o napaki obveščate šele sedaj. Ne samo nerazumljivo, ampak tudi skrajno neodgovorno. Tako se ne dela, veste!
- Kmalu zatem so zasvetile žarnice v našem bloku.

TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličite nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.